

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVI. št. 257 (13.790)

Trst, nedelja, 11. novembra 1990

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
CEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Osimo po 15 letih

DUŠAN UDOVIČ

Te dni je na Goldonijevem trgu, na pročelju stavbe, kjer ima sedež Lista za Trst, razobešena melonarska zastava s črnim trakom. Petnajstletnice osimskih sporazumov se pač vsakdo spominja po svoje in zakaj se je ne bi tudi Lista, kateri je bil sporazum krstna priča in vir volilnih uspehov. Hvala bogu je apogej razvpite združbe ostarelih užaljenecv že nekaj časa mimo in upati je, da bodo dogodki v prihodnosti dokončno razgnali ta ne-normalen pojav, za katerim ne bo žaloval nihče, ki mu še ni izhlapela zdrava pamet.

Leto podpisa osimskih sporazumov je bilo na vrhuncu daljšega obdobja optimizma in pričakovanj, ki so se za njo začela nekje sredi šestdesetih let, s prosvetljeno politiko odpiranja levega centra, kar je omogočilo izvolitev prvega Slovenca in tržaški občinski odbor. Lahko bi rekli, da je bila to prva sklepna faza hladne vojne, ki se je ob italijansko-jugoslovanski meji po znanih dogodkih zavlekla še dolgo v povojni čas.

Osimo je dozoreval z relativno počasnimi in negotovimi koraki. Prav zaradi meje, ki je bila iz zgodovinskih in politično-strateških razlogov povod za mnoge tudi umetno ustvarjene konflikte in napetosti. V kolikšni meri je bila ta meja zlasti v očeh italijanske politike ocenjena kot skrajno občutljivo območje za potencialni vojaški vdor z Vzhoda, nam prav v teh dneh razkriva razplet afere Gladio, v kateri prihajajo na dan osupljivi podatki o nevidni fronti z obstojem polvojaške tajne organizacije.

Hladna vojna je tu pri nas pustila globoke sledove, zato je bila tudi odjuga v meddržavnih odnosih poznejša kot drugod. V tej luči je upravičeno soditi, da je bil Osimo resnično zgodovinsko dejanje, izraz pogumnih in daljnosežnih skupnih odločitev Italije in Jugoslavije. Sporazum je namreč značilen po tem, da se še zdalec ni omejil na dokončno ureditev meje, ampak je bil po svoji dinamičnosti za tisti čas inovativen mednarodni akt. Ni le položil konca neki preteklosti, ampak je obvezoval obe državi, kaj naj storita, zato da se razmere, v kateri sta vstopili, najboljše izkoristijo. Bil je to primer, kako naj bi se v praksi uresničevala tedaj še sveža helsinška listina. Pomemben je bil zlasti gospodarski del sporazuma, ki je predvideval vrsto zamisli za spodbujanje višjih oblik gospodarskega sodelovanja. Posebna pozornost je bila takrat namenjena Trstu, ki dotlej ni bil v

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Vlada sprejela tudi zakonski osnutek o ureditvi položaja priseljencev izven ES

Po novem precej ostrejši kazni za celo vrsto najhujših zločinov

Spremenjena določila zakona Gozzini - Podvojene kazni v nekaterih primerih - Odslej večje pristojnosti prefektov - Nadzor nad zakupi - Posebna pozornost mladoletnim prestopnikom

RIM — Vlada je včeraj sprejela že dolgo pričakovani »maksiodlok«
proti organiziranemu kriminalu. Odlok sestavlja deset poglavij in osem zakonskih osnutkov, kot je bilo predvideno pa spreminja nekatera določila zakona Gozzini, ne dotika pa se problema »pranja«
umazanega denarja, o katerem bodo govorili na enem od naslednjih zasedanj ministrskega sveta. Celoten paket ukrepov sta na tiskovni konferenci skupaj s podtajnikom predsedstva ministrskega sveta Cristoforija predstavila notranji minister Scotti in pravosodni minister Vassalli.

Kar zadeva zakon Gozzini, ga je vlada spremenila tako, da v naslednjih petih letih obsojenci zaradi težkih kaznivih dejanj ne bodo deležni ugodnosti, ki jih sam zakon Gozzini predvideva. Tu je mišljen prenos nadzora nad obsojenci na socialne službe, na prestanje kazni na domu, na dovoljenje za opravljanje dela izven zapore in na nagradne dopuste. Teh ugodnosti po novem ne bodo mogli biti deležni tisti, ki so obsojeni zaradi mafijskih zločinov, trgovanja z mamili, ugrabitve in terorističnih dejanj. Za težja kazniva dejanja, med katerimi so omenjena vsa prej navedena, posebej pa še navajanje mladoletnih oseb h kriminalu in formiranje tako imenovanih »baby killerjev«, vlada zahteva precej višje kazni, ki naj bi v nekaterih primerih bile podvojene v primerjavi s tistimi, ki so v veljavi danes.

Pri sodnih preiskavah se bodo sodniki, ki opravljajo svoje delo na »vročih«
področjih, odslej poslu-

ževali tudi posebnih enot, v katerih bodo združeni karabinjerji, policisti in finančni stražniki. Zahvaljujoč dekretu bodo okrepli tudi sistem za prisluškovanje osumljenim osebam. Prisluškovanje bo moral na zahtevo javnega tožilca odobriti sodnik, ki vodi preliminarno preiskavo.

Tudi prefekti bodo imeli po novem večje pristojnosti kot doslej. Po novem bodo morali nadzorovati vse upravne akte krajevnih uprav. Veliko pozornost je vlada namenila tudi javnosti političnih dejavnosti, da bi na ta način preprečili vsako povezavo med politiko in organiziranim kriminalom. Tako kar štirje - od osmih - zakonski osnutki govorijo tudi o javnosti in kontroli volitev. Maksidekret prepoveduje tudi prepuščanje zakupov drugim, kot tudi izredno poostren nadzor nad podjetji, ki pri zakupih sodelujejo. Dokazati bodo morali, da nimajo nobene zveze z mafijo, v primeru zadrug pa ne bo dovolj, da to dokažejo zadrugi organi, temveč bodo ta dokazila zahtevali tudi od vseh podjetij, ki so v te zadruge vključena in sodelujejo pri posameznih delih z javnimi upravami.

Da bi še okrepila nadzor nad krajevnimi upravami, je vlada sprejela tudi zakonski osnutek o reorganizaciji krajevnih sekcij računskega dvora, ki naj bi skrbele predvsem za nadzor nad sprejetimi akti na krajevni ravni. Ostali zakonski osnutki govorijo o socialnem skrbstvu za mladoletno prestopnike, o zaščiti tako imenovanih skesancev, za katere je v ne-

katerih primerih predvidena celo možnost spremembe osebnih podatkov. Poseben zakonski osnutek tudi določa, da tisti, proti katerim so v teku sodni postopki zaradi hudih kaznivih dejanj, ne morejo kandidirati na volitvah, če pa so že izvoljeni, osnutek predvideva primere, v katerih pride do suspenza ali prenehanja funkcije.

Ministrski svet pa je včeraj na predlog podpredsednika Martellija sprejel tudi zakonski osnutek, ki dopolnjuje že sprejeta določila o imigraciji tujcev, ki ne pripadajo državam Evropske skupnosti. Osnutek predvideva celo serijo ukrepov, ki naj bi pospešili vključitev vseh tistih tujcev izven držav ES, ki imajo urejene vse dokumente za bivanje v Italiji. S tem v zvezi je treba še povedati, da je ob tem predvidena tudi poostreitev ukrepov za nove priseljence. Tako se bodo v Italijo izven držav ES lahko preselili samo politični begunci oziroma tisti, ki bodo v Italiji že imeli primerno stanovanje in dovoljenje za delo. Izjemo naj bi predstavljali tudi tisti priseljenci, ki se bodo v Italijo priselili zaradi družinskih razmer.

Ob tem pa je vlada včeraj odobrila tudi zakonski odlok, s katerim se zagotavljajo potrebna sredstva za delovno pogodbo zdravstvenih delavcev. Na podlagi tega odloka bodo še v letošnjem letu zagotovili 4.212 milijard, za prihodnje leto pa 6.117 milijard lir. Vlada je sprejela tudi odlok, s katerim sočasno zamrzne vse finančne obveznosti italijanskih državljanov, ki so kot talci zadržani v Iraku.

Gladio, beneška zasliševanja in polemike zastrupljajo politično ozračje

Zakonitost Cassonove pobude bo preverilo ustavno sodišče

RIM — Demoproletarci zahtevajo odstop Cossiga in Andreottija; polemika med demokristjani in komunisti je torej dosegla višek, kakršnega ne pomnijo že dvajset let. Afera Gladio že nevarno zastruplja politično ozračje.

Včeraj je Proletarska demokracija po neobičajno dolgem zasedanju vodstva odločila, da bo zahtevala odstop obeh najvišjih predstavnikov države, razpustitev tajnih služb in odprtje procesov o pokolih. Poleg tega pa je DP prepričana, da je primer Gladio ponovno odprl vprašanje o izstopu Italije iz NATO. Medtem pa se polemika med KD in KPI kar naprej ogreva. Occhetto je v intervjuju za tednik Panorama med drugim rekel, da je organizacija Gladio vpletena tudi v ugrabitev Alda Mora, zato zahteva vsa potrebna pojasnila. O Andreottijevih pojasnilih v senatu pa Occhetto meni, da so »zaprti in prikrivajoča in da mejijo na neodgovornost«
ter pojasnjuje, da KPI ni pristala na »premirje«,

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Amintore Fanfani ob prihodu v Benetke, kjer ga je zaslišal sodnik Casson (AP)

DANES V PD:

Italijanski
in slovenski
politiki
o Osimu

NA 3. STRANI

Iz piskra
italijanskih
tajnosti

NA 9. STRANI

Vtisi naših
Himalajcev
po odpravi

NA 10. IN 11. STRANI

Alternativa brez križa in meča

BOGO SAMSA

ZAGORJE — »Demokratska alternativa brez križa in meča.«
Pod tem geslom so se včeraj v delavskem domu v Zagorju zbrali slovenski »demokratski liberalci«, kot se po novem skoraj z aklamacijo imenuje dosedanja ZSMS - liberalna stranka. Osnovna izhodišča programa so iz zgodovinskega mladinskega kongresa v Krškem, toda to je sedaj opozicijska stranka, ki se bori za svobodo posameznika v novih pogojih, ko je že ustvarjena slovenska demokratska, na svobodnih volitvah izvojenca oblast.

Te osnovne ugotovitve je slikovito prikazal v svojem kratem toda uvodnem govoru predsednik Školč, ki je med drugim tudi ugotovil, da »svobodo govora, tiska in združevanja skuša omejevati vsak oblastniški režim«, zato pa »z našimi izkušnjami izpod

starega režima, pod drugim režimom zopet govorimo o svobodi«. ZSMS je »pokopala palico, ki je bila simbol naše mladosti«, poslovala se je od prisilnega jugoslovanstva. ZSMS je prelomila urok komunističnih samoupravnih in katoliških preklestev in potegnila na dan liberalizem. Liberalizem in liberalne ideje pa so sedaj pod Demosom, tako kot prej pod komunistično oblastjo, označene za poglavitnega nasprotnika tistih, ki so na oblasti.

Jože Školč je nato nadaljeval: »Od kje torej ista jeza včerajšnjih komunističnih kot današnjih demosovskih jastrebov na liberalizem? Odgovor je na dlani.

Ker je liberalizem - kot smo zapisali v programski manifest - v osnovi skeptična drža, ki jo preveva nezaupanje do vseh velikih projektov, pa naj se jim reče Socializem, Nacija ali Demokracija. Liberalizem se nikoli ne pusti ujeti patetiki velikih dejanj,

liberalizem se tudi ni pripravljen v imenu pojmov z veliko začetnico odpovedati človekovim pravicam in svoboščinam posameznice, posameznika. Pozoren je predvsem na tisto, kar ostaja na robu, kar dejansko plačuje ceno za velike ideološke projekte.

Boji za demokracijo, za širitev svobode se torej niso končali s padcem socializma in prvimi svobodnimi volitvami. Res je, da so splošne neposredne in tajne volitve ključna pridobitev bojev za politično svobodo in demokracijo. So natanko ključ - tehnični pripomoček, če lahko tako rečem, ki kot nujni pogoj odpira vrata demokratskemu sočanju različnih predstav in interesov. Potrebno pa bo še veliko civiliziranega napore, da bi lahko v veličini naše demokracije govorili vsaj približno s takšnim zanioom, kot se to počne danes. Kajti še preden smo dobro vstopili v ta novo odprti prostor, še preden smo se dobro

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

POMOČ
SLOVENIJI

Jugoslovanske dileme bo rešila računica?

tost, še posebno ker se čedalje bolj uveljavlja prepričanje, da bo v Zalivu res prišlo do vojne.

Kako rešiti zalivsko krizo je vsekakor predmet političnega razmišljanja ameriškega predsednika Busha, ki pošilja svoje sodelavce po svetu z namenom, da bi preverjali, kdove od zaveznikov, predvsem pa v kakšni meri, bi podprli morebitni vojaški poseg ameriške vojske. Bush je dejal, da bi rad zalivsko krizo zaključil sredi pomladi po praznovanju ramazana in pred romanjem v Meko in Medino. Pri tem pa ni zanikal dejstva, da je vzel v poštev tudi možnost oboroženega spopada.

V Bushevem imenu je včeraj potoval v Francijo zunanji minister James Baker, ki se je sestel s predsednikom Mitterrandom. Slednji je potrdil ameriškemu sogovorniku stališče francoske vlade, ki se v glavnem strinja predvsem s stališči sovjetskega predsednika Gorbačova. Francija je skratka izrazila Američanom idejno podporo, vendar se je distancirala glede morebitnega vojaškega napada na Irak. Če bi do tega prišlo, bi morala vojska nastopiti pod zastavo OZN.

V Bushevem imenu je včeraj potoval v Francijo zunanji minister James Baker, ki se je sestal s predsednikom Mitterrandom. Slednji je potrdil ameriškemu sogovorniku stališče francoske vlade, ki se v glavnem strinja predvsem s stališči sovjetskega predsednika Gorbačova. Francija je skratka izrazila Američanom idejno podporo, vendar se je distancirala glede morebitnega vojaškega napada na Irak. Če bi do tega prišlo, bi morala vojska nastopiti pod zastavo OZN.

O vsem tem bo Ante Marković prihodnji četrtek govoril v zveznem parlamentu. Že nekaj časa trdo dela na svojem ekspoziju in v vladnih krogih napovedujejo, da bo povedal »vso resnico o Jugoslaviji in tudi imenoval vse krivce za sedanje razmere«. Najlažje jih

Zvezni parlament bi se moral raziti 31. decembra letos, ko mu poteče podaljšani mandat. Novih zveznih volitev, kot vse kaže, no bo, ker zvezna ustava ni primerno spremenjena za večstrankarske volitve in ker Slovenija sploh noče več zveznih volitev. Zato si bo zvezna skupščina po določbah zvezne ustave podaljšala mandat, ker bi sicer zapadli v hudo državno krizo in kaos, iz katerega nihče ne bi prišel cel. Obenem bo odprla pogajanja o preureditvi jugoslovanskega državnega prostora, za kar bodo pristojne republike. Če bo zmagal razum, bo že čas pogajanj prinesel v Jugoslavijo nekaj več miru, zlasti če bo Ante Marković našel prave ekonomske vzvode za prebroditev krize, v katero je zašel njegov program. To se bo videlo že v četrtek na seji zveznega parlamenta.

BOŽO KOVAČ

Srečno zaključena ugrabitev airbusa

(B. S.)

Burmanski študentje so zahtevali, naj izpustijo dva študenta, ki sta v zaporu, ker jih je burmanska vlada obsodila zaradi rovarjenja proti vladi. Študentje so izrazili upanje, da bo njihova gesta pritegnila pozornost širšega javnega mnenja na težave Brume, kjer je demokracija le španska stena, za katero se skriva diktatura vojaškega režima.

Burmanski študentje so zahtevali, naj izpustijo dva študenta, ki sta v zaporu, ker jih je burmanska vlada obsodila zaradi rovarjenja proti vladi. Študentje so izrazili upanje, da bo njihova gesta pritegnila pozornost širšega javnega mnenja na težave Brume, kjer je demokracija le španska stena, za katero se skriva diktatura vojaškega režima.

nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani

To je se predobro znana zgodba, toda težko je pozabiti nanjo, ko so njeni plodovi globoko vidni še danes. Lista za Trst je od svojega nastanka dalje povzročila toliko škode, kot je ne bi mogla nobena naravna ujma. Upravno in politično življenje je doživelo popoln zastoj, kadar ni šlo tudi

Na tistih, ki so osimskim sporazumom zavestno ali iracionalno oporekali, leži danes težka krivda za ta petnajstletni oklepaj težav in zamujenih priložnosti. Noben sporazum, pa naj bo oplemeniten s še tako visokimi cilji, ne more obveljati, če ljudje niso pripravljeni polno dojemati njegovih razsežnosti in ga udejanjati tako rekoč v praksi vsakdanjega življenja. Osimski sporazum je v tem pogledu ponudil mnoge možnosti in velika škoda je, da so bile le v manjši meri izkoriščene, saj so uresničene postavke morale potekati v senci zavlačevanje v času pa je tudi mnoge izmed njih po-

Demokratsko glasilo Il Popolo pa je bilo včeraj nenavadno ostro s komunisti. »Occhetto se izraža kot je bilo v navadi v petdesetih letih, posluša je gesel in izraži, ki so naphivali dolgo dobo levičarske skrajnosti in polnili zloglasne dokumente in sporočila rdečih brigad,« piše Il Popolo, ki ne prizanaša nič voditeljem TV oddaje Samarcanda. Zaradi njihove reportaže o Gladiu jih imenuje kar »vnuke rdečih brigad«, kar je uredni-

G. R.

Z gosti vred je v dvorani okrog 230 delegatov in drugih udeležencev kongresa. V ospredju je načelno spreminjanje ZSMS - Liberalne stranke v moderno liberalno stranko povezano z evropsko liberalno internacionalo.

Ob 14. uri je kongres ob bučnem odobravanju in s pešico vzdržanih glasov sprejel novi naziv »Demokratska liberalna stranka Slovenije«. Stranka ima veter v jadrih, saj vse prognoze javnega mnenja dokazujejo, da se večja njen vpliv in da ima sedaj zelo verjetno dobro tretjino glasov, več, kot jih je prejela na volitvah. Tako za tem so izvolili novo vodstvo in potrdili sedanjega predsednika Jožeta Školca. Odobrili so dokumente, ki so bili sprejeti skoraj soglasno, samo nekatere podrobnosti so dopolnili. Stranka se torej predstavlja volilem v članom v novi obleki, utrjena in prečiščena in je vedno bolj eden izmed bistvenih elementov novega slovenskega demokratičnega političnega ustroja.

Pregled opravljenega dela in še odprtih vprašanj ob 15. obletnici podpisa Osimskih sporazumov

Kljub težavam tudi rezultati

TONE POLJŠAK

Pred petnajstimi leti, natančneje 10. novembra 1975 opoldne sta predstavnik vlad Republike Italije in SFR Jugoslavije, zunanja ministra Mariano Rumor ter Miloš Minić v letnem dvorcu blizu Osima ob ankonski obali podpisala vrsto bilateralnih mednarodnih aktov o dokončni določitvi meje med državama Italijo in Jugoslavijo, ki kot taka po neuresničenem Svobodnem tržaskem ozemlju ni bila določena z Mirovno pogodbo iz leta 1947 ter o nadaljnjem gospodarskem in drugem sodelovanju. Dokumenti so obsegali skupno dve pogodbi, en protokol ter dober ducat uradnih prilog in med seboj izmenjanih pisem. To vse skupaj pa je dobilo delovno in v splošni rabi uveljavljeno ime "Osimski sporazumi".

Opisani slavnostni dogodek naj bi zaključil kar prepogoste in občasne zaplete v gledanjih obeh držav glede dokončnosti meje ter usodi območij nekdanjih dveh con neuresničenega Svobodnega tržskega ozemlja, ki jih je začasno urejal Londonski memorandum o soglasju iz oktobra leta 1954. Uradno razporejen ob podpisu teh sporazumov je bilo več kot ugodno, napovedi za prihodnost izredno optimistične in tudi večina javnega mnenja je bila naravnana v to smer. Enake in morda še bolj las-kave ocene pomena Osimskih sporazumov, ki zajemajo poleg ureditve meje skorajda dvajset področij sodelovanja med obema državama, so poudarili predstavniki diplomacij in najvišjih družbenih struktur tudi ob njihovi sočasni ratifikaciji v parlamentih obeh držav dobro leto po njihovem podpisu.

Vendar kljub tako optimističnim ocenam in napovedim političnih vrhov obeh strani z izvajanjem teh sporazumov v celoti le ni šlo tako gladko. Na nekatera vprašanja, ki jih sporazumi sami neposredno ne rešujejo in jih prepuščajo političnim ter praktičnim odločitvam vsake od pogodbenic posebej, so opozorile že posamezne razprave ob sprejemu zakonov o ratifikaciji tako v zvezni Skupščini v Beogradu, kot v obeh domovih italijanskega parlamenta v Rimu.

Okrog glavnega dejstva, dokončnosti državne meje, ni bilo večjih težav in je tudi skupna mešana komisija za njeno obeležitev svoje delo končala v sorazmerno kratkem času. Večina ostalih nalog in medsebojno sprejetih obveznosti pa se je časovno precej zavlekla. Ena od glavnih opornih točk nadaljnega gospodarskega sodelovanja med obema državama, ki je bila predvidena s protokolom o ustanovitvi proste industrijske cone na Krasu, pa je ostala zaradi znanega in do skrajnosti spolitiziranega nasprotovanja določenih krogov iz sprotovanja vse do danes v zmrzovanju.

V nekaj letih izvajanja sporazumov pa se je vendarle potrdila splošna ocena, da je bil z njihovim podpisom prav gotovo postavljen nov in pomemben mejnik v odnosih obeh držav, s tem pa tudi novo stanje v političnem in gospodarskem utripu območij z obeh strani meje. To sta še posebej zaznali Avtonomna dežela Furlanija-Juljska krajina ter Republika Slovenija ter delno tudi Republika Hrvatska. Zato lahko upravičeno govorimo o predosimskem obdobju, miselnosti ter stanju ter o poosimskem vzdušju, razvoju in možnostih v odnosih med obema državama. No, žal, ne ena ne druga stran prav vseh s sporazumi odprtih možnosti nista povsem, dovolj ter umno in razumno izkoristili.

Poleg tega kar je bilo kmalu dokončno urejeno, se je v petnajsta leta po njihovem podpisu prenesla v sedanost vrsta nalog in dejavnosti, ki so bile z njimi predvidene ali urejene.

Številne izmed teh nalog so skupne in so bile za njihovo izvajanje tudi ustanovljene stalne mešane komisije. Mednje sodijo predvsem komisije za vodno gospodarstvo, za varstvo Jadrana pred onesnženjem, za skupno obrambo pred točo, za izgradnjo in ureditev režima prometa na cesti na Kolovratu in cesti pod Sabotinom, za medsebojno priznanje visokošolskih diplom, za skupno ribolovno območje v Tržaškem zalivu, ipd.

V to vrsto sodelovanja pa sodijo tudi oblike, ki so se uveljavile že pred podpisom sporazumov in so jih ti le potrdili, ter z novimi doku-

Osimski sporazumi v oceni državnikov

GIANNI DE MICHELIS

Osimski sporazumi so gotovo predstavljali prelomnico, s tem da so zaključili izredno reduktivno obdobje v odnosih med Italijo in Jugoslavijo. Od tistega trenutka dalje so se odnosi med državama široko razvijali in ustvarili iz italijansko-jugoslovanske meje zgled odprtosti, ko je bila Evropa razdeljena na dva nasprotna bloka.

Dogodki, ki so v letu 1989 ponovno izrisali evropski politični zemljevid, so tudi omogočili, da so se dobrososedski odnosi med Italijo in Jugoslavijo spremenili v pravo kooperacijsko povezavo, tako na političnem kot na gospodarskem področju. O tem specifično pričata začetek Jadranske iniciative in Pentagonale.

V tem izjemno razvojem okviru je očitno, da se tako slovenska manjšina v Italiji kot italijanska v Istri ne nahajata več na območju nasprotovanj, pač pa se bosta, ravno obratno, okoristili s to intenzivno in plodno rastjo odnosov dveh obmejnih držav.

Vloga slovenske manjšine v Italiji ter italijanske v Sloveniji in Hrvatski je namreč priznana že od Osimskih sporazumov in še posebno ovrednotena v izjavi iz Umaga.

Italijanska vlada, ki je v parlamentu predstavila zakonski osnutek, ki predvideva ukrepe v korist slovenskega življa v tržaški in goriški pokrajini ter onega slovenskega izvora iz videmske pokrajine, se prav tako zavzema, da se spodbujajo načrti o kooperaciji v zvezi z italijansko manjšino Istre in Reke.

Kooperacija med rimsko in beograjsko vlado, kakor tudi sodelovanje med deželami in republikami, se uresničuje ne samo z javnimi sredstvi in strukturami, ampak tudi in predvsem po zaslugi dinamične aktivnosti zasebnega in kooperacijskega sektorja, katerima obe narodnostni skupnosti prispevata posebno pomemben delež.

BUDIMIR LONČAR

Osimski sporazumi, podpisani pred 15 leti, imajo tudi iz današnje perspektive novega evropskega političnega ambienta, v katerem se rušijo ideološke in druge pregrade in delitve, medtem ko sodelovanje zamejuje konfrontacijo, zelo pomembno mesto v celovitosti jugoslovansko-italijanskih odnosov. V času, ko so bili podpisani, so predstavljali edinstven doprinos ravno na začetku procesa KVSE. Osimski sporazumi so tedaj s trajno rešitvijo občutljivega vprašanja meja dali impulz krepitvi stabilnosti regij, odprli so proces medse-

bojnega zaupanja in ustvarili predpostavke za razmah vzajemno koristnega jugoslovansko-italijanskega sodelovanja. Jugoslovansko-italijanska meja je postala ena izmed najbolj odprtih in najvarnejših v Evropi in sodelovanje med našima sosednjima državama je lahko za zgled.

Danes, v »poosimskem« obdobju lahko ugotavljam, da sta politični realizem in usmerjenost k bodočnosti na jugoslovanski in italijanski strani popolnoma v skladu s sodobnim zgodovinskim razvojem. Četudi so politični vidiki Osimskih sporazumov v glavnem izpolnjeni, ostane še dovolj prostora, da se z novimi pobudami uresniči njihova gospodarska vsebina. Prepričan sem, da tudi nove pobude in koncepti, kot je pentagonalno sodelovanje, omogočajo med drugim razširitev in realizacijo zamisli iz Osimskih sporazumov o gospodarskem sodelovanju. Prepričan sem, da se bo v skladu z Osimskimi sporazumi in standardi, za katere se je opredelila sodobna Evropa, z ustreznim zakonom kmalu uredil tudi položaj slovenske manjšine v Italiji.

Ocenjujoč tudi iz sedanje perspektive, ostajajo Osimski sporazumi eden izmed temeljnih kamnov jugoslovansko-italijanskih odnosov po vsebini in konkretnih rezultatih ter po skupnem vzdušju odnosov med našima sosednjima državama. To ima tudi širši pomen za stabilnost in varnost regije, v kateri živimo.

ADRIANO BIASUTTI

Definirati meje med Italijo in Jugoslavijo in začeti novo obdobje v sodelovanju med državama je bilo potrebno. Osimski sporazumi, ki s političnega in čustvenega vidika niso bili neboleči, so omogočili novo odprtost in sodelovanje, ki sta osnova mirno-ljubnega sožitja, iz katerega so nastale mnoge priložnosti sodelovanja med državama zlasti v obmejnih območjih. Vse, kar je bilo predvideno v dogovoru, ni bilo uresničeno tudi zaradi objektivnih težav, lahko pa trdimo, da je izboljšana klima med državama - medtem ko so pred uresničitvijo nekatere pomembne realizacije - omogočila zelo pozitiven dialog o konkretnih stvareh.

Današnja Jugoslavija je različna od tiste izpred petnajstih let. Pozorno sledimo razvoju notranjega jugoslovanskega položaja, ki je zelo težaven, vendar lahko omogoči tudi pomembne novosti za razširitev obojestranskega sodelovanja v evropskem okviru.

Ne gre pozabiti tudi, da je bilo mogoče z Osimskimi sporazumi tudi vprašanje manjšin obravnavati na novi in trdnjši osnovi.

LOJZE PETERLE

Odrito rečeno se mi misel ob obhajanju 15-letnice Osimskih sporazumov ustavi najprej pri vprašanju zakonske zaščite slovenske narodne skupnosti v Italiji. Z neprimerno večjim veseljem bi nazdravil tej obletnici, če bi imela ta skupnost primerno zaščito po evropskih standardih. Upal sem, da bo demokratizacija v Sloveniji pomagala k hitrejšemu sprejetju zakona, vendar mi upanje pojema, saj ostaja v osnutku zakona celo umetna in nestrokovna delitev slovenske narodne skupnosti na Slovence in nekakšne "Slovane". Zame

je ta del neuresničenih sporazumov bistvenega pomena, saj gre za temeljne pravice in življenjske pogoje ljudi - italijanskih državljanov slovenske narodnosti. Te pomankljivosti ne more odtehtati pospešena gradnja cest, ne povečano gospodarsko sodelovanje. V hierarhiji vrednot vidim na prvem mestu človeško dostojanstvo. Sicer so Osimski sporazumi pomenili enega od pomembnih temeljev za razvijanje dobrih odnosov med državama. Uresničimo iz sporazuma vse, kar ostaja naš obojestranski interes in se dogovorimo še za vse tisto, kar bi obema državama pomagalo graditi zdravo sosedstvo in s tem novo, bolj sproščeno Evropo.

tih, zaradi znane politične blokade z italijanske strani dokončno propadel. Zanj bi obe strani morali najti primerno nadomestilo za oživitve že stagniranega obmejnega gospodarskega sodelovanja in to predvsem na takoiimenovani višji ravni.

Med (hvala Bogu) opuščene naloge, ki naj bi bile proučene v okviru Osimskih sporazumov, sodi vodna pot Severni Jadran - Sava - Donava. Po nekajletnih skupnih študijah tega projekta sta obe strani sporazumno ugovorili, da je tehnično sicer možen, vendar je ekološko zelo vprašljiv, predvsem pa ekonomsko skrajno zahteven, ter ni predmet bilateralnega ali celo obmejnega sodelovanja. Umno sta stvar uredili tako, da sta ga z dokumentacijo vred odstopili Evropski gospodarski komisiji v Ženevi.

Kot glavna neuresničena naloga ostajajo Osimske cestne povezave. Če odštejemo izgradnjo ceste na Kolovratu na jugoslovanskem ozemlju ter ceste pod Sabotinom delno na jugoslovanskem in delno na italijanskem ozemlju, je bilo tu kaj malo storjenega.

Glavna ovira pri izgradnji avtocestnih povezav med Razdrtim in Fernetiči, med Razdrtim in Vrtojbo ter med Divačo in Reko je v popolnoma neurejenem financiranju teh mednarodnih obveznosti na jugoslovanski strani. Te cestne odseke gradita Slovenija in Hrvatska v glavnem iz lastnih sredstev, ob minimalni pomoči Italije pri nekaterih stroških projektiranja ter z najemanjem tujih kreditov. Stvar pa se je še dodatno zapletla z nekaterimi nasprotovanji zelenih glede lokacij posameznih cestnih povezav. Tu brez izdatnejše pomoči najbolj zainteresirane strani, to je Italije ter Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine, tudi z delom sredstev, ki jih predvideva novi zakon o financiranju obmejnih območij, ne bo šlo.

Pregled izvajanja Osimskih sporazumov ne bi bil popoln, če ne bi omenili tudi zaostanka v pogovorih glede vračanja arhivov in kulturnih dobrin, medsebojnega priznavanja visokošolskih diplom, prenoša izplačevanja italijanskih pokojnin nekaterim upravičencem v Jugoslaviji, skupnega ribolovnega območja v Tržaškem zalivu in sodelovanja severnojadranskih luk. O vsem tem bo potrebno še najti skupne rešitve.

Po petnajstih letih je torej dela še dovolj. Pri tem je zelo pomembno, da obe strani izvajanje teh sporazumov ocenjujeta kot smotno, koristno in dobro ter da je splošno vzdušje tudi za nadaljnje posege pri njihovi realizaciji ugodno. To vzdušje in pripravljenost se ne bi smela zmanjšati ali spremeniti tudi v primeru namere in želje posameznih jugoslovanskih republik, predvsem pa Slovenije in Hrvatske, da se vse bolj izrazita kot polnopravna mednarodna subjekta. Nedopustno in škodljivo bi bilo, če v tem svojem prizadevanju ne bi analizirali izvajanja teh sporazumov ter bolj artikulirali svojih strategij za njihovo uveljavitev tudi v možnih raznih scenarijih nadaljnje usode Jugoslavije kot enovite države.

Ob tem italijanska stran uradno izjavlja, da je izvajanje sporazumov vključno z dokončnostjo meje z Jugoslavijo njena čvrsta in trajna obveznost. Vse to je vzpodbudno, vsekakor pa bi v skladu s splošnimi demokratičnimi procesi v obeh državah in v Evropi nasploh italijanska stran lahko pokazala več pripravljenosti in ekspeditivnosti pri vprašanju globalne zakonske zaščite Slovencev.

Kot sklep pregleda lahko ugotovimo, da sta še petnajst let po podpisu sporazumov obe pogodbeni strani življenjsko zainteresirani. To velja še posebej za Republiko Slovenijo kot morebitnega sukcesorja mednarodnih obveznosti in pravic iz teh sporazumov. Njihovo dosledno in celovito izvajanje pa je tudi izrecno pomembno za obe manjšini. Za slovensko v Italiji, predvsem za to, ker po prenehanju obveznosti iz Memoranduma o soglasju in Specialnega statuta italijanska država še ni sprejela splošnega zakonskega akta o njihovih pravicah, ki bi bil na ravni le-teh. Za italijansko manjšino v Jugoslaviji pa je izvajanje sporazumov pomembno tudi zaradi tega, ker skozi njih legalizira pomoč, ki jo za svojo prosvetno in kulturno dejavnost pa tudi za gospodarsko samobitnost dobiva preko institucij matice.

Solidarnostna akcija Primorskega dnevnika je dobro stekla Pomagajmo Sloveniji!

TRST, GORICA — Za pomoč prizadetim v Sloveniji darujejo: člani Izvršnega odbora SKGZ Klavdij Palčič, Dušan Kalc, Suadam Kapič, Boris Peric, Viljem Černo, Janez Povše, Darij Cupin, Darko Bratina, Ivan Peterlin, Damjana Kralj, Ferruccio Clavara, Dušan Udovič, Karlo Devetak, Jole Namor in Salvatore Venosi 1.500.000 lir.

V uredništvu Primorskega dnevnika v Trstu so darovali: Mario Magajna 100.000 lir, Jože Ličen 50.000 lir, Hilarij Počkaj z družino 100.000 lir, Ljubomir in Olga Cunja 100.000 lir, Luciana in Angel Tence 20.000 lir, Drago in Anika Sedmak 100.000 lir, Slavko Švara z družino 100.000 lir, Anton Švara z družino 100.000 lir, Silva in Rosanda Gasperčič 100.000 lir, Ljuba Slavik 100.000 lir, Tonči Gasperčič daruje 100.000 lir, Taborniki Rodu Modrega Vala 250.000 lir, Mara in Evgen Dobrila 50.000 lir, Marija Bernetič 50.000 lir. V spomin na dragega očeta Franca darujeta hčerki Iva in Nada 25.000 lir.

V uredništvu Primorskega dnevnika v Gorici so darovali: Stanko Primožič z družino z Oslavja 50.000 lir, Pavlina Komel 50.000 lir, Alojz Nanut 50.000 lir, Marija in Viljem Zavavlav 100.000 lir, Anka in Miladin 100.000 lir.

Na tekoči račun št. 6250/35 pri TKB v Trstu so darovali: Igor Švab 60.000 lir, Mariano Kravos 100.000 lir.

Na tekoči račun št. 47636 pri Kmečki banki v Gorici so darovali: Olga Bavdaz 500.000 lir, Gorazd Vesel 500.000 lir, Vitomira Winkler 250.000 lir, Igor Komel 50.000 lir, družina Rupel 100.000 lir, Jožefa Pintar 100.000 lir, N.N. 100.000 lir, Vilma Bregant 100.000 lir.

Sekcija VZPI-ANPI Devin-Nabrežina je na svojem sestanku sklenila prispevati 1.000.000 lir za akcijo Pomoč Sloveniji in istočasno poziva vse svoje člane naj prispevajo vsak po svojih močeh.

Zupan in odborniki občine Dolina so na seji dne 8. novembra 1990 med drugim razpravljali o hudi naravni ujmi, ki je prizadela republiko Slovenijo in njeno prebivalstvo in sklenili, da prispevajo eno občinsko sejinno prizadetim v poplavih v Sloveniji. Obenem pozivajo prebivalstvo, naj se polnoštevilno pridruži solidarnostni nabiralni akciji.

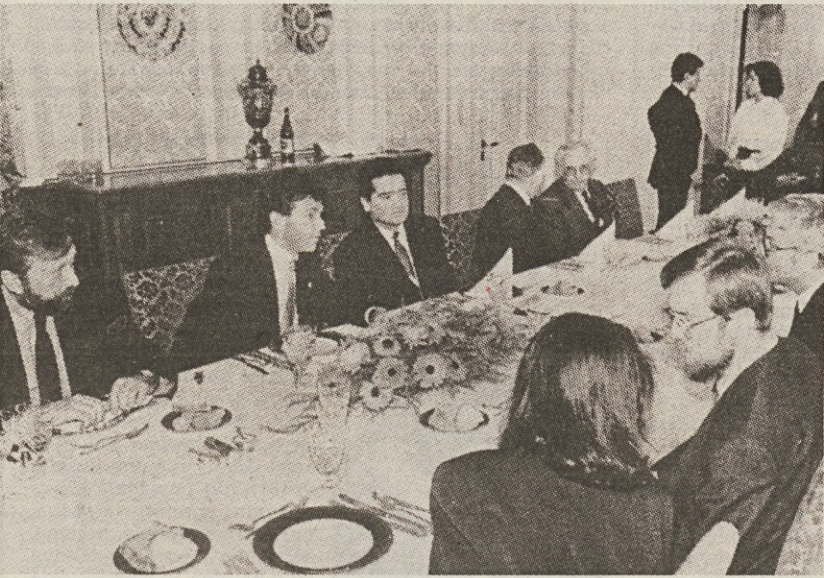
Na sedežu Sklada Mitje Čuka so darovali: Milojka Sosič Operti 50.000 lir, Lojska Sosič Španger 50.000 lir, družina Šuligoj (Prečnik 14/A) 50.000 lir, družina Bensi 100.000 lir, družina Križman (Repen 128) 150.000 lir, Riko in Stanika Čuk 100.000 lir, družina dr. Živka Lupinca 100.000 lir, Laura in Ladi Gombač 50.000 lir, družina Bercè 200.000 lir, družina Filipčič 100.000 lir, dr. Marko Filipčič 100.000 lir, družina Cvelbar 100.000 lir.

SKD Tabor Opštine sporoča, da se pridružuje akciji za POMOČ SLOVENIJI in zbira v popoldanskih urah prispevke članov in prijateljev v Prosvetnem domu.

Slovenska Vincencijeva konferenca vabi svoje člane in dobrotnike, da darujejo za poplavljenca v Sloveniji. Prispevke sprejemajo Krožki Vincencijeve konference.

Peterle-Haider: omiljene razlike

LJUBLJANA — Vladama Koroške in Slovenije je uspelo vsaj omiliti, če ne že povsem pogasiti spora izpred dobrega meseca, vsaj do te mere, da sta koroški deželni glavar Jörg Haider in ministrski predsednik Slovenije Lojze Peterle s sodelavci imela enkrat že odpovedano srečanje.

Na tiskovni konferenci po skupnem kosilu in dveh urah uradnih pogovorih sogovornika nista skrivala zadovoljstva, da sta se srečala in da sta delegaciji konstruktivno in v prijateljskem ozračju obdelali nekaj vprašanj o medsebojnih odnosih.

Koroška stran je pripravljena pomagati pri odpravljanju posledic nedavne vodne ujme na Slovenskem (medicinska pomoč, pomoč z gradbenimi stroji), ki bi jo usklajevala dva imenovana koordinatorja. Do 10. decembra

bi se moral sestati komite za stike v okviru katerega naj bi ustanovili tudi komisijo za kulturno sodelovanje; njegova prva naloga naj bi bila priprava kulturnih dnevnov. Za 10. december so napovedali tudi konferenco strokovnjakov v Železni Kapli, na kateri bi obravnavali možnosti in poti za izstop iz kroga proizvajalcev jedrske energije. Slovensko javnost prav gotovo zanima sporazumno o HE Golica. Slovenska in koroška stran sta se domnili, da bomo v Ljubljani najprej pregledali dokumentacijo o varnosti jezua in o drugih vprašanjih glede HE Golica, zato jezera ne bodo napolnili do konca februarja prihodnjega leta.

Lojze Peterle se je zahvalil koroškimi oblastem, prebivalcem in sredstvom javnega obveščanja za takojšnjo

pomoč ob poplavih v Sloveniji. Izrazil je tudi veliko zadovoljstvo, da je v uradni delegaciji prvič tudi predstavnik koroških Slovencev (dr. Pavle Apovnik) in da je deželni glavar Haider izjavil, da si bo prizadeval za nadaljnje izboljševanje položaja koroških Slovencev, čeprav glede tega vprašanja še vedno ni popolnega soglasja. Na vprašanje, kateri deli člena 7. državne pogodbe niso izpolnjeni, pa je Lojze Peterle odgovoril, da temelji ocena položaja na analizi koroških Slovencev in da je najbolje, če sami povedo, česa večinski narod ni uresničil. Glede predloga, da bi ustanovili nadzorno komisijo, ki bi raziskala, kako je z uresničevanjem 7. člena, je Peterle dejal, da je nadzor pomemben dejavnik demokracije in zato takšen organ, če bi ga ustanovili, ne bi bil nezaupnica koroškim oblastem, ampak sredstvo za ugotavljanje dejanskih razmer.

Član slovenske delegacije, sekretar za mednarodno sodelovanje dr. Dimitrij Rupel (navzoči so bili tudi ministri dr. Miha Jazbinšek, dr. Miha Tomšič in dr. Janez Dular), je obžaloval, da se tokrat niso utegnili ukvarjati s problematiko delovne skupnosti Alep-Jadran, ki je po njegovem mnenju dosegla na nekaterih področjih skrajni dosež in ji je treba dati nove spodbude.

V Avstriji razmišljajo o delni reviziji državne pogodbe. Lojze Peterle se je strinjal, da nobena pogodba ni večna in da so nekateri členi avstrijske državne pogodbe zastareli, vendar pa bo slovenska vlada povedala svoje uradno stališče takrat, ko jo bodo uradno seznanili s predlaganimi spremembami. Dr. Jörg Haider in Lojze Peterle sta prepričana, da je srečanje postavilo solidne temelje za nadaljnji uspešni razvoj medsebojnih odnosov.

ZORAN SENKOVIČ

Pod predsedstvom Marije Ferletič Novoizvoljeni odbor SSO je zasedal na prvi seji

GORICA — Novi odbor Sveta slovenskih organizacij, ki je bil izvoljen na nedavnem občnem zboru, je imel pod predsedstvom Marije Ferletič svojo prvo sejo, ki jo je posvetil pretežno organizacijskim vprašanjem. Porazdeljene so bile predvidene funkcije ter je bilo določeno, naj odbor v kratkem organizira širši posvet, ki naj služi kot priprava na spremembe statuta za sorazmernejše predstavninstvo, še bolj pa kot priložnost za razgovor o smernicah za novi operativni načrt, ki naj včlanjena društva približa izvršnemu odboru. Ta naj z delovanjem ublaži napetosti in trenja, ki so prišla do izraza na občnem zboru. Organizacijskim problemom so sledila še vprašanja, ki zadevajo odnose v ožjem manjšinskem prostoru še zlasti s slovenskimi političnimi in družbenimi krogi, pri čemer je bila poudarjena avtonomija Sveta slovenskih organizacij in njegovo samostojno delovanje, ki je usmerjeno v skupno dobro vse naše skupnosti. Odbor je tudi razpravljal o raznih vidikih uresničevanja slovenskega zaščitnega zakona ter o stikih s sorodnimi manjšinskimi organizacijami. Prav tako so na seji spregovorili tudi o naravni ujmi, ki je povzročila veliko škodo v Sloveniji ter je izrekel solidarnost prizadetim. Svet slovenskih

organizacij se je pridružil humanitarnim akcijam, ki so že stekle v naši manjšini ter tudi sam začel z nabirko. V ta namen so člani odbora prispevali kot prvo postavko 500 tisoč lir. Nabirka se nadaljuje na sedežu Slovenske prosvete v Trstu Ul. Donizetti 3, I. nadstropje, ter na sedežu Katoliškega glasa na Placuti v Gorici vsak dan od 9. do 12. ure.

Martinovanje na Radiu Trst A

TRST — Danes popoldne ob 17.45 bo Radio Trst A oddajal posebno oddajo, ki so jo posneli v petek zvečer v kleti Vina Koper v Kopru v sodelovanju z Radiom Koper Capodistria. V spletu pogovorov o vinu in ob prijetni glasbi so nastopili Ottavio Brajko s svojo harmoniko, Mix orkester iz Trsta s pevcema Tulliom Možino in Marto Fabris ter simpatični klepetulji Tonca in Vanka. Spored poln zabave in smeja bodo danes oddajali in sicer Radio Koper ob 15. uri, Radio Trst A ob 17.45 in Radio Slovenija v večernih urah.

Jörg Haider bi prepoved anšlusa črtal

DUNAJ — Avstrijski mediji poročajo, da so zunanja ministrstva držav podpisnic avstrijske državne pogodbe: Francije, SZ, Velike Britanije in ZDA, brez pripomb sprejela odločitev avstrijske vlade, da razglasi nekatera določila avstrijske državne pogodbe za zastarela. Protestirajo pa zeleni in svobodnjaki.

Nekateri člene in določila v državni pogodbi (v celoti člene 12, 14, 15, 16, deloma pa 13 in 22) je dejansko že prerasel čas, saj med drugim vključujejo prepovedi, kot npr., nakup nemških in japonskih civilnih letal. To ne nazadnje potrjuje strinjanje držav podpisnic državne pogodbe. Dejstvo pa je, da je državna pogodba, podpisana leta 1955, obenem eden od temeljev avstrijske povojne državnosti in ustavnosti, zato protest zelenih zaradi vladnega sklepa spremljajo zahteve po širši parlamentarni debati v zvezi s to odločitvijo, ki ne glede na preživelost omejenih členov teoretično pač lahko pomeni precedens.

Protest vodje svobodnjakov (FPÖ) Jörga Haiderja pa je drugače obarvan, saj ga spremlja zahteva, da bi morala zvezna vlada razglasiti še obsoletnost 4. člena državne pogodbe, ki prepušča ponovno združitev Avstrije (anšlus) z Nemčijo. Avstrija je postala v tem času že tako samozavestna in patriotska, da »nas nihče ne more sumničati, da si želimo anšlus,« se je glasila utemeljitev Jörga Haiderja, ki je še pred kratkim definicijo avstrijskega naroda označil za »ideološki spaček, združitev obeh Nemčij pa v desničarskem listu Aula ocenil kot »ponovno združitev v majhni enačici«. Tega, kakšna naj bi bila ponovna združitev v »veliki varianti«, na združitev v »veliki varianti« ni povedal, zato pa je pri mnogih potrdil znane pomisleke in očitke v zvezi z njegovim koke-tiranjem z velikonemškimi pogledi.

BOJAN GROBOVŠEK

Dante v Cankarjevem domu v Ljubljani

LJUBLJANA — V Galeriji Cankarjevega doma v Ljubljani so odprli razstavo 65 dragocenih rokopisov, inkunabul, starih redkih tiskov in pomembnih listin.

Razstava Dante in Milano, ki bo odra do 6. decembra, je - kot so povedali na častniškarski konferenci - prav gotovo eden najpomembnejših kulturnih dogodkov v tem letu v Sloveniji. V okviru osemletnega uspešnega kulturnega sodelovanja med Ljubljano in Milanom je četrta. Gradivo, ki je pretežno srednjeveško (od 14. do 16. stol.) in ga tudi v Milanu ni mogoče videti, kjer je v trezorjih, je tokrat iz slovite biblioteke Trivulziane, ene izmed najbolj slovityh privatnih zbirk v Evropi, in Zgodovinskega arhiva mesta Milana. Za ogled v CD ga je pripravila Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Razstava ima enajst ciklov. Najstarejša listina je

iz 12. stoletja, največja paša za oči pa je prav gotovo pergamentni rokopis iz XVI. stoletja Graduale Ambrosiano in najdragocenejši (sicer nima cene, a ko so zavarovali razstavo, so ga ocenili na 10,5 milijard lir) - Božanska komedija.

Prvo žariščno točko razstave predstavlja Dante. Ta njen del prikazuje devet izredno lepih, bogato okrašenih, predvsem pa dragocenih in kulturno pomembnih del, vključno z rokopisom Božanske komedije (iz 1337. leta). Ti zakladi doslej še niso zapustili matične hiše in je menda tudi ne bodo nikoli več. To pomeni, da je Ljubljana prvo evropsko razstavišče, kjer jih je mogoče videti. Samo po zaslugi - kot so rekli na konferenci - osebnega prijateljstva Tatjane Wolf-Belotto z ravnateljico knjižnice Trivulziane prof. Giulio Bologno.

Drugi del razstave predstavlja (v prerezu) dolgo in pisano kulturno politično in gospodarsko zgodovino Milana. O njej govore slikoviti in dragoceni srednjeveški kodeksi inkunabule, stari redki tiski, statuti in lep izbor pergamentnih in papirnih listin. Za Slovence pa je posebej zanimiv razdelek o slavni zgodovini Langobardov. Ti so, kot je znano, v zgodnjem srednjem veku gospodarili Lombardiji (in ji dali tudi ime). O tem govori tudi delo Pavla Diakona, (tolikokrat omenjenega v zvezi z naselitvijo Slovencev na tem ozemlju), ki je prav tako razstavljeno.

Ob razstavi so vitrine, v katerih je prikazano prevajanje Danteja v Jugoslaviji, na ogled pa sta še dva videofilma (o Nuku in njegovi lanki razstavi v Milanu).

M. KUNEJ

V Šaredu so se odločili za resnejšo rejo japonskih prepelic

Šestdeset dni od jajca do jajca...

ŠARED — »Prepelica in jajce nista ničesar krivi. Dejstvo je, da je prepelice mesto specialiteta, da imajo jajca zdravilne učinke. To potrjujejo strokovnjaki, o tem je veliko napisanega, reji japonskih prepelic pa se domala vsak dan srečujemo s praktičnimi izkušnjami tistih, ki zaužijejo določen količine surovih prepeličjih jajc, da bi se rešili nekaterih bolezenskih nadlog,« pravi Zvezda Baj, ki se je ob moževi pomoči odločila za resnejšo rejo japonskih prepelic. V slovenskih trgovinah je zadnje čase na voljo kar precej prepeličjih jajc, pri rejcih je moč kupiti tudi meso, prodaja pa se je nekoliko ustavila, ko so v javnost prišle informacije, da z rejo in zdravjem prepelic ponekod ni vse v redu.

Andrej Baj pravi: »Napake zdaj plačujemo vsi. Tudi tisti, ki imajo zdrave jate. Pa vendar, mi upamo, da bo to malumimo in da bo vse drugače, da bosta meso in jajce spet dobila na veljavi. Pri nas smo pred dobrim letom dni kupili jato 40 prepelic bolj za družinsko rabo, pa smo se prepričali, da v teh jajcih »nekaj je« in jih ponudili tudi prijateljem, znancem; jato smo tako pričeli večati...«

Konjiček se je pričel spreminjati v nekaj bolj koristnega, trenutno morda dohodkovno še ne preveč zanimivega, a vendar posla, ki ima bodočnost. V svetu je reja prepelic marsikje doseljen posel. Tega so se zavedli tudi nekateri v Sloveniji, a bili pri svoji poslovni misli nekoliko prehitri, nepredvidni in nestrokovni. In rezultat? Razširila se je klima nezaupanja v kakovost jajc japonskih prepelic, pa tudi v kakovost mesa.

Pri Bajevih pravijo: »Na tujem, denimo v sosednji Italiji in Avstriji, je uporaba teh jajc kot zdravilnega sredstva tradicija. Jajca se prodajajo samo v specializiranih trgovinah, meso samo v boljših restavracijah in hotelih, ni pa več redkot, da prepelice meso dobiš v

mesnici. Tam ljudje na te zadeve gledajo drugače, brez predsodkov, pri nas pa je vse še v povojih. Pa ni daleč čas, ko se bomo tudi mi navadili tega.«

Zdravstvena oporečnost mesa in jajč pri nekaterih rejcih je povzročila med morebitnimi kupci pravi »preplah«. Kot ste to doživeli vi, kako ste reagirali?

Zvezda Baj: »Na desetine rejcev je, ki se ukvarjajo s prepelicami. Med seboj nismokdo ve kako povezani in napaka enega gotovo škodi vsem. Negativno javno mnenje se hitro oblikuje in tudi nam se je prodaja krepko zmanjšala. Za našo jato, ki zdaj šteje okrog 2000 živali, lahko povem, da je od samega začetka pod rednim strokovnim nadzorom Veterinarskega zavoda Sežana. Enkrat do dvakrat mesečno kontrolirajo vzorce jajc in prepelic in doslej je bilo vse v redu. V naši jati praktično ne vemo za umrljivost, nemožnost in oplojenost pa je izjemno visoka. Vedno je nad 80 odstotna, kar je zelo pomembno in dobro. Vsa jajca, ki jih ponudimo na trg so zdrava, neoporečna in opremljena z navodili za uporabo ter strokovnim prispevkom o sestavi in koristnosti uživanja teh jajc. Žal ponudba v trgovinah šepa in še najboljše nam gre prek specializirane trgovine »Sezam« v Kopru ter seveda prek prijateljev, znancev. Osebnosti, informiranje so zaenkrat najbolj učinkovito sredstvo za oblikovanje zaupanja v učinkovitost, zdravilnost jajc. Druga propaganda ni učinkovita, saj se z eno napako, kot sem dejala, lahko vse hitro zruši.«

Pri Bajevih pravijo, da trenutna »proizvodnja« okrog 500 jajč dnevno znatno presega povpraševanje in zato so se že pred časom odločili za novost - mariniranje kuhanih prepeličjih jajc. Zanimivo je, da prepeličja jajca zaradi močne opne pod lupino ostanejo »sveža« tudi 50 do 60 dni, z marinira-

Z mladimi prepelicami je veliko dela. Zvezda Baj jih »obišče« kar petkrat dnevno, nenehno je treba paziti na primerno temperaturo, da »umetna mati« (infra svetilka) ne ostane brez elektrike... (Foto D. G.)

njem pa se jim ta rok vsaj še enkrat podaljša. Marinirana jajca so v Avstriji specialiteta in ko so Bajevi po domačem receptu naredili marinado in jo dali v analizo Zavodu za socialno medicino in higieno v Kopru, so bili veseli. Rezultati analize so potrdili njihove domneve o obstojnosti, kakovosti in neoporečnosti mariniranih jajc. Pravijo, da zdaj resneje razmišljajo o tej ponudbi, navezujejo stike s portoroško Drogo, razmišljajo o ustanovitvi posebnega podjetja z več kooperanti, saj prepeličja jajca ni treba uživati samo surova ali marinirana, lahko jih uporabimo tudi za izdelavo testenin, celo likerjev.... Skratka, idej jim ne manjka, osnovna jata pa je tudi tako velika, da se je dalo zelo hitro povečati, ker se prepelica iz jajca izleže v 16 do 17 dneh, jajca pa začne nositi 45 dan po izvalitvi. V najboljšem primeru vsak dan enega. Od jajca do jajca preteče torej okrog 60 dni, prav toliko časa pa traja tudi najdaljša zdravilna kura. Eni prisegajo na zdravilnost, drugi ne, na vsak način pa

v teh jajcih »nekaj je«. Upajmo, da ne samo biznis, pač pa tudi zdravje.

Japonski in sovjetski znanstveniki, ki so proučevali prepeličja jajca so ugotovili, da so v prepeličjih jajcih biološko aktivne snovi, do petkrat več vitaminov kot v kokošjih jajcih, da imajo več rudnin pa tudi več esencialnih aminokislin. Kot uspešno dietno živilo so se jajca pokazala pri zdravljenju zvišanega krvnega tlaka, stenokardije, migrene, bronhialne astme, zvišanega holesterola, pa pri zdravljanju sladkorne bolezni in slabokrvnosti int. Za nekatere bolezni je potrebna kura s 120 jajci, za nekatere z 240 jajci. Prve tri dni je treba uživati po tri surova, kasneje pa po pet surovih jajc in sicer na teče, pol ure pred obrokom druge hrane.

Dodajmo še, da so jajca dobra tudi kuhana za okras pri narezkih, da so jih mnogi že z veseljem kupovali za pirhe (pisanice), ker so jajca močno pegasta in drugačna od kurjih...

DUŠAN GRČA

MIRJAM MUŽENIČ

V Izoli rastejo temelji nove obalne porodnišnice

IZOLA — Če bi na Obali uspeli v prihodnjem letu prodati stavbo nekdanje piranske bolnišnice in pripraviti vse za prodajo stavbe stare koprške porodnišnice, bi lahko sorazmerno hitro, morda že čez dve ali pa čez tri leta prišli do nove porodnišnice v Izoli. To nekateri utemeljeno upajo ob zidavi kleti - temeljev bodoče porodnišnice, ki so jo pred približno mesecem začeli delavci GIP Stavbenik Koper.

Klet bodoče porodnišnice (merila bo 3.100 kvadratnih metrov površine) bi morali zgraditi do 30. januarja 1991, vendar se bodo dela zaradi obilnega dežja v oktobru morda nekoliko zavlekla. Za klet bo nosilec naložbe, Splošna bolnišnica Izola, morala plačati 10,2 milijona dinarjev, toliko pa naj bi zbrali s prispevkom 1,1% iz dobička obalnega gospodarstva. Celoten gradbeni skelet novega dela izolske bolnišnice pa naj bi stal 42 milijonov dinarjev. Zanj so že naročili celotno projektno dokumentacijo, za katero bo treba odšteti 6 milijonov dinarjev. V kleti bodo najprej usposobili hodnik za prevoz hrane iz bližnje kuhinje, tako da je ne bo treba več prevažati s kombiji, ampak le s posebnimi vozčki. Kasneje, ko bo denar na voljo, pa bodo ob tem hodniku uredili še strojnico, skladišča, menzo, garderobe in drugo. V pritličju bo otroški oddelek, v prvem nadstropju ginekologija, v drugem porodnišnica, v tretjem pa predvidoma uprava, tehnični prostori, arhiv, AOP in drugo.

Ce bi na Obali še naprej zbirali dosedanjih 1,1% iz dobička obalnih podjetij in bi uspeli prodati piransko bolnišnično stavbo, bi lahko do konca prihodnjega leta zgradili še nekaj več kot le goli gradbeni del stavbe. Ministrska za zdravstvo jim ob zadnjem obisku za leto 1991 ni mogla obljubiti republiškega denarja za gradnjo regijne bolnišnice. Zdi pa se, da bi priložnosti za republiško pomoč tej bolnišnici lahko nastopila v letu 1992, še posebej, ker bodo takrat v Izoli ravno sredi del. To pa je seveda le vzpodbuda več, da bi do leta 1992 zgradili kar se da večji del nove porodnišnice.

BORIS ŠULIGOJ

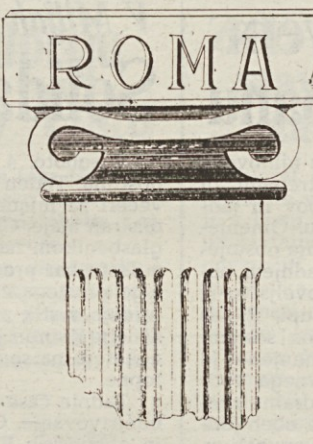
Nov GARDENCENTER

Sobne rastline in rastline za vrtove

RAZSTAVA BONSAI
iz kolekcije CRESPI
od 10. nov. do 31. dec. 1990

BOŽIČNI OKRASKI
novoletne jelke in vsa oprema za okrasitev.

TRST - Miramarski drevored 359 - Tel. (040) 224177

ELEKTROGOSPODINJSKI STROJI

TRST - Ul. Teatro Romano 9/2 - Tel. 60514

S. Servis

P. Profesionalnost

Q. Kvaliteta

R. Prihranek

5 LET GARANCIJE za elektrogospodinske stroje ZOPPAS in pri pralnih strojih ZOPPAS 10 let za boben in košaro.

ZOPPAS jih naredi neuničljive.

NEVAR S. R. L.

Ul. Maiolica 15/b

URARNA - ZLATARNA

Nevar 2 s.r.l.

Ul. Roma 11 - Trst - Tel. (040) 362483

Velika izbira dragocenih daril

nadomestni deli za
FIAT - ZASTAVA - ALFA - LANCIA
in za tuje znamke avtomobilov

UPRAVA:
Ul. Marconi 6 - Tel. 775483-4

Ul. sv. Frančiška 38
TRST - Tel. 768667 - 772002

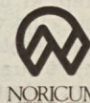
KORAK NAPREJ NA POTI VAŠE VARNOSTI

MESEČNO BREZOBRESTNO PLAČEVANJE ZAVAROVALNINE

Tržaška kreditna banka nudi dodatno koristno storitev vsem svojim klientom, ki prejema mesečno plačo na tekoči račun. Poseben dogovor z **Noricum Assicurazioni** omogoča imetnikom teh tekočih računov plačilo zavarovalnih premij v dvanajstih brezobrestnih mesečnih obrokih. Odgovorni naših operativnih enot so vam na razpolago za vsa dodatna pojasnila.

BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

V sodelovanju z

Stališče Glavnega sveta Kmečke zveze

Park na Krasu: Poudarek naj bo na kraškem človeku

Glavni svet Kmečke zveze je na svoji zadnji seji sprejel stališče o predlogu ustanovitve Kraškega parka, ki ga v celoti objavljamo.

Glavni svet Kmečke zveze je glede ustanovitve kraškega parka poudaril, da ostaja dosledno na stališču, da ni mogoče zaščititi Krasa z vinkulativnimi normami in da je kraške narave posebnosti mogoče ohraniti in varovati le z aktivnim razvijanjem kraških tradicionalnih dejavnosti, v prvi vrsti kmetijstva.

Kras je torej treba obravnavati ne samo kot naravno dediščino, ampak predvsem kot kulturni in gospodarski prostor, na katerem morajo ljudje živeti.

Tržaški Kras je brez vsakega dvoma eno najizrazitejših per-urbanih območij in ko govorimo o njegovi vlogi in zaščiti, moramo pozorno upoštevati vse vrednote, katerih je nosilec; kulture, gospodarstva, narave, predvsem pa moramo upoštevati njegov primarni aspekt, to je aspekt etničnega prostora slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Ta Kras, ki ga danes občudujemo, je plod velikih naporov prebivalstva, ki tukaj prebiva. Ta prostor je človek ustvarjal in ga prilagajal svojim življenjskim potrebam. Tako je tudi danes potrebno težiti za tem, da kmetijska zemlja ostane kmetijska in se izkorišča ustrezno tehnološkemu razvoju ob upoštevanju vseh varovalnih faktorjev narave, ki je ne moramo izločiti iz celovitosti pokrajine.

Narava je torej sestavni del pokrajine, ki jo je človek s svojim delom nenehno spreminjal in prilagajal potrebam ozje ali širše družbe. Tudi danes si ne moremo zamisliti kraške kulturne pokrajine brez njenih tradicionalnih dejavnosti in brez človeka, ki na njej živi in dela.

Kraševac ni uničil narave, ampak je s svojim delom naravo samo spreminjal; saj ni onesnažil zraka, ni onesnažil zemlje, ni prinesel hrupa. Z njegovim delom so se razvile druge vrste rastlin ter druge vrste favne.

Glavni svet KZ je prepričan, da bi bila usodna napaka, če bi sprejeli tezo, da je Kras in njegove narave značilnosti mogoče zaščititi tako, da naravo prepustimo naravi sami.

Pravica do bivanja na določenem prostoru usahne v tistem hipu, ko si človek ne more isti prostor urejati tako kot ustreza njegovim bivalnim potrebam. Razlogi za to pa so tudi zaščitne norme in ukrepi v korist nekaterih prostorskih značilnosti.

Ob takih težnjah bi upravičeno mislili, da se skuša z naravovarstvenimi in drugimi ukrepi izriniti manjšino iz lastnega prostora. Omrtvičenje gospodarstva in kmetijstva na Krasu pomeni omrtvičenje kapitala, kar pomeni razvrednotenje prostora in potiskanje določenega prebivalstva iz prostora. V tem primeru gre za uničenje kmetijstva in gospodarske osnove slovenskemu prebivalstvu in s tem seveda potiskanje Slovencev iz lastnega prostora.

Na eni strani mesto sili na Kras. Na drugi strani pa preganja ljudi s Krasa. Posebno izrazito pridejo do izraza te težnje tudi v nekaterih urbanističnih instrumentih, ki predvidevajo širjenje stanovanjske baze predvsem v korist mestnega prebivalstva, gradnjo velikih infrastruktur kot na primer Znanstveni center pri Padričah, ljudske gradnje ter turistični načrt za razvoj Sesljskega zaliva ter ogromne površine namenjene zaščiti narave. Vse to pa v neposredno škodo avtohtonega kraškega prebivalstva. Kras je bil v zadnjem povojnem obdobju podvržen stalnim napadom, ker je moral kot specifično območje, ki je skrčeno na zelo ozek pas, služiti več funkcijam. Pri tem mislimo, da je Kras utrpel največjo škodo prav zaradi gradnje velikih infrastruktur in še zlasti, ker ni bilo pri načrtovanju le-teh potrebne pozornosti in niti racionalizacije. Ogromne razlastitve narodovitnih površin, večkrat za dvomljive javnokoristne namene, so v prvi vrsti prizadele hud udarec krajevemu kmetijstvu, ki je bilo tudi zaradi pomanjkanja konkretnih in pozitivnih posegov ter alternativnih možnosti razvoja prisiljeno k propadanju. S kmetijstvom je propadala in propada tudi kraška kulturna pokrajina.

Zato je Glavni Svet KZ trdno prepričan, da kraške kulturne pokrajine ne bomo uspeli obvarovati in ovrednotiti, če ne bomo pristopili k aktivni zaščiti vseh njenih aspektov, gospodarskih, družbenih, kulturnih, naravnih in etničnih. V prvi vrsti pa moramo upoštevati in zaščititi človeka, ki je nenadomestljiv element tega prostora in njegove stvarnosti. Brez človeka, ki razvija svojo dejavnost v kraški naravi je zmanj pričakovati, da nam jo bo uspelo ohraniti s samimi zaščitnimi ukrepi in z vinkulacijami.

Če želimo, da bo Tržaški Kras še naprej ostal izraz najboljšeega odnosa med človekom in naravo, potem moramo izhajati iz načela, da pravilna zaščita narave gre v smeri natančnega poznavanja prostora in njegove aktivne izrabe. Kmetijstvo se je izkazalo dolga tisočletja kot najboljši sopotnik narave; za njeno zaščito moramo zato razvijati kmetijsko gospodarstvo, oziroma izkoriščanje zemlje za kmetijske potrebe. Pri tem pa bi tudi poudarili, da je kmetijstvo v takih pri-urbanih območjih, tako rekoč, tudi sopotnik urbanih funkcij (turizma, rekreacije, itd.)

Glavni svet KZ zato odločno poudarja stališče, da mora aktivno zaščito Krasa upravljati in uresničevati kraško prebivalstvo v okviru kompetenc Kraške gorske skupnosti, ki ji morajo zato biti priznane primarne upravne, načrtovalne, izvršilne pristojnosti na tem področju.

Aktivna zaščita Krasa se mora izvajati istočasno z uresničitvijo splošnega družbeno gospodarskega plana za razvoj Krasa, ki ga je izdelala KGS in ki mora potekati vzporedno z razvojem Znanstvenega centra na Padričah ter turističnega razvoja Sesljskega zaliva. Osnovni del načrta za zaščito Krasa pa mora biti uresničitev področnega plana za razvoj in valorizacijo kmetijskih dejavnosti. Prepovedati je treba vsako možnost razlastitve za naravovarstvene namene. Za morebitne omejitve lastnine in gospodarskega izkoriščanja zemlje morajo biti lastnikom in kmetom priznane ustrezne odškodnine.

Glede na dejstvo, da se v tržaški pokrajini družbeno gospodarske značilnosti bistveno ne razlikujejo na posameznih območjih, ampak nasprotno izraža v tem pogledu posebnost organsko celovitost, je Glavni svet KZ na stališču, da bodoči zakon za razvoj Krasa mora priznati celotnemu področju tržaške pokrajine status nerazvitnega področja, oziroma gorskega.

V zvezi z očitki zelenih strank, da je naša zveza in slovenska narodnostna skupnost proti zaščiti narave, nas preseneča dejstvo, da se kot vidni poznavalci narave Krasa niso potrudili, da bi v naravi in na Krasu spoznali tudi človeka in skušali razumeti, kaj ga na prostor veže. Tržaški Kras je etnični prostor slovenske narodnostne skupnosti, kateri pripada večina kraškega prebivalstva. Vsak narod ima svoj prostor - naroda izven prostora ni. Vsaka zaščita pa omejuje človeka pri rabi prostora, večkrat pa celo preprečuje modernizacijo njegovega bivalnega prostora. Vsak ukrep, ki ogroža etnični prostor, pa naj bo ta še za tako svete cilje varovanja narave, ne more biti učinkovit, ker se bo prizadeta skupnost uprla. Navidezno kazanje nerazporejenosti s strani te skupnosti pa je izraz zoper asimilacijo in izgon iz lastnega teritorija.

V soboto v mali dvorani tržaškega Kulturnega doma

Mavrica misli - vez med ljudmi geslo občnega zbora ZSKD

Pod geslom "Mavrica misli - vez med ljudmi" sklicuje Zveza slovenskih kulturnih društev svoj 28. redni občni zbor, ki bo v soboto, 17. t.m., v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu.

Po zadnjem občnem zboru, ki je bil pred dvema letoma v Špetru Slovenov, se bodo letošnji delegati društev s tržaške, goriške in videmske pokrajine srečali v Trstu, kjer bodo razpravljali o nekaterih pomembnih odločitvah Zveze ter izvolili nova vodstvena telesa.

Zveza je v dvehletnem obdobju sprejela nekatere važne in dolgoročne odločitve in si postavila marsikatero nelahko nalogo. Omeniti velja tako vključitev v vsedržno konfederacijo ARCI, ki je bila sprejeta po dolgi razpravi in referendumu med društvi. Vključitev je Zveza utemeljila iz vsebinskih in praktičnih razlogov, ki jih je veliko. Po eni strani gre za sodelovanje (Zveza je ohranila svojo statutarno in dejansko avtonomijo) z italijanskimi organizacijami civilne družbe, ki podpirajo zahteve po enakopravnosti narodnih in etničnih manjšin ter za iskanje novih pomembnih zavezništov. Po drugi strani pomeni odločitev vrsto novih praktičnih možnosti, kot so upravljanje društvenih barov, sprejemanje slovenskih vojaških oporečnikov, reševanje fiskalnih vprašanj itd.

ZSKD je uvedla članske izkaznice in s to odločitvijo (nabiranje članarine se je že pričelo in prvi rezultati so dokaj vzpodbudni) uredila svoj formalni položaj in hkrati utrdila svojo povezanost z društvi, skupinami in posamezniki. Izkaznica je formalen znak pristopa, ki pa hkrati pomeni, da je določena organizacija, v tem primeru Zveza, resnično organizacija ljudi, ki jo podpirajo in ki vanjo pristopijo.

Na področju kulturnega življenja je ZSKD po svojih močeh pričela uveljavljati načelo kvalitete v kulturi in enakega dostojanstva ljubiteljske in poklicne kulture in umetnosti. Nekateri skupine in društva so dosegli vidne rezultate, ki so odmevali tudi v vseslovenskem kulturnem prostoru. Istočasno je pove-

zovala skupine in ljudi in skušala biti čimbolj učinkovita komunikacijska vez med njimi.

Zveza se je morala v tem času lotiti tudi nekaterih dokaj praktičnih problemov, kot so fiskalna in podobna vprašanja. Spopadla se je z marsikatero krivično normo, a se hkrati vključevala v sedajšnje stvarnost, ki ni vedno naklonjena ljubiteljski kulturi.

Ob tem delu je ZSKD utrdila stike in sodelovanje s sorodnimi organizacijami v Sloveniji, v obmejnem pasu, na avstrijskem Koroškem in navezala prve stike s Slovenci na Madžarskem. S tem je praktično uresničevala skupni slovenski kulturni prostor, kar dokazuje gosta mreža gostovanj, izmenjav in sodelovanj pri skupnih akcijah. Zveza je sodelovala tudi s sorodnimi slovenskimi organizacijami v naši deželi, pri čemer gre omeniti vsaj lansko skupno Prešernovo proslavo in Gregorčičevo proslavo v Gorici.

Ob vsem tem gre opozoriti, da je ZSKD odprla tudi svoje predstavništvo v Reziji in tudi tam pričela uveljavljati nekatere kulturne aktivnosti.

Vrsto novosti, ki izhajajo iz drugačnih zahtev in potreb, bo ZSKD uveljavila tudi z novim statutom. Predstavili ga bodo na občnem zboru, diskusija pa bo trajala še po zborovanju delegatov. Novosti pa ne pomenijo, da Zveza prekinja odnose s tradicijo, na občnem zboru bo tekle beseda tudi o koreninah organizacije, njenem sedanjem obrazu in načrtih za bodočnost, skratka, poudarek bo šel kontinuiteti.

Občni zbor bo potekal, kot so nam povedali, v slovesnem in hkrati delovnem vzdušju. Prišel se bo s poročilom predsednika Aceta Mermolje, se nadaljeval s pozdravi gostov in razpravo, zaključil pa se bo z razrešitvijo starega odbora in izvolitvijo novega. Tudi pri strukturi in sestavi vodstvenih organov bo več novosti, saj želi Zveza naglasiti svojo tesno povezanost s članicami.

Občni zbor se bo pričel v prvem sklicanju ob 14.30, v drugem pa ob 15. uri.

Od danes še zadnji občinski ukrepi

Trg Unità brez prometa in parkirišč

Od danes si bo treba zapomniti še tretji seznam ulic in trgov, ki bodo zaprti za zasebni promet. Danes stopi namreč v veljavo tretji in zadnji svezjen ukrepov za zmanjšanje prometa v mestu. Zadnji ukrepi zadevajo predvsem parkirišča, a tudi ustanovitev zadnjih con za pešce, ki bodo še spreminile naše navade. Gre namreč za zaprtje Borznega trga in Trga Unità (kjer torej ne bo več mogoče parkirati). V obeh primerih bo zaprtje le delno. Po Borznem trgu bo promet namreč še v bodoče dovoljen po tistem delu trga, ki iz Ul. Canaliccio pelje na Korzo, avtobusi pa bodo še naprej peljali po Ul. Einaudi do končnih postaj avtobusov 17 in 28 (končni postaji avtobusov 18 in 23 pa bodo premestili na Trg Tommaseo). Ceste ob »ploščadi« Trga Unità pa bodo popolnoma zaprte, razen tistega dela ulice, ki pelje mimo palače Tržaškega Lloydja, koder pa bodo lahko peljali samo avtobusi.

Ob tem naj omenimo, da bo od jutri prepovedano parkirati tudi na nabrežju neposredno pred Trgom Unità.

V (sicer majhno) tolažbo avtomobilistov pa Občina sporoča, da bodo od jutri na razpolago vsa parkirišča na plačilo, ki so jih ohranili ali nanovo uredili znotraj Terezijanske četrti. Seznam teh parkirišč smo sicer že objavili, vendar ne bo napačno, če ga ponovimo. Parkirni prostori na plačilo bodo na Trgu Panfilij, v ulicah Corsi, Trento, Torrebiana, Cassa di Risparmio, Machiavelli, San Nicolò. Del ulic Trento, Cassa di risparmio, S. Caterina in Teatro pa bo rezerviran samo za dvokolesna vozila, za katera ne bo treba plačati parkirnine.

Nazadnje pa je Občina v sodelovanju z Avtonomno sejamsko ustanovo »našla« še 300 novih parkirnih mest na plačilo, in sicer znotraj sejamskega območja. Parkirati pa bo mogoče le ko ne bo sejamskih prireditev.

Posega Anamarije Kalc in Aleša Lokarja v proračunsko razpravo v občinskem svetu

Težka proračunska preizkušnja

Petstrankarska koalicija, ki upravlja tržaško Občino in Pokrajino, se pripravlja na odobritev proračunov ter tudi na tako imenovano štafeto, s katero bi moralo priti do zamenjave na vrhu obeh krajevnih uprav. Na Občini ima koalicija precej trdno večino, na Pokrajini pa je trenutno Crozzoličev odbor manjšinski, za odobritev bilance pa računa na podporo zelenih, zlasti demokristjani pa še upajo, da bo za finančne dokumente na koncu glasoval tudi svetovalec Slovenske skupnosti Zorko Harej. O proračunih in o štafeti bo tekle beseda na jutrišnjem (verjetno odločilnem) sestanku tajnikov večinskih sil, ki se poleg težav na Pokrajini soočajo tudi s hudimi političnimi težavami v Miljah, kjer so se odnosi med socialisti in demokristjani v zadnjem času močno poslabšali, tako da bo spore sedaj zelo težko izgladiti. Socialistični sekretar Alessandro Perelli je glede Milj že namignil na možnost sporazuma med PSI in Listo Frausin, ki je od zadnjih občinskih volitev v opoziciji. Komunistka Anamarija Kalc je med petkovo proračunsko debato v občinski skupščini govorila predvsem o odnosih med

upravo in državljani, ki si od izvoljenih upraviteljev želijo predvsem skrb za kvaliteto življenja ter učinkovite občinske servise. Obveze o decentralizaciji so žal ostale samo na papirju, odnos do rajonskih svetov pa je v nekaterih zadevah naravnost žaljiv. Odbor si je glede teh kočljivih vprašanj v zadnjem proračunu prevzel marsikatero obvezo, vse pa je v glavnem ostalo le pri besedah. Glede govorice o preustroju rajonov je predstavnica KPI podčrtala, da bodo komunisti pozorno sledili razpravi o zemljepisni preureditvi teh organov, zelo pomembno vprašanje pa zadeva tudi pristojnosti teh teles, ki jim bo treba priznati upravno ter finančno samostojnost. Nedavna reforma krajevnih uprav nalaga tudi Občini Trst nove dolžnosti in nove naloge, zelo pomembno vlogo bo pri izvajanju tega normativa igral občinski statut, ki ga mora uprava odobriti do srede prihodnjega leta. Kalčeva je rekla, da bo treba statutu posvečati prvenstveno pozornost, zato komunisti ne mislijo pasivno slediti postopku za njegovo oblikovanje in bodo že med to proračunsko razpravo predložili svoje predloge o tem vprašanju.

Svetovalec Slovenske skupnosti Aleš Lokar je rekel, da je njegova stranka trenutno v opoziciji, sedaj pa se še ne ve, kakšno stališče bo zavzela do finančnega dokumenta. Županovega proračunskega poročila ne gre popolnoma zavrniti, to velja tudi za delovanje občinskega odbora, čeprav bo treba posebno na področju zaščite okolja in slovenske manjšine še marsikaj narediti. Richetti je po Lokarjevem mnenju v marsičem nakazal podobo Trsta, ki gleda v Evropo, to odprtost pa ne spremlja skrb za sožitje in za zaščito Slovencev. SSK je nezadovoljna, kako Občina gleda na razvoj Krasa, glede načrtovanega parka pa je rekel, da ga ne bo mogoče ustanoviti brez konsenza prebivalstva, ki bo moralo biti neposredno soudeležno tudi pri njegovem upravljanju. Napovedi, ki prihajajo z Dezele, žal ne kažejo nič dobrega, saj obstaja konkretna nevarnost, da bo park le birokratska struktura, vse važne odločitve, je končal svoj poseg Lokar, pa bodo sprejeli z vrha brez predhodnega mnenja ljudi in krajevnih izvoljenih teles. (st)

Predstavniki Čupe pri novem devinsko-nabrežinskem županu

V petek je devinsko-nabrežinski župan Dario Locchi sprejel predstavništvo jadranskega kluba Čupa iz Sesljana, ki ga je vodil predsednik Marino Košuta in sestavljali Aljoša Vesel, Bruno Volpi Lisjak, Karlo Rolič in Igor Bogatec. Med vpludnim in konstruktivnim predstavitvenim srečanjem je bila novemu županu poudarjena kontinuiteta dosežanih plodnih odnosov med občinsko upravo in jadralnimi klubom Čupa. Predstavniki kluba so orisali skoraj dvajsetletno dejavnost društva, ki šteje blizu 300 članov iz tržaške in goriške pokrajine ter desetine mladih in starejših članov jadrancev, ki se uspešno udeležujejo v tekmovalnih dejavnostih italijanske jadrane zveze FIV. Ob tem pa so predstavniki Čupe opozirali župana na še nereseno vprašanje društvenega sedeža, ki pogojuje nadaljnji razvoj društvene dejavnosti. Poudarjeno je bilo, da se kompetence v zvezi s prestrukturiranjem Sesljskega zaliva ne smatrajo v pristojnosti Čupe pod pogojem, da se društvu zagotovijo vse potrebne infrastrukture na kopnem in na morju, ki jih je Čupa uradno že večkrat posredovala občinski upravi, lastništvu in načrtovalcem sesljskega projekta. V tem smislu je bila predložena potreba po primernem društvenem sedežu z direktnim dohodom na morje, privezmi za plovila članov, ustreznimi operativnimi površinami na kopnem ter parkirnimi mesti v pristanišču za potrebe članov. V tem smislu so predstavniki Čupe predlagali sestavo dokumenta, ki naj obveže vse merodajne dejavnike in definira

vse aspekte infrastrukture in njihovega upravljanja v zvezi s potrebami in funkcijami pomorskih klubov in jadrancev v Sesljskem zalivu. Omenjeno se bile tudi nove koncesije obstoječih privezov, ki jih je v zadnjem obdobju izdalo Pristaniško poveljstvo iz Trsta v skupno upravo Čupi, Pietas Julij in obema združenjema sesljskih lastnikov plovil. Omenjeno je bilo tudi zanimanje krajevnega vodstva CONI in italijanske jadrane zveze FIV za bodoče delovanje obeh jadralskih društev v Sesljskem zalivu, za kar je že dogovorjeno skorajšnje srečanje Čupe, Pietas Julie in zgoraj navedenih organizacij z županom Locchijem. Županu so bili prikazani tudi odlični rezultati mladih čupinih jadrancev, ki so se v zadnji sezoni uvrstili v sam vrh državnih lestvic in med katerimi izstopajo Andrej Petaros, Dani Toscano, Adriano Ferfolja in Paulo Kralj, ki so v sestavi državnih reprezentanc v posameznih kategorijah.

Župan Locchi je izrazi svoje zadovoljstvo za obisk predstavnikov Čupe, ki vključuje veliko število članov iz devinsko-nabrežinske občine, in za konstruktivne predloge, ki so bili iznešeni v smislu razreševanja sesljskega vprašanja. Zagotovil je zavzetost in sodelovanje občinske uprave tudi z ostalimi zainteresiranimi dejavniki ob upoštevanju seveda doslej že sprejetih odločitev prejšnje uprave in obveznosti, ki izhajajo iz tekočih upravnih aktov, ki so v zaključni fazi pri devinsko-nabrežinski občini.

V Miljah za obnovo zadružne gostilne Solidarnostni koncert

V soboto, 4. novembra, je v Miljah zgorela društvena gostilna. Teden kasneje bi se morali v njej pričeti glasbeni večeri za mlade skupine s Tržaškega in tiste, ki delujejo onstran meje. Cilj teh večerov je bil, da se omogoči mladim glasbenikom nastopanje. Mladih nepoznanih ansamblov je v Trstu kar precej. Člani teh skupin posvečajo večino svojega prostega časa ustvarjanju in vjam, največkrat pa ne pridejo v stik z javnostjo, ker enostavno nimajo kje igrati. Mnogo dvoran je neuporabnih zaradi varnostnih predpisov, nekatere pa so zaradi previsokih najemnih mladim nedostopne.

Zadnje čase je mladina dobila nekaj prostorov za svoje udeleževanje. Glasbo v živo igrajo v nekaterih diskotekah in gostinskih lokalih v Trstu, bližnji okolici in na Koprskem. Tako se tudi pri nas počasi ustvarja nek glasbeni krog.

S koncerti v društveni gostilni v Miljah bi pridobili še en prostor, kjer bi se lahko zbirali in poslušali dobro glasbo, toda gostilniški prostori so sedaj popolnoma uničeni. Mladi člani ansamblov se zavedamo, da so nam taki prostori neobhodno potrebni, zato smo se odločili, da bomo tudi mi nekaj storili, da se društvena gostilna čimprej obnovi. Prvi dan decembra bomo organizirali solidarnostni koncert v dvorani Verdi v Miljah. Kulturno društvo Frausin, ki upravlja prostore, nam je v ta namen že zagotovilo svojo podporo.

Nastopale bodo skupine DDZ iz Brega, Scai Sudai iz Trsta, Bakala Blues Band iz Kopra, poznana skupina Happy Day in ex Tozd Lopovi.

IVO TULL

Uprava občine Dolina sporoča, da bo jutri od 9. do 11. ure prekinjena dobava vode v Boljuncu za porabnike, ki stanujejo na območju med vaškim trgov in pokopališčem. V tem času bodo namreč opravili redna vzdrževalna dela na vodovodnem omrežju.

Slovenska skupnost obtožuje župana grobega kršenja sporazumov

Pred krizo v Nabrežini?

Jabolko spora Locchijevo pismo notranjemu ministru glede dvojezičnih izkaznic

Veter upravno-politične krize je zavel nad devinsko-nabrežinsko občino. Krajevna sekcija Slovenske skupnosti, ki skupaj s Kršćansko demokracijo in socialisti sestavlja koalicijo na čelu Občine, je namreč obtožila župana Daria Locchija grobega kršenja sporazumov in zagrozila z izstopom iz večine, kar bi seveda avtomatično privedlo do krize in do odstopa župana in celotnega odbora. Dokončen sklep bo SSK vsekakor sprejela v torek, ko se bo sestal širši odbor sekcije, da odloči o zahtevi po odstopu župana in odbora.

Jabolko spora med županom in SSK je vprašanje osebnih izkaznic, ki je že razdvajalo duhove med volilno kampanjo, pa tudi kasneje v samem občinskem svetu. Tako KD kot PSI sta namreč bili na stališču, da naj bi lahko Občina namesto dosedanjih dvojezičnih izdajala tudi samo italijanske osebne izkaznice občanom, ki bi to izrecno in formalno zahtevali. Slovenska skupnost je bila nasprotnega mnenja in je tudi na pogajanjih za oblikovanje nove občinske uprave vztrajala, da se glede tega vprašanja ne sme nič spremeniti. Prav na zahtevo SSK je bilo iz programskega sporazuma črtano vsakršno sklicevanje na vprašanje osebnih izkaznic.

Kljub temu pa je demokršćanski župan Locchi včeraj poslal notranjemu ministru Vincenzu Scottiju dolgo pismo, v katerem ga opozarja na to vprašanje in ga v bistvu sprašuje za mnenje, ali bi bilo možno izdajati tudi samo italijanske izkaznice. Reakcija SSK je bila takojšnja in ostra: »Gre za grobo kršitev upravno-političnega sporazuma, na katerem temelji sedanja uprava in v katerem, na zahtevo SSK, ni govora o spremeni njanju dosedanjega režima izdajanja dvojezičnih osebnih izkaznic,« piše v tiskovni noti tajništva krajevene sekcije, ki še dodaja obtožbo, da občinska uprava »ni uresničila nekaterih pomembnih programskih točk, za katere je bil izrecno določen rok treh mesecev.«

Kot rečeno, bo dokončna odločitev o morebitnem izstopu Slovenske skupnosti iz koalicije padla v torek, ko se sestane širši odbor sekcije.

Devinsko-nabrežinski župan je kopijo svojega pisma notranjemu ministru poslal tudi našemu uredništvu, vendar ga moramo zaradi dolžine nujno objaviti v skrajšani obliki. Problem dvojezičnih izkaznic v občini Devin-Nabrežina, kjer živi številna slovenska manjšina - piše Locchi - je s političnega vidika zelo občutljiv, saj ima notranje in mednarodne implikacije in zato prerašča pristojnosti župana in zahteva mnenje osrednje vlade.

Dvojezični dokumenti so bili v tej občini v rabi vse do pojasa fašizma, po vojni je zavezniška vojska uprava uvedla štirijezične izkaznice (z dodatkom angleščine in hrvaščine), po prihodu Italije pa se je uveljavil dvojezični model po zavezniškem vzorcu.

Z več strani je slišati - nadaljuje Locchi - da sodi izdajanje dvojezičnih dokumentov v okvir izvajalnih določil Posebnega statuta, priključnega k Londonskemu memorandumu, pa tudi Cassandrova komisija je svojčas vklju-

čila ta določila v seznam ukrepov, ki jih lahko smatramo kot izvajalne za Posebni statut. Tudi 8. člen Osimskega sporazuma določa, da je treba ohraniti veljavnost notranjih ukrepov, ki so bili že sprejeti za izvajanje omenjenega statuta. K temu gre še dodati, da tudi jugoslovanske oblasti v slovenskih občinah Koper, Piran in Izola ter v hrvaški občini Buje izdajajo dvojezične osebne izkaznice, na katerih sta napisana (za razliko od italijanskih dvojezičnih izkaznic) v obeh jezikih enako velika.

Številni občani devinsko-nabrežinske občine pa po drugi strani že več let zahtevajo enojezično (italijansko) izkaznico. Pri tem Locchi poudarja, da naj ne bi šlo za ekstremistične sloje - ki so med drugim zelo aktivni - in da naj bi nezadovoljstvo bilo čutiti pri velikem delu prebivalstva italijanskega jezika, ki med drugim predstavlja večino v občini. Povrh pa je potrebno upoštevati, da v občini živi precej istrsko-dalmatinskih beguncev, ki so seveda do teh problemov posebno občutljivi.

Nedvomno so državljani italijanskega jezika s tem, da obvezno prejmejo dvojezično izkaznico - nadaljuje Locchi - deležni drugačnega obravnavanja od ostalih italijanskih državljanov, in to na osnovi zgolj naključnega dejstva, da stanujejo v občini, v kateri živi neka jezikovna manjšina, da ne govorimo o neprijetnih situacijah, ki se ustvarijo, kadar nekdo predstavi izkaznico na ostalem delu državnega ozemlja ali v tujini. Mnogi izmed njih na primer niti ne dvignejo osebnih izkaznic.

Nerešenost tega problema po Locchijevem mnenju lahko povzroči nazadovanje v omikanem sožitju med narodnostima. Vlada naj bi torej za to nezadovoljstvo nujno upoštevala pri oblikovanju zakona o zaščiti slovenske manjšine, ki je tačas v razpravi v senatu.

Locchi nato obvešča ministra, da dveod treh večinskih političnih sil (KD in PSI) podpirata »opcijo« rešitev in torej možnost, da občan na specifično zahtevo prejme samo italijansko osebno izkaznico, medtem ko bi izdajanje dvojezičnih dokumentov ostalo neokrnjen normativ. Ta predlog pa ne sprejema tretja koalicijska stranka (Slovenska skupnost), ki sodi, da mora biti osebna izkaznica, kot vsak drugi dokument enotna glede na organ, ki jo izdaja, in da torej župan ne bi smel izdajati samo italijanskih izkaznic.

Poleg tega bi to po nekaterih trditvah pomenilo hudo diskriminacijo prebivalstva slovenskega jezika in obliko prikrita preštevanja. Z metodo opcije pa bi po istih trditvah na nek način ogrozili »notranje ukrepe« za zaščito slovenske manjšine, ki so bili že sprejeti za izvajanje Posebnega statuta in ki jih - kot rečeno - ohranja v veljavi 8. člen Osimskih sporazumov.

Sedaj bi bilo torej treba po Locchijevem mnenju ugotoviti:

1. ali je uvedba režima opcije možna in ali ni v nasprotju s potrebo po enotnosti dokumentov glede na oblast, ki jih izdaja;
2. ali režim opcije lahko oškoduje pravice manjšine, kljub temu da bi obveljalo pravilo izdajanja dvojezičnih dokumentov in da bi italijanske izdajale le na izrecno zahtevo, s čimer bi kaj težko govorili o nevarnosti prikrita oblike preštevanja;
3. ali obstaja potreba po zaščiti kake recipročnosti glede na položaj »italijanske manjšine« v jugoslovanskih občinah, čeprav gre dodati, da zaščita manjšine izhaja bolj iz notranjega prava kot iz mednarodnih sporazumov;
4. ali je sedanja razprava o Maccaniovem zakonskem osnutku o zaščiti slovenske manjšine v senatni komisiji lahko objektivna ovira za tudi začasno rešitev tega problema.

Društvo Edinost ob 15-letnici Osimskih sporazumov

O obvezujočih paktih ki se jih Država ne drži

Ob petnajstletnici podpisa Osimskih sporazumov bi morali njihovo vsebino že preseči: to je izziv družbeno-političnega društva Edinost, ki je včeraj popoldne organiziral konferenco o »Pravnem položaju manjšin petnajst let po pogodbi«. Kot je uvodoma poudarila Jagoda Kjuder, je bila prvotna zamisel pobude precej obširnejša, saj bi morali o položaju posameznih manjšin govoriti predstavniki teh manjšin. Načrta niso mogli uresničiti, zato je v skrajni obliki o pravem položaju slovenske manjšine v FJK, italijanskih manjšin v Sloveniji oziroma na Hrvaškem in o manjšinski skupnosti Hrvatov v deželi Molise govoril prof. Samo Pahor. Gre za znanega »provokatorja«, ga je predstavil Luciano Ceschia, kateremu so poverili nalogo, da vodi razpravo, vendar pa gre za »provokacije, ki so dobrodošle«, tudi zato ker niso naperjene samo v korist slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, temveč demokratične rasti celotne družbe.

Na plakatu društva Edinost piše: »Pacta sunt servanda«, pod napisom pa so tri letnice: 1947, 1954 in 1975. Napis jasno izraža prepričanje, da se

morajo vsi držati dogovorov, letnice pa se nanašajo na odobritev treh pomembnih listin: italijanske ustave, Londanskega memorandum in Osimskih sporazumov. Gre za temeljne dokumente, na katere se je skliceval Samo Pahor glede pravic slovenske manjšine v FJK, omenjenim dokumentom pa je kot tretjo kategorijo (Osimski sporazumi so namreč povzeli vsebino posebnega statuta Londonskega memorandum) dodal »obstoječe stanje«. Vendar pa se Država slabo ali sploh ne drži dogovorov, je dejal Pahor.

Glede položaja italijanske manjšine v Sloveniji je Pahor menil, da je ugodnejši od pravnega statusa Italijanov na Hrvaškem, še posebej pa je naglasil pomen amandmaja k slovenski ustavi, ki govori o »pravici do zaščite ne glede na številčnost manjšin«.

Povsem svojstven in s pravnega vidika nepriznan pa je položaj Hrvatov, ki trenutno živijo v treh občinah dežele Molise. Delegacija te skupnosti se je udeležila včerajšnje konference Edinosti.

Na sliki (foto Magajna) občinstvo med včerajšnjo konferenco Edinosti.

O »načrtu Monteshell« v gledališču Miela na pobudo odbora za jamstvo

Polemične bodice med politiki na posvetu o nevarnosti skladišč utekočinjenega plina

Včeraj je Odbor za jamstvo mesta priredil v gledališču Miela celodnevni posvet na temo »Načrt Monteshell: varnostni problemi in gospodarski razvoj Trsta«. Prireditelji so s tem dokaj znanstveno naravnanim posvetom načeli vprašanje primernosti izgradnje rezervoarjev za utekočinjeni plin GPL, ki jih družbi Monteshell ter Seastock nameravata zgraditi na področju bivše čistilnice Aquila, oziroma v tržaški industrijski coni. Na posvetu so prišli do besede tako znanstveniki in strokovnjaki kot upravitelji.

Tehnična poročila so imeli profesorji Ferruccio Bresolin, predsednik Centra za znanstvene in tehnološke raziskave Domenico Romeo, Tito Favaretto od ISDEE, inž. Umberto Laurenzi ter Virginio Bettini.

Na posvetu pa so posegli tudi tržaški podžupan Augusto Seghene, deželni odbornik za prostorsko načrtovanje Gianfranco Carbone ter komunistični poslanec Willer Bordon. Carbone je predstavil delo deželne komisije, ki bi morala oceniti primernost gradnje rezervoarjev utekočinjenega plina z varnostnega vidika. Dejal je, da je, in mora biti, delo komisije javno in pod kontrolo javnosti. Carbone je še pojasnil, da vprašanje gradnje rezervoarjev ne odvisi samo od varnostnih parametrov, ampak tudi od stopnje »družbene sprejemljivosti« tovrstnih industrijskih objektov. Tržaški podžupan Seghene je bil do organizatorjev posveta dokaj polemičen. Med drugim je dejal, da ni povsem jasno, ali ti odbori služijo kot jamstvo za interese mesta

ali pa volilnim interesom raznih politikov. Seghene je ostro polemiziral tudi s poslancem Bordonom, ki ga je v prejšnjih dneh kritiziral, ker je tržaški podžupan menda podpisal neko potrdilo v zvezi s postopkom za izdajo dovoljenja za izgradnjo objektov Seastock.

Posl. Bordon je najprej pohvalil za držanje odbornika Carboneja ter delo deželne komisije. Po njegovem mnenju bi morali o primernosti gradnje plinskih rezervoarjev odločati na pogajanjih, pri katerih bi bili soudeleženi lastniki objektov, javne uprave ter zastopniki krajevnega prebivalstva. To zastopstvo bi se legitimiralo z javnim zbiranjem podpisov. Bordon pa je poudaril, da pri odločanju o tem vprašanju morajo imeti zadnjo besedo Miljčani ter Tržačani. (w)

De Michelis na odprtju akademskega leta v Trstu

Slovesno odprtje novega akademskega leta Univerze v Trstu bo v petek, 7. decembra, v zastopstvu vlade pa se ga bo udeležil zunanji minister Gianni De Michelis. Letno poročilo bo prebral rektor Giacomo Borruso.

Tržaško univerzo obiskuje v letošnjem akademskem letu skoraj 15 tisoč študentov. Največ novih se je vpisalo na fakultete za politične vede, ekonomijo, pravo, literaturo in filozofijo ter za fiziko, sledijo pa fakultete za inženirstvo, pedagogijo, medicino in farmacijo ter visoka šola za moderne jezike.

Posl. Bodrato bo danes v Trstu govoril o demokratičnih katoličanih

V kongresnem centru na tržaškem velesejmu bo danes ob 9.30 zasedanje na temo »Demokratični katoličani v Trstu v novem obdobju Evrope«, ki ga prireja krožek Donati.

Uvodno poročilo bo imel tržaški župan Franco Richetti, ki bo govoril na temo »Priložnosti Trsta v novi Evropi«, osrednji referat pa bo imel poslanec KD Guido Bodrato, ki bo govoril o »demokratičnih katoličanih v Italiji, ki se spreminjajo«. Namen srečanja je v poglabljanju nekaterih problemov evropskega značaja, očitno pa gre tudi za srečanje leve struje KD, saj je Bodrato eden izmed najvplivnejših predstavnikov demokršćanske leve.

■ **Neučno osebje Univerze v Trstu** je za jutri napovedalo celodnevno stavko v znak protesta proti nesprejemljivemu zavlačevanju v izvajanju delovne pogodbe, podpisane pred več kot sedmimi meseci. Sindikalni predstavniki CGIL-da zapletli na Računskem dvoru ne opravičujejo zamud pri uvažanju dekreta o novih zaposlitvah, kar bi končno sprostil možnost napredovanja, ki je že več let popolnoma ohromljeno.

Zelo hude posledice stavke carinikov za pristanišče

Položaj, ki se je ustvaril na mejnih prehodih v FJK in še zlasti na Trbižu in v Trstu - piše v tiskovni noti pokrajinski tajnik PSI Perelli - bi utegnil povzročiti »smrt« tržaškega pristanišča. Stavka carinikov je namreč prehode v naši deželi glede na ostale v državi še posebno prizadela in povzročila skoraj popolno paralizo blagovnega prometa, z njo pa hudo gospodarsko škodo. Nič čudnega torej, če se marsikateri gospodarstvenik in tudi nekatere plovne družbe preusmerjajo proti drugim jadranskim pristaniščem.

Vsemu temu - nadaljuje Perelli - pa se pridružuje že dolgo znan problem, na katerega pa so v teh dneh znova opozorili tržaški špediterji, in sicer problem predolge čakalne dobe za razcarinjenje blaga v prosti coni tržaškega pristanišča, ki izhaja iz kroničnega pomanjkanja osebja. Gre za skrajno pereč problem, katerega edini rezultat je upadanje prometa v tržaškem pristanišču. To pa je po Perellijevem mnenju temeljni problem ne samo za razvoj pristanišča, temveč predvsem za sam njegov obstoj.

Skratka, če v čim krajšem času ne bo prišlo do rešitve paralize na mejnih prehodih - zaključuje nota - bodo posledice za tržaško in za vse deželno gospodarstvo izredno težke, zato je nujno, da se problema z vso odgovornostjo lotijo tržaške in deželne politične sile. Perelli se je s tem v zvezi obrnil na ministra Formico z zahtevo po takojšnjem posegu za rešitev spora.

Požig skladišča oblačil včeraj zjutraj na Greti

Včeraj je nekaj po 6. uri zagorel požar v skladišču oblačil v Ul. Gorizia 45 na Greti. Plameni so uničili več zavojev oblačil, električno napeljavo in drugo opremo ter počrnili stene. Po prvih ocenah naj bi škoda znašala kakih 40 milijonov lir. Skladišče je last 33-letne Paole De Ros iz Ul. Torrebiana 30 v Trstu in je zavarovano proti požarom.

Ogenj je v skladišču prvi zagledal neki sosed. Na njegov poziv so takoj prišli gasilci, ki so se morali potem s plameni boriti približno eno uro. Po njihovem mnenju naj bi bil požar namerno podtaknjen. To je mogoče sklepati npr. iz dejstva, da je ogenj najprej zagorel pri vходу na točki, ki je dosegljiva od zunaj. Povedati namreč velja, da je bilo mogoče železno zaveso dvigniti za približno 10 cm od tal, tudi ko je bila zaklenjena. Zadevo preiskuje tržaška policija.

Priletni moški hudo ranjen pri padcu z zidarskega odra

Včeraj pod večer so v katinarski bolnišnici sprejeli 63-letnega Albina Prasla, stanujočega v Domju 100. Moški je iz še nepojasnjenih vzrokov padel s 4 metre visokega zidarskega odra in se pri tem hudo ranil. Rešilec Rdečega križa ga je v bolnišnico pripeljal v kómi, zdravniki pa so ugotovili, da si je pri padcu pretresel možgane, si mogoče nalomil lobanjsko dno ter desno pest. Nesreča se je pripetila nekaj po 17. uri.

■ **V okviru stalnega nadzora**, ki ga karabinjerji z Opčin, Proseka in iz Nabrežine opravljajo vzdolž meje, so v petek zajeli 12 ilegalnih pribežnikov. Sedem jih je bilo iz Šri Lanke, po dva Turka in Romuna in en Jugoslovčan. Najstarejši pribežnik je imel 42 let, najmlajši pa leto in pol, poleg njega pa je bil v skupini, ki je štela osem moških in dve ženski, še otrok treh let in pol. Ker prišli niso imeli dokumentov, prtljage in denarja za preživljanje, so jih karabinjerji pospremili na opensko železniško postajo in jih poslali v Jugoslavijo.

† Z bolečino v srcu sporočamo, da nas je za vedno zapustila naša draga mama, nona, sestra, teta in tašča

Milka Jurišević por. Križmančič (ŽUPANOVA)

Na zadnjo pot jo bomo pospremili jutri, 12. t. m., ob 12.30 iz cerkve v Bazovici na domače pokopališče.

Žalujoci sin Srečko, hčeri Milka in Majda z družinami in drugo sorodstvo.

Bazovica, Pivka, Ankaran, 11. novembra 1990

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izrazih sočustvovanja ob smrti našega dragega

Antona Luksa

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so počastili njegov spomin.

Posebna zahvala župniku g. Malalanu, cerkvenemu pevskeemu zboru in pevskeemu zboru Vasilij Mirk, darovalcem cvetja in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti.

SVOJCI

Prosek, 11. novembra 1990

ZAHVALA

Ganjena ob tolikih izrazih sočustvovanja, ki sem jih bila deležna ob bridki izgubi predrage mame

Romane Roze vd. Zajec

se vsem iskreno zahvaljujem.

Žalujoča hči Eliana

Trst, 11. novembra 1990

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Ivana Ferfolje

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

Posebna zahvala MPZ V. Mirk, domačemu cerkvenemu zboru in sekciji VZPI-ANPI Prosek-Kontovel.

VSI NJEGOVI

Prosek, 11. novembra 1990

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

gostuje

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE - Nova Gorica

Niccolò Machiavelli

MANDRAGOLA

Režija: GEORGIJ PARO

danes, 11. t. m., ob 16. uri abonma RED C in G

Zaradi povečanega števila abonentov prosimo abonente mladinskih redov, da se držijo objavljenega razporeda, vse druge pa, da se o morebitnih spremembah dogovorijo na blagajni Kulturnega doma, tel. 734265.

Ivan Cankar

HLAPCI

Režija: BORIS KOBAL

V sredo, 14. t. m., ob 20.30 abonma RED E

V petek, 16. t.m., ob 20.30 abonma RED K

Tudi jutri Andrej Šifrer gost »Kinotta«

Kot napovedano, bo jutrišnji »Kinotto« zopet gostil simpatičnega gorenjskega kantavtorja Andreja Šifrerja. Ne bo pa manjkalo nagradnih kvizov. Če si želijo »kinottovci« priboriti ploščo, je dovolj, da pravilno odgovorijo na post-demencialni »kviz-demens«:

KAJ JE VZKLIKNIL KVINTILIJAN, ČETRTI OD TREH SINOV (DVOJKOV)?

Vam ne preostaja drugega, kot da zvrтите jutri telefonsko številko Radia Trst A 362875 in sodelujete! V četrtek bo Mladi val nudil »trstajevcem« rubriko »Domača delavnica«: Marija Breclj bo tokrat gostila Marjučo Offizio in Mirando Caharijo, ki bosta obujali spomine na Festivala slovenske tržaške popevke v letih '63 in '64.

gledališča

ROSSETTI

Gledališka sezona 1990/91
Danes, 11. t. m., ob 16. uri ponovitev Pirandellovega HENRIKA IV. v režiji Marca Saccalunge. Nastopajo Giulio Bosetti, Marina Bonfigli, Camillo Milli in Edoardo Siravo. V abonmaju odrezek št. 1. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

VERDI

Operna sezona 1990/91 - Pri blagajni gledališča Verdi je v teku vpisovanje novih abonmajev in potrditev starih. Urnik: od 9. do 13. in od 16. do 19. ure. Ob ponedeljkih zaprto.

Pri gledališču Verdi so v teku priprave na Bellinijevo opero LA STRANIERA.

Simfonična sezona 1990/91 - V četrtek, 15. t. m., ob 20.30 (red A) KONCERT, ki ga vodi Emilio Pomarico. Nastopajo Jasna Corrado Merlak (harfa), Luciano Glavina (oboe), Barbara Maurer (viola). Na sporedu so skladbe Viozzija, Vidalija, Stravinskega in Gorlija.

Ponovitve v petek, 16. ob 20.30 (red B in G. Od torka dalje so na razpolago vstopnice pri blagajni gledališča.

LA CONTRADA -

Gledališče Cristallo

Pri osrednji blagajni UTAT v Pasaži Protti so v teku vpisovanja novih abonmajev.

Danes ob 16.30 bo na odru ponovitev komedije Francesca Macedonia in Nini Perne »Quela sera de febraio...«, igrajo Ariella Reggio, Mimmo Lo Vecchio, Gianfranco Saletta in Orazio Bobbio. Ponovitev v torek ob 20.30.

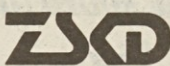
Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni UTAT v Pasaži Protti.

GLEDALIŠČE v Ul. Ananian

ARMONIA - Gledališka skupina

Danes, 11. t. m., ob 20.30 ponovitev predstave LA LOCANDA DE L'OMO SELVATICO, ki jo je E. Vidiz povzela po Goldonijevi komediji La bottega del caffè. Predstavila se bo skupina I Commedianti. Ponovitve so na sporedu še jutri, 11., 16., 17. in 18. t. m.

KUD "Magnet" in MG "Kresna noč"
TANZSCHULE (Plesna šola) avtorja Sergeja Verča, najnovejši gledališki projekt Mladinskega gledališča "Kresna noč" in Kulturno umetniškega društva "Magnet" po uspešnem gostovanju v ZR Nemčiji končno tudi v Trstu. Krvava igra o maščevanju ljubezni in o ponorelosti sveta, ki ne priznava dobrega, bo doživela svojo tržaško premiersko uprizoritev **v petek, 16. t. m., ob 21. uri**. Ponovitve: v soboto, 17. t.m., ob 21. uri; v nedeljo, 18. t. m., ob 18. uri; v petek, 24. in soboto, 25. ob 21. uri ter v nedeljo 25. t. m., ob 18. uri. **Vse predstave bodo v dvorani "A. Sirk" v Križu.**

Trst - Gorica - Videm

MAVRICA MISLI - VEZ MED LJUDMI

28. REDNI OBČNI ZBOR

v soboto, 17. t. m. v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu
ob 14. uri v prvem in ob 15. uri v drugem sklicanju.

IVAN GRBEC SKEDENJ

Ul. di Servola 124,

priredi **dan**es, 11. t. m., od 17. ure dalje

MARTINOVANJE

Ob 18. uri nastopa MPZ Ciril Kosmač iz Kopra, dirigent Jože Biščak.

Vljudno vabljeni!

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V TRSTU

Ciklus *OTROŠKE URICE V NŠK*

Z Vero POLJŠAK in Magdo TAVČAR
Z ODTISI DO SPISA

Galebovi dolgoletni ustvarjalci in sodelavki nas bosta tokrat osebno obiskali v **petek, 16. t. m., ob 17. uri** v NŠK, Ul. sv. Frančiška 20.

Vabljeni osnovnošolski otroci!

izleti

Društvo slovenskih upokojencev Trst obvešča, da bo odhod avtobusa v Posojnsko jamo v sredo, 14. t. m., ob 7.45 izpred deželne palače na Trgu Oberdan.

šolske vesti

Tajništvo DTTZ Žiga Zois naproša bivše dijake, ki so diplomirali v šolskem letu 1970-71; 73-74; 77-78; 78-79; 79-80; 80-81; 81-82; 82-83; 83-84 in 84-85, da dvignejo diplome. Tajništvo je odprto vsak dan od 8. do 14. ure.

kino

ARISTON - 15.30, 22.15 *Presunto innocente*, r. Alan Pakula, i. Harrison Ford.
EXCELSIOR - 15.30, 22.15 *Ghost - Fantasma*, i. P. Swayze.
EXCELSIOR AZZURRA - 16.00, 22.00 *Pretty Woman*, i. Richard Gere.
NAZIONALE I - 16.00, 22.15 *Robocop II*, i. P. Weller, N. Allen.
NAZIONALE II - 16.00, 22.15 *Le comiche*, i. Renato Pozzetto, Paolo Villaggio.
NAZIONALE III - 15.30, 22.15 *Weekend con il morto*, r. T. Kotcheff.
NAZIONALE IV - 16.15, 22.15 *Daddy nostalgie*, i. J. Birkin, D. Bogarde, □
GRATTACIELO - 17.00, 22.00 *Giorni di tuono*, i. Tom Cruise.
MIGNON - 15.00, 22.15 *Gremlins II - La nuova stirpe*.
EDEN - 15.30, 22.00 *Sorelline bagnate*, porn., □□
CAPITOL - 15.30, 22.00 *Caccia a ottobre rosso*, i. Sean Connery.
LUMIERE - 16.00, 22.15 *Fantasia*, prod. Walt Disney.
ALCIONE - 16.45, 22.10 *Le montagne della Luna*.
RADIO - 15.30, 21.30 *La palestra dei piaceri particolari*, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □
- 18. letom □□

včeraj - danes

Maria Ragusin por. Klingendrath, 81-letna Sofia Vitez vd. Zagar, 85-letni Luigi Bellini, 81-letni Gastone Fragiaco, 61-letni Tarcisio Lupo.

SLUŽBA LEKARN

Nedelja, 11. novembra 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30

Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

Dnevna služba — od 13.00 do 16.00

Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Flavia 89 (Žavljje).
BOLJUNEC (tel. 229124), SESLJAN (tel. 414068) - od 8.30 do 13.00 in od 13. ure dalje samo po telefonu za najnujnejše primere.

Od ponedeljka, 12., do sobote, 17. novembra 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10 (Kolonkovec), Lonjerska cesta 172, Lungomare Venezia 3 (Milje).
FERNETIČI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10 (Kolonkovec), Lonjerska cesta

Slovenska skupnost

vabi na razpravo, ki bo v Kulturnem domu na Colu jutri, 12. t. m., ob 20. uri.

Tema večera bo

ZAŠČITA KRASA in DOMAČE PREBIVALSTVO

Strankini predstavniki in izvedenci bodo obrazložili zakon o parku in o razvoju Krasa, ki ga pripravlja deželni odbor.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V NABREŽINI

Obvešča cenjene stranke, da je poslovanje v novem sedežu iz tehničnih razlogov prenešeno na ponedeljek, 19. t. m.

Na večer sončnega jesenskega dneva je v postojnski porodnišnici privekala naša

TJAŠA MALALAN

Da bi srečno, zdravo in pametno živela najmanj sto let ji želijo
nonoti z Opčin in Vuzenice

Ob rojstvu prvorojenke

TJAŠE

iskreno čestita Nevi in Edvinu

ŠK Kras

čestitke

Danes praznuje v Dolini DRAGA SANCIN 80. rojstni dan. Vse najboljše ji želi sin Boris z družino.

5. t. m. je ANI SEDMAK iz Križa praznovala svoj rojstni dan. Čestitata ji ter ji želita vse najboljše Danila Žerjal in Danila Jelen.

razne prireditve

• V društvu slovenskih izobražencev v Trstu, Ul. Donizetti 3, bo jutri, 12. novembra, OKROGLA MIZA posvečena spornim pogledom na kvaliteto slovenske šole v Trstu. Pri okrogli mizi bodo Nada Pertot, Aldo Štefančič in Danilo Sedmak. Začetek ob 20.30.

Mladinska skupina Pinko Tomažič prireja v nedeljo, 18. t. m., SEDMI LOV NA ZAKLAD. Zbirališče in vpisovanje od 9.30 do 10. ure v Bazovici pri Kalu (nasproti Lebanu). Čakajo vas bogate nagrade.

SKD Barkovlje - Ul. Cerreto 12 vabi v nedeljo, 18. t. m., ob 17. uri na uprizoritev veseligrje Marjana Marinca POROČIL SE BOM S SVOJO ŽENO v izvedbi amaterskega odra J. Štoka iz Proseka-Kontovela. Sledila bo družabnost ob klobasah in domači kapljici.

razstave

V galeriji Juliet's room v Ul. della Guardia 16 je na ogled razstava slikarke PATRIZIE DEVIDE.

V galeriji »Piccola arte« v Ul. Bernini 4 (Trg Sansovino) bo do 13. t. m. odprta razstava NEREA VENIERA. Urnik: 9.30-12.00, 16.00-19.00, ob nedeljah in praznikih 10.00-13.00.

V galeriji Tommaseo v Ul. del Monte 2/1 bo do 20. novembra na ogled razstava GIORGIA COLOMBANJA. Urnik: od torka do sobote ob 17. do 20. ure.

razna obvestila

SKD Tabor Opčine - društvo se pridružuje akciji za pomoč Sloveniji in zbira v popoldanskih urah prispevke članov in prijateljev v Prosvetnem domu.

V **organiku zbora** srbske pravoslavne skupnosti sta prosti dve mesti v oddelku sopranov in eno mesto prvega tenorja. Soprani in tenorji, ki bi hoteli peti v zboru naj telefonirajo na številko 360891.

Klub prijateljstva vabi na filmsko predstavo v sredo, 14. t. m., ob 16. uri v Ul. Donizetti 3, na kateri bo inž. Marjan Jevnikar predvajal svoja filma o potovanjih po Severni in Južni Ameriki. Sledila bo družbanost.

mali oglasi

PODJETJE išče prevoznika z lastnim kombijem za prevoz blaga po mestu in tržaški okolici. Tel. 228530.

50-LETNA gospa nudi pomoč v gospodinjstvu v zameno za bivališče. Tel. 578193.

18-LETNO dekle s končanim učiteljskim išče zaposlitev kot otroška varuška. Tel. 228365.

ZA GNOJ ali zemljo kot tudi za kopanje ali vrtnanje terena z bagrom lahko telefonirate na (040) 299453.

IŠČEMO VAJENCA do 20 let starega, za pekarno in slaščičarno. Telefonirati ob delovnem urniku trgovine na št. 213645.

IŠČEMO trgovskega potnika za prodajo elektronskih aparatov v FJK. Pismene ponudbe poslati na P. P. 2012 - 34016 Opčine (Trst).

OSMICO je odprl Milič v Zagradcu.

POHIŠTVO KORSKI, Ul. S. Cilino 38 - Trst, tel. 54390, fax 350150, obvešča cenjene odjemalce, da od 6. novembra posluje s sledečim urnikom: zjutraj 8.30 - 12.30 in popoldne 14.30 - 18.30 (tedenski počitek v ponedeljek).

PRODAM star avto opel z dobrim motorjem. Tel. na št. (0481) 882478.

PRODAM ford escort 1100 L, letnik '81. Tel. (040) 416533.

PRODAM dvizni most za mehanično delavnico. Tel. 200115 od 19. do 20. ure.

PRODAM trgovino s sadjem in zelenjavo v Ul. Flavia. Tel. 228390.

PRODAM novejšo stanovanje v Ul. Commerciale z delnim pogledom na morje: kuhinja, dnevna soba, dve spalnici, dve kopalnici, shramba, klet, parkirni prostor ter zasebni vrt. Tel. po 14. uri na št. 422478.

PRODAM seat marbella, letnik '89, prevoženih 8.000 km za 6.500.000 lir. Tel. 567176.

IMATE težave z učenjem in vzgojo? Pokličite Pedagoško svetovanje (prof. Šturm). Tel. (003866) 52469 po 20. uri.

DOBRO situiran upokojenec išče prosto 65-letno žensko, ljubiteljico zabav in lastnico prevoznega sredstva. Pismene ponudbe poslati na Publist Srl, Ul. Montecchi, 6, 34137 Trst, pod geslo "Upokojenec".

NUDIM lekcije angleškega jezika. Tel. 225475 ob uri večerje.

ANGLEŠČINO IN FRANCOŠČINO inštruiru študentka zadnjega letnika preavaljske fakultete. Tel. 773486 ob uri kosila.

TRGOVINA oblačil išče vajenko/prodajalko. Javiti se pri Silvia boutique, Ul. Bocaccio 2 - Gorica.

C.P.S.

POPRAVILA TV
SPREJEMNIKOV
MONTAŽA
TV ANTEN

Gabrovce 87 - Zgonik (Ts) - Tel. 229492

VAŠ URAD V TRSTU v 10 minutah

NUDIMO:

- **URADE** popolnoma opremljene za eno uro, dan, mesec...
- **TAJNIŠTVA** z osebjem, ki obvlada več jezikov
- **URADNIŠKE USLUGE:** telefon, pošta, telex, fax
- **SEDEŽE:** legalna predstavništva za podjetja
- **PREVAJALCE**

BURO SERVICES

Ul. Cumano 2 - TRST

Tel. (040) 390039

ENAKE USLUGE V SLEDEČIH KRAJIH:

MILAN	Tel. (02) 76013731
TREVISIO . .	Tel. (0422) 420400
PADOVA . . .	Tel. (0429) 8720222
ROVIGO . . .	Tel. (0425) 34822
RIM	Tel. (06) 8863051
VICENZA . . .	Tel. (0444) 512988
MESTRE . . .	Tel. (041) 5316444

KUPUJ NA OPČINAH

Za vsakih 10.000 lir nakupa zahtevaj srečko nagradnega žrebanja

ki bo 5. januarja 1991

NAGRADNO ŽREBANJE BOŽIČ 1990

1. nagrada 15.000.000 lir, 2. nagrada 7.000.000 lir, 3. nagrada 3.000.000 lir in 10 nagrad po 1.000.000 lir

VSE NAGRADE SO V ZLATIH ŽETONIH!

SKUP018

min. odobr. št. 4/6077

Preden je sploh nastal Gladio, sta v Furlaniji in v Trstu delovali tajni polvojaški strukturi Iz piskra italijanskih tajnosti

...in v Trstu

Odkar je predsednik vlade Giulio Andreotti pred dobrim tednom odstranil pokrov s piskra italijanskih vojaških in polvojaških tajnosti, so novice o šestdesetih in sedemdesetih, pa tudi o koncu štiridesetih in petdesetih letih privrele na dan skoraj nepričakovano. Kot če bi se bil v piskru v vseh teh letih tajnosti razvil tak pritisk, da je vsebina nezadržno pljusnila čez rob in privrela na dan, komaj ni bilo več pokrova. In tako je iz Benetk prišla potrditev, da je orožje, ki je bilo leta 1972 najdeno v kraški jami pri Nabrežini, sodilo v mrežo skrivnih skrivališč strukture Gladio, da so na videmskem letališču vkrcavali »gladiatorje« in jih vozili na urjenje na Sardinijo (z letalom argo 16, ki je skrivnostno strmoglavilo pri Margheri leta 1973), prihaja pa na dan tudi dejstvo, da so v Trstu in v Furlaniji obstajale polvojaške strukture, pripravljene, da z orožjem branijo italijanstvo tukajšnje zemlje. No Trst in vsa severovzhodna italijanska meja sta bila eden od vzrokov, sta priznala nekdanji obrambni minister Taviani in predsednik vlade Andreotti, za nastanek take strukture, kot je bil Gladio.

Nekaj kock iz mozaika polpretekla zgodovine, nedvomno hčerke hladne vojne in nasprotij, ki so se razvile glede usode in pripadnosti naših krajev, je bilo v teh dneh postavljenih na pravo mesto. Toda kronist, ki se tako ali drugače že dolgo let ukvarja z italijanskimi skrivnostmi, od pokola na Trgu Fontana do spodletelega poskusa Borghesejevega državnega udara, »eksplozije« ultraradikalnega terorizma, težko gre iz svoje kože in si ne more kaj, da se ne bi vprašal, zakaj je vse privrelo na dan sedaj in s tolikšno lahkoto? Ali je res, kot je sicer z drugačnimi besedami - dejal republikanski sekretar La Malfa, da je blato privrelo na dan samo zato, ker je bil pisker prepoln? Ali ni morda preenostavno dejstvo, da v teh dneh pride skoraj po naključju pod roko raziskovalni videmske reje »Quaterni friulani« dosje o razpustu »Organizacije O«? Da se v Trstu začnejo pojavljati nekatere govorice o obstoju podobne polvojaške strukture?

Najbrž je res, da so se po dogodkih lanskega in letošnjega leta razmere v Evropi krepko spremenile in da sedaj nekatere resnice lahko pridejo na dan. Toda je to lahko zadosten razlog, da je zadeva Gladio privrela na dan? Se zlasti, če k temu dodamo še dejstvo, da je v zadnjem mesecu Italija res polna dosjejev, ki zastupljajo politično vzdušje v državi. Toda vprašanja in razmišljanja bi nas pripeljala na tenak led »zakulislogijek«, zato bo nemara bolje, da se vrnemo na trdnjša tla dejstev in sicer najprej v videmsko pokrajino, kjer je - kot kaže - največ skrivnosti pronicnilo na dan.

Organizacija O

Takoj po koncu vojne je v nape-tem vzdušju nasprotij med Italijo in Jugoslavijo, ki sta se potegovali za večji pas narodnostno mešanega teritorija, nastala v Furlaniji vzdolž vsega obmejnega pasu tajna polvojaška struktura, ki je obstajala vse do leta 1956, ko so to strukturo po dogovoru med italijansko obvešče-

Vzdušje v Trstu ob koncu 40. let: fašistični pozdrav mladih desničarskih skrajnežev

valno službo Sifar in ameriško Cia oblikovali novo strukturo Gladio. Hrbtenica strukture, ki je nastala takoj po koncu vojne, je bila partizanska grupacija Osoppo, v novih vojnih razmerah pa so k tej tajni strukturi pritegnili tudi bivše republikince. Zelo tesna pa je bila tudi povezava z vojsko. Po poročilu, ki ga je v arhivu videmske nadškofije odkrila raziskovalka Ines Domenicali in sicer v svežnju z naslovom Osoppo, je struktura razpolagala z okoli 7.000 ljudmi njen vojaški referent pa je bil glavni štab 5. armadnega korpusa in njegova obveščevalna struktura »Ufficio I«. Struktura je razpolagala z lahkim orožjem (od pušk do brzostrelk, mitraljezov, granat in minometalcev), ki so jih v svojih vojašnicah hranili karabinjerji. In karabinjerji so bili tudi tisti, ki so s šifriranimi razglednicami obveščali pripadnike.

Na čelu te strukture je bil bivši osovski komandant, polkovnik Luigi Olivieri, njegova desna roka pa je bil Prospero Del Din. Kaže, da je tajna polvojaška struktura nastala s polnim privoljenjem zavezniške vojaške uprave. Marca 1949 je bila ta struktura, ki se je tedaj imenovala »Rod prostovoljcev 8« (Corpo volontari 8) spremenila v dejansko tajno vojaško organizacijo, ki je bila odvisna od glavnega štaba vojske. Tedaj se je tudi preimenovala v Organizzazione O, čeprav je bila že od prej bolj znana z imenom »Tricolore«. Leta 1954 je organizacijo zapustil del Din in na njegovo mesto je prišel major Fausto Manani. Januarja 1955 je bilo število pripadnikov strukture skrčeno, 4. oktobra 1956 pa je gen. Renzi, ki je poveljeval 5. armadnemu korpusu, sporočil Olivieri, naj razpusti organizacijo, ker so bile njene naloge zaključene. V

roku enega meseca z izročitvijo orožja oboroženim silam, je bila organizacija razpuščena.

»Organizacija O je razpuščena,« je v svojem poročilu zapisal polkovnik Olivieri, »prepričan pa sem, da bodo njeni člani vedno pripravljeni odgovoriti na poziv domovine in ji vestno služiti kakršna bo naloga, h kateri bodo poklicani.« Štiri dni pozneje, 26. novembra sta Cia in Sifar začela opreacijo »Stay Behind«, v okviru katere je bila oblikovana nova struktura Gladio. Najbrž je med obema posegoma določena kontinuiteta, saj na primer »Urad za monografije«, ki je bil vez med vojsko in Organizacijo O, ni bil razpuščen. In prav ta urad naj bi leta 1972 vodil odpravo mreže skrivnih skladišč Gladia. Po nekaterih pričevanjih pa naj bi že pokojni predsednik čedajškega združenja alpincev Aldo Specogna, ki je vodil »skladišče« organizacije O, ohranil to nalogo tudi v okviru Gladia. Po pričevanju Angela Firrisija, sopilota letala argo 16, ki se je rešil iz strmogavljenja, pa naj bi letalo večkrat prišlo na videmsko letališče po »gladiatorje« in jih odpeljal na urjenje na Sardinijo.

Toda Organizacija O ni edina tajnost, ki je v teh dneh pronicnila na dan. Nekaj dni prej so v arhivih videmske prefekture našli zanimivo dopisovanje, iz katerega izhaja, da je Giulio Andreotti že v prvih vojnih letih, ko je bil še podtajnik pri predsedstvu vlade in je vodil tudi Urad za obmejna področja, s posebnimi sredstvi finansiral furlanski kler, da bi branil italijanstvo obmejnih območij. Predstavnik videmske škofije v Katoliški akciji je bil tedaj g. Aldo Moretti, ki se je obrnil na vladu za pomoč. Don Moretti, bivši partizan v skupini Osoppo z bojnim imenom Lino, se je sicer zavdal, da je glavna naloga duhovni-

kov dušno pastirstvo, vendar je poudarjal, da so tudi vrednote svobode in tradicij prav tako zadeve duha in »pri nas so sinonim kulta domovine, in italijanstva ter zaupanja v očete«.

Njegova prizadevanja je podprl prefekt Vittadini, ki je med drugim poudarjal, da »gre v ogromni večini za kler, ki je zvest institucijam domovine in navdušen glasnik nacionalne ideje«. Andreotti, katerega dobre vezi s Cerkvijo so od nekdaj znane, je večkrat poskrbel, da je furlanski kler dobil zahtevane prispevke.

V svojem zaključnem poročilu o delovanju in razpustu Organizacije O je polkovnik Olivieri med drugim zapisal, kako je skupina leta 1948 bedela nad mejo, da bi preprečila morebitni napad jugoslovanskih partizanskih čet. Po njegovem pričevanju naj bi bili propadniki te organizacije vselej zelo dobro obveščeni o tem, kar se je dogajalo tudi čez mejo.

Toda ali je bilo delovanje te organizacije res tako nedolžno? Iz prebranja Primorskega dnevnika, Soče in Matajurja tistih dni bi lahko sklepali, da ne. Vsi trije časopisi so poročali o nasilju in ustrahovanju slovenskega prebivalstva in zlasti bivših partizanov tudi potem ko je je 1948 leta v vseh obmejnih občinah videmske pokrajine krščanska demokracija premočno zmagala na volitvah. Med organizatorji »trikoloristov« pa časopisi omenjajo prav Alda Specogna, Olivieri in Del Dina, ki je med drugim pogosto sodeloval pri preiskavah v Nadiških dolinah.

V tistih letih, točneje 1. avgusta 1949 je bil pri Petjagu ubit slovenski partizan Andrej Jussa. Njegovo truplo so našli ob Nediži, kamor je šel na ribolov. Okoliščine njegove smrti, kolikor je znano, niso bile nikoli pojasnjene.

To je utrinek iz polpretekle zgodovine narodnostno mešanega območja videmske pokrajine. V šestdesetih in sedemdesetih letih je nad tem območjem »bdel« Gladio. Tudi o njegovi dejavnosti sedaj pravijo, da je bila povsem legalna in ni prestopila mej zakonitosti. Vprašanje, ki bi ga kazalo poglobiti, pa je, ali je Gladio kdaj prišel v stik z neofašisti, ki so delovali na Videmskem in ki so med drugim organizirali ugrabitev letala na ronškem letališču, pri čemer je izgubil življenje Ivano Boccaccio.

Manj jasnosti je o tem, kaj se je v polpreteklem obdobju dogajalo v Trstu. Kaže, da so ob koncu štiridesetih let zbrali skupino prostovoljcev (govori se o 3.000 ljudeh), ki so občasno hodili na urjenje na poligone v Furlanijo. Najbrž je ta struktura delovala s tihim privoljenjem zavezniške vojaške uprave, saj bi bilo skoraj neverjetno, da bi budnim zahodnim obveščevalnim službam taka organizacija, predvsem pa njeno urjenje v bližnji Furlaniji ušlo.

Od kod so bili ti prostovoljci? Dokumentov v tej zvezi seveda ni, najbrž pa ni daleč od resnice sum, da je šlo za povezavo in dediščino nekdanje »guardie civice«, ki jo je ob koncu vojne organiziral »podesta« Cesare Pagnini.

Sicer pa je bil Trst v povojnih letih križišče obveščevalnih sil, predvsem pa varno zaklonišče za kopico tistih, ki so se kompromitirali v sodelovanju z nacistično oblastjo, ali so delovali v njenem sestavu. Naj omenimo le majorja Ernsta Lercha, ki se je dalj časa skrival v Trstu, ali esesovca Konrada Genga, ki je postal celo odgovoren za zavezniške menze.

Po govoricah naj bi med proitalijanske prostovoljce vključevali ljudi najrazličnejših prepričanj od misovcev do demokristjanov, z izključitvijo komunistov in socialistov. Te skupine so razpolagale tudi s svojimi skladišči orožja. Eno od teh naj bi bilo v bližini univerze, drugo pa naj bi po naključju našli pozneje v šestdesetih letih v nekem železniškem skladišču.

Kot za Furlanijo se tudi v primeru tržaške strukture postavlja vprašanje, ali je pozneje prešla vsaj delno v okvir Gladia. Predvsem pa se v Trstu v še večji meri postavlja problem povezave z neofašistično desnico, z udeležbami tržaških neofašistov na vajah v taborih libanonske falange.

V prejšnjih dneh smo že nekajkrat obnovili klimo, ki je v šestdesetih in sedemdesetih letih vlada v Trstu, skrivnostne okoliščine odkritja orožja, atentatov, skrivnostne smrti karabinjerja pri Nabrežini, nezaknovanost neofašistične desnice. In dva atentata na slovensko šolo pri Sv. Ivanu: prvi leta 1969, ko so neznanci postavili blizu šole peklenški stroj s 6 kg gelignita, ki na srečo ni eksploziral, in drugega leta 1974, ki je povzročil gmočno škodo, a ni zahteval žrtev.

Vse to bi najbrž veljalo pojasniti in raziskati. Pa ne zato, da bi obnovili polemike, pač pa zato, da bi z jasno sliko dogajanja, lahko pustili preteklost za seboj in se usmerili v sedanjost in prihodnost

VOJMIK TAVČAR

Pogovor z goriškim odvetnikom Robertom Maniaccom

Kje je orožje Gladia?

»izrojenih« in ultrakonservativnih frامasonskih lož.

Pokola v Petovljah pa ni povzročilo razstrelivo iz nabrežinskih ali iz drugih znanih skladišč. Odvetnik Maniacco nam je potrdil, da je bil tritol, ki je raznesel fiat 500 in karabinjerje, drugačne vrste od najdenega in da so bili naboji, ki so jih našli v bližini avtomobila (in ki so jih nekateri častniki karabinjerjev na čudežen način »zapravili«) last samega Carla Cicuttinija, videmskega neofašista, ki naj bi v prvi osebni organiziral atentat. Naboji so bili kalibra 22, in sicer istega kalibra in vrste Cicuttinijeve zakonito prijavljene pištole.

Kljub zadoščenju, ki ga lahko povzročijo Mastellonijeve in Cassonove ugotovitve, pa ne moremo mimo dejstva, da bi do istih ugotovitev sodstvo lahko prišlo že pred poldrugim desetletjem. Odvetnika Maniacco in Battello sta na osnovi osebnih preiskav o petovljski aferi že aprila 1974 pripravila dolgo »preiskovalno poročilo«, v katerem sta dejansko ugotovila, da so bili videmski neofašisti odgovorni za večino atentatov, do katerih je v tistih letih prišlo v naši deželi. »S tistim poročilom sva odpirala vrsto vprašanj — med katerimi je bilo tudi vprašanje, od kod so fašistične organizacije dobivale orožje —

in nakazovala tudi elemente, ki bi pripomogli k njihovi rešitvi. Sodstvo pa je vedno »vkošilo« naša poročila in arhiviralo naše prijave proti častnikom, ki so po našem podpirali in nudili pomoč atentatorjem,« pripoveduje Maniacco. »Sele pred štirimi leti, ko se je del preiskave spet vrnil v Benetke, je sodnik Felice Casson dobil v roke naše ugotovitve in dejansko ubral pot, ki sva jo nakazala z Battellom. Casson pa je seveda imel dostop v najtajnejše arhive italijanske republike, ki ga midva nisva imela. Če sva z Battellom, kot preprosta branilca, lahko prišla do takih zaključkov, bi isto lahko storilo takrat tudi sodstvo. To je torej še en dokaz, da je sodstvo, ali samo nekateri sodniki, želelo preusmeriti preiskave. Ukaz pa je očitno bil, da je prepovedano ogrevati take afere, a tudi, da je treba varovati in braniti najzvestejše Gladiove pristaše, in torej v prvi vrsti neofašiste. Konec 60. let je tržaški generalni pravdnik, čigar imena se ne spominjam, od oprtju sodnega leta med drugim podal tudi osebno »nevarno« opazko. Dejal je namreč, da je med svojim delovanjem v Trstu opazil, da je bilo sodstvo zelo prizanesljivo do neofašistov. Takoj zatem je bil premeščen na drugo mesto.«

Če bo nove elemente o vsem tem mračnem obdobju prinesla le »beneška« sodna preiskava, pa je odvetnik Maniacco že na osnovi znanih

podatkov prepričan, da je organizacijo Gladio mogoče smatrati za kriminalno organizacijo, in to ne glede na dejstvo, da je podpirala neofašistične celice, ki so skušale »obnoviti nacionalno fašistično stranko«, kot so se glasile nekatere obtožnice. »Gladio je bila namreč tajna organizacija,« pravi Maniacco, »ki je ustavno prepovedana. Tajne obveščevalne službe so javne institucije, pa čeprav niso javno znani njihovi člani. Take organizacije so zakonite. Tajna združenja — in med ta sodi prav gotovo tudi Gladio — pa so prepovedana. Ne obstaja namreč niti en zakonski ukrep, ki bi dovoljeval ustanovitev take organizacije. Prav zaradi tega so utemeljeni sumi, da so bili njeni nameni drugačni od javno proglašeni. Poleg tega Gladio ni vojaška organizacija, saj so jo sestavljali izrecno civilisti ali bivši vojaki, ki so imeli eno samo značilnost, in sicer, da so bili politično desničarji. Taka organizacija — ki jo sestavljajo samo civilisti — pa po ustavi ne more hraniti vojnega orožja in razstreliva, ki ju lahko poseduje samo vojska. Tudi če bi ostal na institucionalnih tiri, bi bil Gladio iz pravne vidika torej zločinsko združenje. Že samo dejstvo, da je organizacija uredila na začetku nedoločeno število skladišč z orožjem, pričča o tem da gre za kriminalno združenje. Poleg sumov pa obstajajo tudi stvarni indici, da je to kriminalno združenje v določenih primerih in situacijah imelo destabilizacijsko vlogo. Mislim na dejstvo, da državi ni uspelo dobiti nazaj vsega orožja, saj nekaterih skladišč iz različnih razlogov niso mogli izprazniti. Kako je mogoče trditi, da jih niso uporabili prav desničarski gverilci? Nekdo jih verjetno še ima. Protizakonito.«

BARBARA GRUDEN

Sporazum o uporabi 30 milijard kredita Gorja - Mikulić Denar za gradnjo devetih viaduktov na avtocesti Razdrto - Podnanos

Medtem ko se avtocestni krak od Razdrtega proti Sežani že gradi, bodo v prihodnjih mesecih začeli z deli tudi na kraku proti Gorici, oziroma Novi Gorici. Pri najvišjih predstavnikih Občine v Novi Gorici smo namreč prejeli potrditev, da je bil pred kratkim podpisan sporazum o uporabi 30 milijard lir še neizčrpanega kredita iz sporazuma Mikulić - Gorja. S temi sredstvi naj bi krili stroške za gradnjo devetih viaduktov na odseku osimske ceste Razdrto - Podnanos, medtem pa bi dogradili finančno konstrukcijo za financiranje celotne izgradnje tega odseka. Dela naj bi se pričela čimprej, najkasneje pa zgodaj spomladi, so nam povedali v Novi Gorici.

Čeprav je bil podpis sporazuma tako rekoč nujen, kajti po 31. decembru letos omenjenih sredstev ne bi mogli več uporabiti, je vest kljub temu spodbudna. Po tolikih letih odlašanj, tudi sprico finančnih in gospodarskih težav, izmikanj in nejasnosti, je podpis sporazuma o uporabi omenjenega denarja za kreditiranje dela osimske ceste konkreten znak, ki kaže na to, da se bo cesta, kljub vsemu vendarle gradila.

Do določenih premikov je prišlo, kakor smo izvedeli v Novi Gorici, tudi na republiški ravni in posebej kar zadeva gradnjo odseka med državno mejo in Selom. Del bodoče osimske

ceste je sicer že v gradnji, kakor tudi šempetrska obvoznica. Vse kaže, da se bodo dela lahko nadaljevala brez večjih zastojev na celotnem odseku na območju novogoriške občine. Taki so bili izgledi še pred kakšnim tednom. Sicer pa bo situacija razvidna že v prihodnjih dneh, ko se bo v Ljubljani mudila delegacija novogoriškega izvršnega sveta. Obstaja namreč možnost, da bi del sredstev predvidenih za gradnjo cest preusmerili za odpravljanje posledic katastrofalnih poplav.

Taka rešitev, ki je sicer sprico dramatičnega stanja razumljiva, bi nekoliko zakasnila potek gradnje. Ne bi pa ga mogla zaustaviti.

Del potrebnih finančnih sredstev (govor je o 14 milijardah lir) naj bi zagotovil konzorcij italijanskih bank, razliko pa republika. Za izgradnjo celotnega odseka bi potrebovali, po dosedanjih izračunih, približno 25 milijard lir.

Dogovor o čiščenju in urejanju struge Birše in njenih pritokov

Na Prefekturi je bil včeraj dopoldne sestanek, kjer so se dogovorili o nujnih ukrepih v strugi hudournika Birše in nekaterih pritokov, da se prepreči nevarnost novih poplav.

Posegi naj bi se izvedli postopoma. Najprej bodo očistili strugo in na ta način omogočili večji in predvsem lažji pretok, v drugi fazi je predvidena dokončna ureditev bregov.

Za prvi predvideni poseg je Državni urad za vodno gospodarstvo iz Benetk že zagotovil 700 milijonov lir. Okvirni načrt, ki je izdelan, bodo v prihodnjih tednih, vsekakor pa do konca leta dopolnili, in sicer v sodelovanju z Državnim tehničnim uradom ter v sodelovanju z Deželnim ravnanstvom za prostorsko načrtovanje.

Glede druge faze, ki predvideva dokončno ureditev celotnega porečja Birše, pa si bo Prefektura prizadevala za čimprejše dokončanje načrtovalne faze in zagotavljanje finančnega kritja.

V Kulturnem domu v okviru gledaliških srečanj V torek delo Wagner night v izvedbi skupine Florian

V Kulturnem domu se te dni odvija cikel gledaliških prireditev in srečanj pod skupnim naslovom Mladi in gledališče. Sinoči je bila na sporedu ponovitev glasbene komedije "Happy End" v kateri nastopa tudi znani goriški poklicni igralec Walter Mramor. Komedijo bodo ponovili tudi danes ob 17. uri. V torek, 13. t. m., pa bo v okviru gledaliških srečanj nastopila v Kulturnem domu znana gledališka skupina Florian iz Pescare s predstavo Wagner night, ki je v zadnjem času bila deležna precejšnjega uspeha in zanimanja na številnih odrih v Italiji. Avtor in režiser predstave je Gianmarco Montesano, glasba R. Wagnerja v priredbi Danila Di Gianvittoria. Izvajalci so Massimo Vellaccio, Giulia Basel in Claudio Maddalena. Glasbena spremljava Danilo Di Gianvittorio in Claudio Di Carlo. Že iz naslova dela je mogoče razbrati, da igra govori o znanem nemškem skladatelju in kulturniku Richardu Wagnerju. V prostem prevodu bi lahko delo poimenovali kar Večer z Wagnerjem. Dogajanje: nočni lokal v Münchnu v štiridesetih letih, kjer dva stara prijatelja, ona in on, razpravljata o Wagnerju glasbeniku, gledališčniku pa tudi človeku.

Predstava bo v veliki dvorani ob 20.45.

V Kulturnem domu pa bo v torek dopoldne tudi tiskovna konferenca, kjer bodo predstavili bogat spored prireditev v novembru in tudi Bilten, ki je izšel v novi preobleki.

Prenova gospodarstva na Madžarskem

Italijanski gospodarstveniki, še bolj pa gospodarstveniki iz naše dežele z velikim zanimanjem sledijo razvoju družbenega in gospodarskega življenja zlasti na Madžarskem.

V ta okvir se uvršča tridnevni seminar, ki ga prireja mednarodni sociološki institut ISIG, Tržaška univerza ter Goriška trgovska zbornica. Odvijal se bo od jutri do srede v Gorici, Tržiču in Trstu.

Jutrišnje zasedanje bo ob 17. uri v konferenčni dvorani Trgovinske zbornice, tema razprave bo Tržno gospodarstvo in privatizacija na Madžarskem. V torek ob 17. uri se bo seminar preselil v Tržič v konferenčno dvorano agencije za tržiško pristanke. Tema razprave bo Tehnološke in organizacijske inovacije na Madžarskem. V sredo, 14. t. m., ob 16.30 pa se bo seminar nadaljeval in zaključil v Trstu.

Kvestura prosi za sodelovanje

Prijeli (in izgnali) trojico osumljeno številnih tatvin

Agenti letkega oddelka goriške kvesture so prejšnjo noč ustavili tri Romke, ki so se nekoliko sumljivo kretale okrog neke hiše v Turjaku. Gre za 17-letno Lucrezio Braidich iz Trenta, Ul. Spaglieria 15, 24-letno Valentino Hudorovich iz kraja Bagnaria d'Arsa, Ul. Monfalcone 11, ter 28-letno Marino Hudorovic, prav tako iz Bagnarie d'Arsa. Trojica je osumljena, da je vpletena v vrsto tatvin v raznih krajih na Goriškem in Trškiškem.

Goriška kvestura je v zadnjem času poostila nadzorstvo, posebej v nočnem času. To je, kot kaže, obrodilo uspeh.

Romke so pospremili na kvesturo ter jim izročili akt o prepovedi zadrževanja na območju občin Gorice, Krmina, Ronk in Turjaka. Med pregledom so v žepih deklet poleg posušenega netopirja našli še zbirko Marijinih podob ter telefonsko številko goriškega vidca Danija. Zdi se, da so bile podobice pretveza s katero so se Rom-

ke vtihotapile v stanovanja. V teku je preiskava. Goriška kvestura naproša za sodelovanje. Če bo kdo od bralcev prepoznal katero od oseb na sliki, naj to javi goriški kvesturi.

Stavka

Včerajšnja stavka uslužbencev v trgovinskem sektorju v Gorici ni povzročila prevelikih težav. V mestu namreč prevladujejo majhni trgovski obrati z omejenim številom uslužbencev. Moteno je bilo le redno delovanje sicer v našem mestu redkih velikih samopostrežnih trgovin. Tako so pri Standi včeraj imeli odprte le prodajne oddelke v pritličju, kljub dokajšnjemu dotoku kupcev. V veleblagovnici Interspar v Ločniku pa sploh niso stavkali.

Stavko so oklicali v podporo zahtevi po krajšem delovnem urniku in gmo-tnih izboljšavah.

Srečanje delegacij PSI in SSS v Gorici

Cilj je tesnejše sodelovanje

V Gorici sta se sestali delegaciji deželne vodstva Socialistične stranke, ki jo je vodil tajnik Piero Zanfagnini, in Socialistične stranke Slovenije s predsednikom Viktorjem Žakeljem na čelu. Na srečanju je tekla beseda predvsem o sodelovanju obeh strank v luči novih stvarnosti tako v Sloveniji kakor tudi v Furlaniji-Juljski krajini, ki nudijo strankama večjo možnost za skupno nastopanje. Prvo preverjanje take zamisli pa se bo pokazalo že čez nekaj mesecev, ko bo v Benetkah konferenca levičarskih strank območja Alpe-Jadran.

Delegacija deželnih socialistov, v kateri so poleg tajnika Zanfagninija bili še Pini, Del Ben, Alberti, Colautti, Medeot, Cej in Samsa, je gostom iz Slovenije izrekla zadovoljstvo, da so se slovenski socialisti osamosvojili in se povezali s sorodnimi strankami in gibanji na mednarodni ravni. Zanfagnini je pri ocenjevanju sedanjega stanja v Sloveniji ugotovil, da je izrednega pomena odločitev bivših komunistov, da so se približali socialističnim reformističnim pogledom, kar pa se ne dogaja v naši deželi. Kljub spoznanju, da si mora vsak narod krojiti usodo sam, je nadaljeval Zanfagnini, deželni socialisti z zaskrbljenostjo gledajo na sedanje razmere v Jugoslaviji, predvsem kar zadeva odnose med republikami.

V svojem posegu je Viktor Žakelj (v delegaciji so bili še vodja Kluba poslancev SSS Dušan Semolič ter člana predsedstva SSS Branko Dolenc in Vojko Volk) ugotovil, da so se slovenski socialisti pozno pojavili na političnem prizorišču, kar se je odražalo tudi v rezultatih na prvih svobodnih volitvah. Slovenski socialisti, je nadaljeval, se niso odpovedali ideji o Jugoslaviji in niso ubrali črno-bele politične stra-

tegije, ki lahko daje takojšnje rezultate ni pa stvarna in primerna na daljše roke.

Glede odnosa s predstavniki stranke prenoviteljev je Žakelj dejal, da obstaja možnost sodelovanja, čeravno gre omeniti, da socialisti želijo ubrati svojo, avtonomno pot v slovenskem parlamentarnem sistemu. Kar zadeva medrepubliške odnose, se socialisti zavzemajo, da bi ti procesi potekali legitimno in v civilno.

V razpravo je za slovenske socialiste iz FJK posegel Jože Cej, ki je podčrtal pomembno vlogo, ki jo pri utrjevanju odnosov med Slovenijo in deželo imata manjšini. Pri oceni položaja v zamejstvu je izrekel zaskrbljenost zaradi uresničitve bipolarizma, ki ne upošteva vseh družbenih in političnih subjektov naše skupnosti.

V zvezi s temi vprašanji je predsednik Socialistične stranke Slovenije ugotovil, da je skrb za manjšine meri-

lo demokratičnosti, evropskosti in kulturnosti neke države. Pri tem je apeliral na PSI, naj si prizadeva za ugodno rešitev vprašanj, ki zadevajo Slovence v Italiji.

Zastavljeno sodelovanje bosta delegaciji nadaljevali na srečanju v Sloveniji, kjer naj bi se podrobno pogovorili o gospodarskem sodelovanju med Slovenijo in FJK, o krepitvi odnosov med strankama ter o pripravah na konferenco levičarskih strank in gibanj v Benetkah. (r.p.)

Na slikah: V. Žakelj in P. Zanfagnini.

Nesreča v Ločniku

Dva meseca se bo moral zdraviti 15-letni Fabrizio Bossi iz Ločnika, Ul. Udine) zaradi poškodb, ki jih je zadobil v prometni nesreči včeraj okrog 13.30 v križišču ulic Persoglia in Giulio Cesare. Bossi je z motorjem trčil v golf v katerem sta se peljala Graziano in Alberto Gomišek, prav tako doma v Ločniku.

kino

Gorica

KULTURNI DOM 17.00 »Happy end«. Gledališka predstava.

CORSO 15.15-22.00 »Le comiche«. Igrata P. Villaggio in R. Pozzetto.

VERDI 15.30-22.00 »Week end con il morto«.

VITTORIA 16.00-22.00 »Gremlins II - La nuova stirpe«.

Tržič

EXCELSIOR 14.30-22.00 »Ancora 48 ore«. COMUNALE 15.30-18.00-20.30 »Quei bravi ragazzi«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 16.00, 18.00 in 20.00 »Ptica na žici«.

SVOBODA Šempeter 18.00 »Bagdad cafe«. Ob 20.00 »Vročna Marylin«.

DESKLE 17.00 »Družinske slike«. Ob 19.30 »Kitajska zveza«.

pogrebi

Jutri ob 9.30 Benedetto Marini iz splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče.

KULTURNI
DOM
GORICA

KULTURNI DOM priredi
v četrtek, 15. novembra, ob 18. uri
predavanje

Kriza na Kosovu in njene posledice v mednarodnih odnosih

Govoril bo novinar Radia Slovenija MARJAN DROBEŽ
iz Nove Gorice

Vabljeni!

PROSVETNO
DRUŠTVO
ŠTANDREŽ

Jubilejna prireditev
ob 25-letnici
delovanja

V NEDELJO, 11.
novembra, ob 17. uri v
župnijski dvorani "A.
Gregorčič" v Štan-
drežu.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD
ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

priredi v sredo, 14. t. m., ob 18.30
na sedežu v Ul. Croce 3 predava-
nje dr. Karla Devetaka na temo

Zgodovinski razvoj
političnega pluralizma
med goriškimi Slovenci

Predavanje je v okviru izobra-
ževalnega seminarja, za katerega
je na razpolago še nekaj mest. In-
teresenti naj se prijavijo do sre-
de dopoldne na sedežu SDZPI
(tel. 81826).

KAVARNA SLAŠČICARNA

Il Fornaio

Claudio Cozzutti - Elena Devetak

OB NEDELJAH ODPRTO
DO 13. URE

GORICA - Tel. 521522
Ul. Garzarolli 195

ŽENSKI BUTIK

SILVIA

GORICA - Ul. Boccaccio 2
Tel. (0484) 33224

NOVI MODNI ARTIKLI ZIMA 1990/91

KROJI ZA MOČNEJŠE POSTAVE

modyva

KAMBA

FIVE O'CLOCK della ferrari

Carla Carini

Član predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek v Novi Gorici Razglabljanja o usodnih vprašanjih obstoja Slovenije in Jugoslavije

V Novi Gorici se v zadnjem času vrstijo obiski predstavnikov nove slovenske oblasti in drugih znanih političnih osebnosti. V četrtek je bil v Novi Gorici dr. Janez Drnovšek, predstavnik Slovenije v Predsedstvu Jugoslavije. Kot gost območnega odbora Socialistične stranke se je udeležil razgovora o temi Slovenija in Jugoslavija sedaj in v prihodnosti. Za njegov obisk je bilo zelo veliko zanimanje, tako, da je bila okrogla dvorana bivšega izobraževalnega centra Delta premajhna za vse, ki bi radi izvedeli za stališča ugodnega politika do aktualnih in morda že tudi dramatičnih vprašanj, ki pretresajo Slovenijo in Jugoslavijo. Gost je v začetku svojih razmišljanj menil, da se redkokdaj v zgodovini postavlja toliko usodnih vprašanj, kot je tistih, s katerimi se zdaj soočajo v Sloveniji. Negotovost o prihodnosti Slovenije in Jugoslavije je izjemno velika, je opozoril in rekel, da ne ve, v okviru kakšne države bo lahko čez pol leta deloval. Po mnenju dr. Drnovškega so vsa poglobljena gibanja na slovenskem in jugoslovanskem prizorišču zelo slaba, saj se, denimo, predstavniki posameznih republik ne morejo sporazumeti niti o tem, kje naj bi se začeli dogovarjati o razpletu krize in o preureditvi Jugoslavije.

Odnose in stanje v Jugoslaviji obremenjujejo zlasti kriza na Kosovu, slabi mednarodni odnosi med hrvaškim in srbskim narodom na Hrvaškem ter pereč gospodarski položaj z možnostjo, da bo zvezna vlada onemogočena pri izvajanju svojega programa in da bo prisiljena odstopiti. Ekonomska gibanja gredo v smer ponovnega naraščanja inflacije, kar bi lahko povzročilo nepredvidljive posledice za stanje in odnose v državi. Edino spodbudno je to, da so na vrhu države dosegli soglasje o tem, da se bodo morali o novem ustroju države sporazumeti na miren in demokratičen način, pri čemer so mogoče vse opcije. Možna je nova federacija, ki bi bila še bolj centralizirana od sedanje države, za kar se zavzema zlasti Srbija. Mogoč pa je tudi sporazum o konfederalni ureditvi bodoče Jugoslavije. V Sloveniji je zmeraj več privrženecv popolne samostojnosti, oziroma odcepitve te republike od sedanje države. Odcepitev spodbuja tudi srbski voditelj Slobodan Milošević, ki je dr. Drnovškemu dejal, da bosta po morebitni odcepitvi "Slovenija in Srbija lahko boljša prijatelja". Ob tem je ugledni politik v Novi Gorici dejal, da bo do razpleta zagotovo prišlo kmalu, to je potem, ko bodo v prihodnjem poldrugem mesecu izvedene svobodne in demokratične ter večstrankarske volitve

tudi v Makedoniji, Bosni in Hercegovini, Srbiji in Črni gori. Na politična prizorišča bodo tako prišli novi legitimni predstavniki posameznih republik oziroma narodov, ki bi morda lažje dosegli sporazum in soglasje o novi ureditvi jugoslovanske države.

Po mnenju dr. Drnovškega bo tudi jugoslovanska armada pristala na morebitno odcepitev Slovenije, vendar bi morali po mnenju vojaških vrhov takšen sklep sprejeti na jasn in nedvoumen način, to je s plebiscitom ali na referendumu v Sloveniji.

Dr. Janez Drnovšek je večkrat opozoril, da je Jugoslavija sprčo svojih notranjih kriznih žarišč in kršenja človekovih ter drugih pravic, izgubila tudi vse možnosti za bližnji sprejem v Evropski svet in za vključitev v druge evropske in svetovne integracijske procese in povezave.

Ob prihodu v Novo Gorico sta novogoriški župan Sergij Pelhan in predsednik občinskega izvršnega sveta Črtoimir Špacapan gosta seznanila s politiko in težnjami te občine za vključevanje v evropske tokove. Občinska skupščina naj bi na zasедanju v četrtek razpravljala o sodelovanju med Novo Gorico in Gorico, o čemer so dosegle načelno soglasje vse politične stranke, ki so zastopane v občinskem parlamentu. Obravnavo so preložili na naslednjo sejo skupščine, 22. novembra.

O tem sodelovanju je novogoriškemu županu poslal svoje mnenje tudi slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel. V svojem pismu je zapisal tudi naslednje: "V naši (slovenski) zakonodaji ni ovir, ki bi preprečevale občinam sklepanje dogovorov, katerih cilj je usklajen nastop do reševanja vprašanj, ki so posebnega pomena za obmejno prebivalstvo na meddržavni ravni. Ocenjujemo tudi, da je nadaljevanje poglobljenega sodelovanja med Novo Gorico in Gorico v našem interesu ter v skladu z obstoječimi dobrososedskimi odnosi med državama".

Predsednika Pelhan in Špacapan sta dr. Janeza Drnovška med njegovim obiskom v Novi Gorici obvestila, da je bil te dni podpisan dokument, oziroma sporazum o bližnjem pričetku gradnje odseka takomenovane Osimske ceste, od Razdrtega do Podnanosa v Vipavski dolini. Z deli naj bi začeli v januarju prihodnjega leta.

MARJAN DROBEŽ

Pomemben glasbeni dogodek v Verdiju Nastop znanih kitaristov Aliria in Senia Diaza

V Verdijevi dvorani bo jutri tretji koncert glasbene sezone društva R. Lipizer. Nastopila bosta svetovnoznana kitarista, oče in sin, Alirio in Senio Diaz.

Alirio Diaz, po rodu iz Venezuele, sodi med najboljše izvajalce glasbe na klasično kitaro. Učitelj mu je bil Andres Segovia, nakar se je glasbeno izpopolnjeval na kraljevem konservatoriju v Madridu pod vodstvom slovitega glasbenega pedagoga Regina Sainza De La Maza. Diaz je zaslovel kot neprekosljivi izvajalec skladb velikih glasbenih mojstrov, kot sta npr. Bach in Scarlatti in očaral kritike in poslušalce po celem svetu. Sicer rad igra tudi domače, latinsko-ameriške motive, ki v njegovi izvedbi postanejo še privlačnejši.

Diazov sin Senio se je rodil v Italiji, v Sieni. Prvi učitelj mu je bil seveda

oče, nakar se je vpisal na konservatorij sv. Cecelije v Rimu. Že več let se posveča koncertni dejavnosti, bodisi kot solist, bodisi skupaj z očetom.

Izjemna kitarista bosta goriškim poslušalcem podala v solo izvedbi skladbe Morena-Torrobe, Sainza De La Lazza, Barrios Mangore in Laura. V duu pa bosta zaigrala več skladb Mertza, Castelnuova Tedesca, De Falla in Sora. Predprodaja prostih vstopnic in abonmajev je v turistični agenciji IOT v Ul. Oberdan.

Naslednja koncerta iz ciklusa večernih glasbenih prireditev društva Lipizer bosta v nedeljo, 18. in ponedeljek, 19. t.m., ko bosta v Kulturnem domu nastopili glasbeni skupini "Ensemble Richerche" iz Freiburga in "Ensemble J. Delecluse" iz Pariza.

Na sliki: kitarist Alirio Diaz.

Občinski svet v Sovodnjah

Za torek, 13. t.m. ob 19. uri je napovedana seja občinskega sveta v Sovodnjah. Občinski svet naj bi med drugim sprejel stališče o osnutku pokrajinskega načrta za uničevanje odpadkov, odobril dve resoluciji (glede liberalizacije avtoceste in glede odprave težav v sodstvu), izvolil, oziroma sprejel na znanje, imenovanje članov komisije za trgovino in za javne lokale, razpravljal o spremembah k proračunu za tekoče leto ter poslušal programsko poročilo za finančno leto 1991.

Pobuda pokrajinskega vodstva KD Pričevanje o dr. R. Cianu sindikalistu in politiku

Na pobudo pokrajinskega odbora KD je bilo predsinodično dobro obiskano srečanje na temo Rolando Cian - obmejni človek. Bivšega katoliškega sindikalista in voditelja prenovne goriške krščanske demokracije v 50. in 60. letih so pobudniki vzeli za zgled etičnega pristopa k politiki. Razprava o njem in njegovem političnem delovanju naj bi torej bila predvsem kažipot za vse, ki se v politiki sklicujejo na krščanske ideale. Sklicujoč se tudi na papežev poziv, naj bo za katoličane politično udejstvovanje predvsem prevzemanje odgovornosti za uveljavljanje človekovih pravic in miroljubnega sožitja, so pobudniki srečanja skušali poudariti potrebo, naj bi politika ne bila zgolj upravljanje oblasti pač pa izraz katoliških etičnih načel.

Uvedel je Maurizio Tripani, ki pa je dokaj nedosledno, glede na omenjena izhodišča, začel z zagovorom precej drugačne politične prakse. Omenil je namreč polemike teh dni okrog Gladia ter zavrnil po njegovem neutemeljene napade na KD, na katere da mora stranka strnjeno odgovoriti s ponosom in potrebno odločnostjo.

Lik Rolanda Ciana so nato osvetlili trije govorniki. Sen. Michele Martina ga je označil kot demokratičnega katoličana, stalnega iskalca novega in v tem bolj kot v geografskem smislu obmejnega človeka, kot pionirja, ki se je stalno zavzemal za nove, naprednejše

družbene odnose. Poudaril je njegovo prizadevanje, da bi krščanska demokracija ohranila svojo ljudsko osnovo in pozornost do socialnih problemov, ki jim je sam tako v okviru sindikata kot stranke posvečal vedno največjo pozornost. V stranki je zato deloval v levih strujah.

Giovanni Padovan je govoril o sindikalnem delovanju Ciana, ki je bil med ustanovitelj katoliškega sindikata na Goriškem. Povzpel se je v vodilne organe vsedržavne zveze CISL in precej let deloval v južni Italiji, kjer je nastopal na strani izkoriščanih, pri tem pa prišel navzkriž z oblastniki in klientelarnim sistemom in, kot je poudaril Padovan, bil nadležen tudi za mnoge demokršćanske politike.

Pričevanja je dopolnil duhovnik Luigi Pontel, ki je bil že od mladih let Cianov prijatelj. Predstavil ga je kot doslednega katoličana in naprednega politika, ki je tudi v dvomu znal najti vedno pravo usmeritev, ko se je postavljala na stran šibkejših. Zaradi tega je v njegovem političnem delu izstopalo predvsem socialno vprašanje in iskanje novega.

Tem morda nekoliko enostranskim izvajanjem - sicer pa namen ni bil nuditi popolno zgodovinsko oceno ampak prikaz določenega pristopa k politiki - so sledili še drugi doprinosi v razpravi, ki jo je zaključil pokrajinski tajnik KD Roberto Grion.

Balinarski klub Danica Unitecno uspešno zaključil letošnjo sezono

Z družabnostjo v kulturno-športnem središču na Vrhu se je zaključila letošnja poletna sezona Balinarskega kluba Danica Unitecno, ki je zaradi svoje dejavnosti prerasel zgolj športne okvire in postal predvsem priložnost za rekreacijo in družabnost.

Dvajsetčlanska skupina, ki ji predseduje Ciril Černic, je med letošnjim

poletjem pripravila več balinarskih pobud in sodelovala na številnih turnirjih na Goriškem, Tržaškem in v Sloveniji. Med pomembnejše bi omenili vrhovski memorial Branka Jurna, sodelovanje na balinarskem prvenstvu ZŠSDI ter na turnirjih v Ljubljani, Škofji Loki in Cerknici.

Balinarski klub Danica Unitecno, ki je prve dni septembra praznoval svojo petletnico, je nastal predvsem v želji, da bi popestril dejavnost v vrhovskem kulturno-športnem središču. V ta namen so uredili balinarski stezi, ki sta še posebno v poletnem času polno obiskani in na njih se odvijajo številna merjenja znanja v panogi, ki naj bi bila domena starejših oseb. In prav v zvezi s tem nam je predsednik Ciril Černic povedal, da bi si želeli več mladih, saj ne gre za »šport upokojenecv«, ravno obratno. V Sloveniji, denimo, veliko večino ekip sestavljajo mlajši tekmovalci in kazalo bi podobno pomladitev uresničiti tudi na Vrhu. S tem v zvezi razmišljajo, da bi povabili priznanega trenerja, ki bi tudi manj večje poučil o vsem, kar je treba vedeti glede te panoge.

Med družabnostjo, ki so se je udeležili tudi sorodniki članov in prijatelji kluba, so se porodile nove zamisli za prihodnjo sezono. Želimo jim seveda, da bi jih tudi uresničili in da bi se število aktivnih članov, pa tudi takih, ki samo občasno spremljajo delo kluba, še pomnožilo.

Do prvih pomladanskih dnevov pa bodo vrhovski balinarji dvakrat tedensko vadili na pokritih balinišćih v Ozeljanu, Renčah in Ronkah.

Na sliki: (foto Pavšić): skupina vrhovskih balinarjev Danica — Unitecno na »domačem terenu«.

UČINKOVITO IN PRIJAZNO VAM POSTREŽEMO V DREVOREDU FRIULI 38 V KRMINU

Banca Agricola
Kmečka banka Gorica

A.W.S.CO

Pismo uredništvu

Zaupanje celotne sekcije

Prejeli smo s prošnjo zaobjavo. "Odbor sekcije VZPI—ANPI za Dol in Jamlje je na svoji zadnji seji, poleg drugih zadev, soglasno obsodil anonimno obkroževanje enega svojih članov ter mi izrazil polno solidarnost in zaupanje. Gre za osebo, ki jo vsi poznamo kot pošteno in zavedno, zato so žalitve, očitki in namigovanja toliko bolj obsojanja vredna dejanja.

Podel je tudi način obkroževanja, ki se ga poslužuje posameznik ali skupina, ki se skriva za anonimnimi pismi.

Z ozirom, da ne gre za osamljen primer — pisem je bilo namreč doslej več — bivši borci, politični preganjanci in deportiranci smatramo, da je

treba o zadevi tudi javno spregovoriti, čeprav so pisma anonimna.

Če imajo te osebe kaj povedati in očitati kateremu naših članov, naj se predstavijo z imenom in priimkom. Podlo in žaljivo je pisati anonimna pisma!

Na seji odbora sekcije smo razpravljali tudi o možnosti, da gre za početje duševno motene osebe. V tem slučaju pa žal, lahko pomaga le psihia-ter."

Odbor sekcije

prispevki

Namesto cvetja na grob Pierine Ožbot darujejo Mirica, Nevenka in Egon 100 tisoč lir za ŠD Sovodnje.

V počastitev spomina Ide Ussai Koshuta daruje D.P. 50 tisoč lir za Sklad Mitja Čuk.

Ob četrti obletnici smrti dragega moža Slavka, daruje Cvetka 50 tisoč lir za Sklad Mitja Čuk.

V počastitev spomina Pierine Ožbot darujeta mama in brat z družino 100 tisoč lir za Kulturni dom in Sovodnjah in 100 tisoč lir za društvo krvodajalcev v Sovodnjah.

Slovenski taborniki v Italiji
RMV Trst - Gorica

vabijo člane na

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo v nedeljo, 18., ob 10. uri v prostorih slovenske ljudske knjižnice Damir Feigel v Gorici, Ul. Croce 3. Vabljeni

nedeljski televizijski in radijski sporedi

RAI 1

7.00 Film: Le nove vite dello sceriffo Elfego Baca (pust., ZDA 1958, r. Norman Foster, i. Robert Loggia, Lisa Mantell)
8.20 Zelena linija Magazine
10.25 Maša
12.15 Nabožna oddaja
12.30 Zelena linija
13.00 Tednik: TG l'una
13.30 Dnevnik
14.00 Igra: Toto-TV Radiocorriere
14.05 Variete: Domenica in...
14.20 Športne vesti
15.20 Športne vesti
16.20 Športne vesti
18.10 Nogomet: 90. minuta
18.35 Domenica in... (zadnji del)
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 TV film: La primavera di Michelangelo (biog., r. Jerry London, i. Mark Frankel, Ornella Muti, Murray Abraham, 2. del)
22.15 Športna nedelja
24.00 Nočni dnevnik in vreme
0.20 Mednarodni maraton
0.35 Film: Il mio socio (kom., Fr. 1979, r. Rene Gainville, i. Michel Serrault, Claudine Auger)

RAI 2

7.00 Risanke
7.55 Aktualno: Mattina 2
10.00 Dnevnik
10.05 Nanizanka: Il brivido dell'imprevisto
10.30 Film: I racconti di Hoffman (glas., ZDA 1952, r. Michael Powell-Emeric Pressburger)
12.00 Variete: Ricomincio da due
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.30 Medicinska rubrika
16.50 Dokumentarec: Free Dog
18.00 Studio Stadio: gimnastika It-Nem-Rom. in jahanje
18.30 Nogomet A lige
19.45 Dnevnik in vreme
20.00 Šport: Domenica sprint
21.05 Film: Tiro incrociato (krim., ZDA 1978, r. Stuart Rosenberg, i. Charles Bronson, Jill Ireland)
22.50 Dnevnik - nočoj
23.05 Rubrika o židovski kulturi
23.35 Dokumentarec: La Rinascenza a Firenze
24.00 Umbria Jazz '90
0.45 Film: Jack del cactus (vestern, ZDA 1979, r. Hal Needham, i. Kirk Douglas, Ann Margret)

RAI 3

10.55 Variete: Dancemania
11.30 Film: L'ombra dell'uomo ombra (krim., ZDA 1941, r. W. S. Van Dyke, i. William Powell)
13.15 Veliki interpreti: Sergiu Celibidache igra simfonijo št. 4 op. 90 v A-duru »Italiana« (Mendelssohn-Bartholdy)
14.00 Deželne vesti
14.10 Film: Storia immortale (dram., Fr. 1968, r.-i. Orson Welles, i. Jeane Moreau, Fernando Rey)
15.15 Gledališče: Cymbelino (Shakespeare, r. Elijah Moshinsky, i. Richard Johnson)
18.15 Drobci
18.35 Rubrika: Domenica gol
18.55 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Deželne športne vesti
20.00 Drobci
20.30 Aktualno: Chi l'ha visto? (Donatella Raffai in Luigi Di Majo na sledi izginulih oseb)
23.15 Nočni dnevnik
23.30 Filmske novice
23.40 Deželni nogomet

TV Slovenija 1

8.25 Otroška matineja: Živ živ, 9.15 nanizanka Hovi!
9.40 Dok. oddaja: Gradovi
10.10 Dokumentarni niz: Zgodba o Hollywoodu (6. del)
11.00 Nan.: Pri Huxtablovih
11.25 Ansambel Nika Zajca
11.55 Kmetijska oddaja
13.00 Video strani
13.10 Križkraz (pon.)
14.40 Nadaljevanka: Alternative 4 (pon. 2. dela)
15.30 Sova: ponovitev nanizank Zlata dekleta in Poirot Agathe Christie
16.55 Poslovne informacije
17.00 Dnevnik
17.05 Film: Tajna misija (krim., Nem. 1987, r. Hajo Gies)
18.35 Umetnostni vodnik po Sloveniji
18.50 Risanke, Mernik in TV okno
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 TV drama: Zgodba o duhu (Milan Trenc)
21.05 Zdravo
22.30 Dnevnik, šport in vreme
22.50 Nočni program Sova, vmes nanizanki Doktor Doogie Howser in Poirot Agathe Christie

TV Koper

10.00 Rubrika o ribolovu: Fish Eye
10.45 Dok.: Campo Base (pon.)
12.30 Teniš - turnir ATP (pon.)
13.30 Športni pregled: Sportime Domenica, nato Superwrestling
19.00 TVD Stičiče
19.20 TV debata
20.00 Video glasba: Tutti frutti
20.30 Dok.: Manjšine, evropsko bogastvo, 21.00 Speciale Campo Base
22.15 TVD Novice
22.30 Eurogolf - evropski turnirji
23.15 Dok.: Campo Base

TV Slovenija 2

10.00 Oddaja za JLA in film Sodobna dekleta
13.00 Športno popoldne, vmes (16.00) drsalna revija Zlata pirueta (iz Zagreba)
19.30 Dnevnik
20.00 Dokumentarna niza: Vse selje do lepe oblike, 20.45 Atlantik
21.35 Premor
21.45 Športni pregled
22.30 Satelitski prenosi

RADIO TRST A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša; 9.45 Pregled tiska; 10.00 Mladinski oder: Kozorog (France Bevk); 10.40 Soft music; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.10 Glasbeni potpuri; 11.30 Filmi na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev; 12.30 Orkestralna glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Variete: Ulica Castaldi (6. oddaja); 14.55 Country glasba; 15.30 Šport in glasba: dogodki, rezultati in komentarji; 17.00 V studiu z vami: Sergej Verč; 18.00 Martinovanje 1990; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.00 Poročila; 5.00 Jutranji koledar; 7.00 Kronika in vreme; 8.05 Veseli tobogan; 9.05 Pomnjenja; 9.35 Preludij; 10.05 Nedeljska matineja; 10.30 Reportaža; 11.03 Poslušalci čestitajo; 12.00 Na današnji dan; 13.10 Zabavna glasba; 13.20 Za naše kmetovalce; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Lojtrca domačih; 17.05 Amaterski zbori; 17.30 Humoreska tedna; 18.30 Operne melodije; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nočno; 23.15-4.30 Nočna glasba.

RADIO KOPER

(slovenski program)

10.30, 14.30, 17.30 Poročila; 19.00 Radijski dnevnik; 10.00 Sosednji kraji in ljudje: pozdrav, na današnji dan, reportaže, zanimivosti; 11.30 Polje, kdo bo tebe ljubil; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Aktualno: Primorski dnevnik; 12.45 Zabavna oddaja v narečju: Vanka in Tonca; 14.35 Pesem tedna; 15.00 Nedeljski ritem; 15.30 Radio Koper na obisku; 16.30 Lestvica popevk: Vročni deset; 18.30 Nedeljska humoreska; 19.30 Prenos Radia Lj.

RADIO KOPER

(italijanski program)

7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.00 Simfonija zvezd; 7.30 Filmska glasba; 8.00 Nedeljska oddaja; 8.25 Popevka tedna; 9.00 Avtorska popevka; 9.30 Mixage; 10.40 Družinsko veselje: ideje in nasveti; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.30 Čudovitih 7; 12.00 Glasba po željah in čestitke v živo; 14.40 Popevka; 15.00 Šport in glasba; 18.00 Lestvica Long Playing plošč; 19.00 Glasba; 19.30 Šport; 20.00 Glasba.

RADIO OPČINE

10.30, 14.30, 16.30 Poročila; 10.00 Jutranji val; 13.00 Oddaja odbornikov SKD Tabor in knjižnice Pinka Tomažiča; 15.00 Od nedelje do nedelje; 20.30 Glasba.

CANALE 5

8.40 Nabožna oddaja
9.25 Dok. oddaja: Arca di Noe
10.25 Vikend v kinu
10.30 Aktualno: Il Girasole, 11.00 Block Notes
12.00 Varieteja: Antepima, 12.30 Rivediamoli
13.00 Glasbena oddaja: Superclassifica Show
14.15 Variete: Nedelja v kinu
14.35 Film: Io, io, io... e gli altri (kom., It. 1965, r. Alessandro Blasetti, i. Walter Chiari, Vittorio De Sica)
16.35 Nedelja v kinu (2. del)
16.55 Filmske novice
17.00 Nanizanka: I cinque del quinto piano
17.30 Aktualnosti: Nonsolomoda
18.00 Kviza: O.K. Il prezzo è giusto! 19.45 La ruota della fortuna
20.30 Film: ... continuavano a chiamarlo Trinità (vestern, It. 1971, r. E. B. Clucher, i. Terence Hill, Bud Spencer)
23.00 Aktualnosti: Nonsolomoda
23.30 Italija sprašuje
0.35 Nanizanki: Marcus Welby M. D. - Dura lezione, 1.35 L'ora di Hitchcock

RETE 4

8.00 Jutrišnji svet
8.30 Aktualno: Dobrodošla Madžarska (pon.)
9.00 Rubriki: Cadillac, 9.30 Veliki golf
10.30 Ekološka oddaja: Gaia - Projekt okolje (pon.)
11.00 Rubrika: Ciak (pon.)
11.45 Vikend v kinu
11.50 Vesti iz parlamenta
12.30 Otroška oddaja: Ciao Ciao, vmes risanke
13.40 Vikend v kinu
13.45 Nadaljevanke: Marilena, 16.10 La mia piccola solitudine, 17.20 Ribelle, 18.30 La donna del mistero
20.35 Film: Come rubare un milione di dollari e vivere felici (kom., ZDA 1966, r. William Wyler, i. Audrey Hepburn, Peter O'Toole, Eli Wallach)
23.05 Film: Vittorie perdute (vojni, ZDA 1978, r. Ted Post, i. Burt Lancaster, Craig Wasson)
1.20 Filmske novice
1.25 Film: La prova del fuoco (vojni, ZDA 1951, r. John Huston, i. Audie Murphy, Bill Mauldin)

ITALIA 1

7.00 Otroška oddaja: Bim Bum Bam in risanke
10.25 Filmske novice
10.30 Rubriki: Šport v ZDA, 12.30 Guida al campionato
13.00 Športni tednik: Grand Prix
14.00 Aktualnosti: Be Bob a Lula, 14.45 Domenica Zip
16.00 Otroški spored: Bim bum bam in risanke
18.00 Nanizanka: Manimal
19.00 Risanke
20.30 Športna oddaja: Pressing
22.00 Teniš - turnir Muratti (iz Assaga)
0.05 Rock o polnoči: Robert Palmer
1.05 Nanizanki: Mike Hammer, 2.05 Benson

ODEON

8.30 Nan.: Arthur re dei britani, 9.30 Quattro in amore
13.00 Nanizanka: Captain Power
13.30 Aktualno: Polvere di stelle
14.00 Film: Il segno di Zorro (pust., ZDA 1940, r. Rouben Mamoulian, i. Tyrone Power)
15.30 Film: Il naufrago del Pacifico (pust., It. 1951, r. Jeff

Musso, i. George Marshall, Mauro Sambuchi)
17.00 Nanizanki: Doc Elliot, 18.00 Gli inafferrabili
19.00 Filmske novice
19.30 Risanke
20.00 Rubrika: Sportacus
20.30 Film: I cavalieri del nord-ovest (vestern, ZDA 1950, r. John Ford, i. John Wayne, John Agar)
22.30 Dok.: Diario di soldati
23.00 Film: O tutto o niente (dram., It., r. Guido Zurlì, i. Akim Tamiroff)
0.30 Nanizanka: I classici dell'eroticismo

TMC

8.00 Risanke: Snack
12.00 Papežev blagoslov
12.15 Variete: Nedelja na TMC
13.00 Rock: Bruce Springsteen - The Boss
14.00 Film: Il paradiso non può attendere (fant., ZDA 1978, r. Ernest Pintoff, i. Nancy Walker)
16.00 Glasba: Jean Michel Jarré
17.15 Film: Gianni e Pinotto contro l'uomo invisibile (kom., ZDA 1950, r. Charles Lamont, i. Bud Abbott, Lou Costello)

19.00 Dokumentarna oddaja: Neurejeni potopis (vodi Andrea Gris)
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Variete: Galagoal (vodi Alba Parietti)
22.20 Film: Shanghai Express (dram., ZDA 1932, r. Josef Von Sternberg, i. Marlene Dietrich, Clive Brook)
24.00 Film: Controcorrente (krim., ZDA 1971, r. Jerry Thorpe, i. Robert Wagner)

TELEFRIULI

13.00 Športne napovedi
13.30 Furlanske zgodbe
14.00 Prazično ozračje
19.00 Športne vesti
20.00 Kronika iz parlamenta
20.30 Film: Quella certa età (kom., ZDA 1938)
22.00 Nanizanka: Chopper One
22.30 Športne vesti
24.00 Aktualno: Prva stran

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dnevnik in šport
20.30 Zadnje vesti in šport

ponedeljkovi televizijski in radijski sporedi

RAI 1

6.55 Aktualno: Uno mattina
10.15 Nad.: Santa Barbara
11.00 Jutranji dnevnik
11.05 Film: Due come noi (kom., ZDA 1983, r. John Herzfeld, i. John Travolta), vmes (11.55) vesti
13.00 Variete: Fantastico bis
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Kvarov svet: Koko, inteligentni šimpanz
14.45 Risanke
15.00 Sedem dni v parlamentu
15.30 Ponedeljkov šport
16.00 Mladinska oddaja: Big!
17.30 Nabožna oddaja in vesti
18.05 Nanizanka: Cose dell'altro mondo
18.45 Nad.: Santa Barbara
19.40 Almanah in dnevnik
20.30 Politična tribuna
20.45 Film: Stregata dalla luna (kom., ZDA 1987, r. Norman Jewison, i. Cher, Nicolas Cage)
22.25 Kratki film s Stanliom in Oliom
23.00 Dnevnik
23.10 Plesni praznik: Igra heroja
24.00 Nočni dnevnik in vreme
0.25 Rubrika: Mezzanotte e dintorni

RAI 2

7.40 Nan.: Lassie in risanke
8.40 Nanizanka: Lorentz e figli
9.30 Božanska komedija
9.55 Rubrika o protestantizmu
10.25 Film: La camera blindata (dram., ZDA 1961, r. Vernon Sewell)
11.50 Nadaljevanka: Capitol
13.00 Dnevnik in Gospodarstvo
13.45 Nadaljevanke: Beautiful, 14.30 Destin
15.20 Film: I pirati dell'isola verde (pust., Šp. 1970, r. Ted Kaplan)
17.00 Vesti in Videocomic
17.45 Nanizanka: Alf
18.10 Casablanca in šport
18.30 Rubrika: Rock café
18.45 Nanizanka: Un giustiziere a New York
19.45 Dnevnik in šport
20.30 Nanizanka: Il commissario Köster
21.35 Film: La via del West (vestern, ZDA 1967, r. Andrew McLaglen, i. Kirk Douglas, Robert Mitchum), vmes dnevnik
23.45 Dnevnik in horoskop
24.00 Film: E venne la notte (dram., ZDA 1967, r. Otto Preminger, i. M. Caine)

RAI 3

11.10 Rokomet: Cividin-Stea Bukarešta (povzetki)
11.30 Atletika (iz Palerma)
12.00 Dok. oddaja: Meridiana - Tečaj angleščine in francoščine, Včasih ne ljubim svoje matere, Razvojna psihologija, Pravosodje za mladoltnike
14.00 Deželne vesti
14.30 Raziskava o mestnem vseh
15.30 Jahanje - Winner Cup
16.00 Nogomet: A tutta B
17.00 Mladi nogomet
17.30 Nanizanka: Throb
18.00 Dok. oddaji: Geo, 18.35 Drobci barvnega radia
18.45 Športna rubrika: Derby
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Ponedeljkov deželni šport
20.00 Varieteja: Blob. Di tutto di più, Una cartolina spedita da Andrea Barbato
20.30 Ponedeljkov proces
22.25 Večerni dnevnik
22.30 Film: M 5 codice diamanti (krim., ZDA 1966, r. Ronald Neame, i. James Garner, Melina Mercouri)
0.10 Nočni dnevnik

TV Slovenija 1

8.50 Video strani
9.00 Spored za otroke in mlade: Miti in legende islamskih ljudstev, 9.15 Cici-ban, dober dan
9.35 Mozaik. Mladinski pevski festival Celje '83, 10.10 Utrip, 10.25 Zrcalo tedna, 10.40 Mernik
10.55 Video strani
15.20 Video strani
15.30 Sova (pon.)
16.55 Poslovne informacije
17.00 Dnevnik
17.05 Mozaik. Zdravo (pon.)
18.25 Spored za otroke in mlade: Radovedni Taček - Ples, 18.45 Čebelica Maja
19.10 Risanke in TV okno
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Komedija: Narodni poslanec (B. Nušič, postavitev TV Beograd)
21.25 Osmi dan
22.15 Dnevnik in vreme
22.35 Veliki koreografi: Antonio Gades
23.35 Nočni program Sova, vmes nanizanki Alfred Hitchcock vam predstavlja in Poirot Agathe Christie

TV Koper

12.30 Superwrestling
13.00 Teniš - turnir Muratti Time v Milanu, nato rubrika Eurogolf
16.45 Wrestling Spotlight
17.30 Argentinski nogomet
18.30 Spored v slovenščini
18.45 Odprta meja
19.00 TVD Stičiče
19.25 Otroška oddaja
20.00 Slovenski madragalisti
20.30 Rubrika: Lunedi Sport
21.00 Dok.: Camel Trophy
22.15 TVD Novice
21.45 O zamejskem športu: Šesti krog
22.15 Športni pregled: Sport Parade
23.15 Evr. turnirji v golfu
0.15 Teniš - turnir Muratti Time

TV Slovenija 2

17.30 Studio Ljubljana
19.30 Dnevnik in Žarišče
20.30 Dok.: Po slehah napredka
20.55 Šport: Sedma steza
21.15 Lepa naša domovina
21.40 Dokumentarec: Ekološka bela krizantema
22.30 Poskusni programi

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.10 Vozlišča; 9.00 Valčki in polke; 9.30 Doživljati rojstvo; 9.40 Potpuri; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Z opernega repertoarja; 11.30 Glasba; 12.00 Portreti in srečanja; 12.15 Orkestri; 12.40 Revija ZCPZ v KD; 12.50 Orkestri; 13.20 Poslušali boste; 13.25 Gospodarstvo; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: Tako ali drugače; 14.30 Naravoslovje malo drugače; 14.50 Evergreeni; 15.30 Južnoameriška folklora; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Aladinova svetilka; 17.40 Mladi val: Kinotto; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Lepljenka; 8.25 Ringaraja; 8.40 Pesmica; 9.05 Glasba; 10.00 Gospodarstvo, glasba; 11.05 Izbrali smo; 12.10 Ansambli; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Glasba; 13.38 Do 14.00; 14.05 Enajsta šola; 14.20 Mladi glasbeniki; 14.40 Merkurček; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu; 18.05 Godbe; 18.25 Vročni signali; 19.35 Lahko noč otroci; 19.45 Studio 26; 20.00 Sotočja; 21.05 Zaplešite z nami; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Melodije; 23.05 Literarni nočno.

RADIO KOPER

(slovenski program)

7.30, 13.30, 19.00 Dnevnik; 14.30, 16.30 Poročila; 6.00 Glasba, Na današnji dan, 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik in cester; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 13.00 Na valu Radia Kp; 13.15 V podaljšk; 14.35 Pesem tedna; 15.00 Kviz o avtomobilih; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Interna 52na; 18.35 Glasbene želje; 19.00 Radio Lj.

RADIO KOPER

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.07 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Skupaj; 8.00 Razglednica; 8.25 Pesem tedna; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Clic; 9.35 na; 9.40 Vsega po nekaj; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Družina; 11.00 Knjige; 12.00 Čestitke; 14.40 Pesem tedna; 14.45 Edig Gallette; 15.00 Srečanje z; 16.00 Moderato con brio; 16.32 Hot hits; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.32 Glasba; 19.00 Klasična glasba; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 8.00 Glasba; 10.00 Dobro jutro; 12.00 Pogovor z odvetnikom in Ostali Trst (pon.); 19.30 Zmenek s psihologom (pon.); 20.30 Glasba.

CANALE 5

7.50 Nanizanka: La piccola grande Nell
8.25 Film: AA Criminale cerca si (kom., ZDA 1951, r. William Seiter)
10.30 Aktualno: Gente comune
12.00 Kvizi: Il pranzo è servito, 12.45 Tris, 13.30 Cari genitori, 14.15 Il gioco delle coppie
15.00 Rubrike: Agenzia matrimoniale, 15.30 Ti amo, parliamone, 16.00 Cerco e offro
16.30 Variete: Buon compleanno
16.55 Kvizi: Doppio slalom, 17.25 Babilonia, 18.00 O.K. Il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei nove, 19.45 Tra moglie e marito
20.25 Striscia la notizia
20.40 Film: Scuola di polizia 5 - Destinazione Miami (kom., ZDA 1988, r. Alan Myerson, i. George Gaynes)
22.40 Nan.: Casa Vianello
23.10 Variete: Maurizio Costanzo Show
0.50 Striscia la notizia
1.10 Nan.: Marcus Welby, 2.10 L'ora di Hitchcock

RETE 4

8.30 Nadaljevanke: Una vita da vivere, 9.30 Andrea Celeste, 10.00 Amandoti, 10.30 Aspettando il domani, 11.00 Così gira il mondo
11.30 Nanizanka: La casa nella prateria
12.30 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
13.40 Nadaljevanke: Sentieri, 14.35 Marilena, 15.40 La mia piccola solitudine, 16.10 Ribelle, 16.45 La valle dei pini, 17.20 General Hospital, 18.00 Febbre d'amore
19.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati (vodi Luca Barbare-schi)
19.30 Nanizanka: Top Secret
20.35 Nadaljevanka: La donna del mistero
22.35 Film: X, Y & "Zi" (dram., ZDA 1972, r. Brian Hutton, i. Elizabeth Taylor, Michael Caine, Susannah York)
0.40 Astrološka rubrika
0.55 Film: Oh, che bella guerra (kom., VB 1969, r. Richard Attenborough, i. Dirk Bogarde)

ITALIA 1

7.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
8.30 Nanizanke: Skippy, 9.05 Strega per amore, 9.40 Tarzan, 10.50 Riptide, 12.00 Charlie's Angels, 13.00 La famiglia Bradford, 14.00 Happy days
14.30 Radio Carolina 7703
15.30 Nanizanka: Compagni di scuola
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes risanke
18.45 Nanizanke: Il mio amico Ultraman - Un week-end nato male, 19.30 Casa Keaton - Il volo, 20.00 Cri Cri - La posta del cuore
20.30 Film: Morte di un commesso viaggiatore (dram., ZDA 1985, r. Volker Schlöndorff, i. Dustin Hoffman, Kate Reid, Stephen Lang, John Malkovich)
23.10 Aktualnosti: Buzz
23.45 Film: Il fantasma del palcoscenico (glas., ZDA 1974, r. Brian De Palma, i. Paul Williams, Jessica Harper)
1.35 Nanizanka: Mike Hammer - Investigatore privato

ODEON

14.45 Variete: Telemeno
15.00 Nad.: Signore e padrone
16.00 TV film: Speranze di vetro (1. del)
17.45 Nanizanki: Doc Elliot, 18.30 Flash Gordon
19.00 Filmi in risanke
20.00 Nanizanka: Quattro donne in carriera
20.30 Film: Dimmi che fai tutto per me (kom., It. 1976, r. P. Festa Campanile, i. Johnny Dorelli)
22.15 Aktualno: Contintasca
22.45 Film: Breakdance II (kom., ZDA 1984, r. Sam Firstenberg, i. Lucinda Dickey)
0.30 Nanizanka: I classici dell'eroticismo

TMC

8.30 Nanizanke: Get Smart, 9.00 Petrocelli, 10.00 Adorabili creature
10.30 Nad.: Terre sconfinite, 11.15 Potere
12.00 Kosilo z Wilmo
12.30 Prijateljska narava
13.00 Šport in dnevnik
13.30 Aktualno: Ženska TV
15.00 Film: Incontro sotto la pioggia (dram., ZDA 1956, i. Jane Wyman)

17.00 Aktualno: Ženska TV
17.50 Nan.: Autostop per il cielo, 18.55 Doris Day Show
19.30 Variete: C'era questo...
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Film: Pranzo reale (kom., VB 1984, r. Michael Mowbray, i. Maggie Smith)
22.20 Ladies & Gentleman
22.55 Večerne vesti in šport
23.15 Mednarodni prenosi
0.10 Film: Lo strangolatore di Baltimora (groz., ZDA 1966, r. Hy Averbach)

TELEFRIULI

</

Dokument slovenskega kulturnega zbora

SPOMENICA
O KULTURI

Če je kulturna identiteta,
potem je tudi vse drugo:
suverenost, državnost, Evropa.
Marjan Rožanc

Zavedajoč se pomena kulture za duhovno prostost Slovencev in nezadovoljni s sedanjim položajem in vrednotenjem kulture na Slovenskem, smo kulturniki, zbrani kot posamezniki civilne družbe v SLOVENSKEM KULTURNEM ZBORU, na javni tribuni »Negotovost kulture pod demokracijo« 25. oktobra 1990 v Cankarjevem domu v Ljubljani predlagali vrsto sprememb za ustvarjanje ustrežnejših pogojev in možnosti za preživetje kulture in njeno rast.

Na zakonodajni ravni:

- vrnitev prispevne stopnje za kulturo na že doseženo raven in prizadevanje za dosego Unescovih standardov pri odmeri državnega proračuna za kulturo;
- davčne olajšave za sponzorje kulturnih programov in manifestacij;
- zakon o javnih in zasebnih fondacijah ter tujih in domačih mešanih skladih, ki bodo financirali kulturne dejavnosti;
- ustanovitev sklada in ustanov za promocijo slovenske umetnosti v tujini;
- ustanovitev sklada za pomoč kulturnim ustanovam in programom Slovencev v zamejstvu in po svetu;
- skrb za ohranitev in razvijanje kulturne identitete manjšin v Sloveniji;
- formiranje nacionalnih množičnih občil v prvenstveno javne kulturne ustanove in ustanovitev posebnega sklada za sofinanciranje umetniških programov;
- preoblikovanje šolskih programov s poudarkom na kulturni vzgoji;
- zmanjšanje prispevne stopnje za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje samostojnih kulturnih delavcev;
- ustanavljanje konkurenčnih pokojninskih skladov in zavarovalnic z možnostjo lastne izbire naslova za plačevanje tovrstnih prispevkov;
- specificiranje dejavnosti znotraj svobodnih poklicev (nevzdržno je izenačevanje obrtnikov z nepridobitniškimi poklicili);
- zaščito za socialno ogrožene, začetnike in ostarele kulturne ustvarjalce;
- ustanovitev in zaščito slovenskih distribucijskih in proizvodnih podjetij za video in film in zakonsko ureditev nacionalne filmske kinematografije;
- ureditev statusa umetniških ateljejev in drugih prostorov namenjenih ustvarjanju, ki ne morejo biti obravnavani kot prostori za obrtne storitve;
- zakonske možnosti za naselitev določenih prostorov s kulturnimi dejavnostmi;
- podpiranje tistih kulturnih dejavnosti in ustvarjalcev, ki delujejo zunaj institucionalnega okvira;

SLOVENSKI KULTURNI ZBOR opozarja, da naj se pri oblikovanju kulturne organiziranosti in kulturne politike izhaja iz že doseženega (tudi pozitivnih izkušenj KS) in preoblikuje sedanjí centralistični kulturni model, ko se sprejemajo ključne odločitve na enem mestu. Vzpostavijo naj se strokovni organi z javno imenovanimi strokovnjaki, ki bodo oblikovali kulturno politiko.

Ker si kulturniki prizadevamo, da bi državne ustanove postale servis za uredničevanje javnih kulturnih interesov, predlagamo strokovnim društvom in združenjem, da prispevajo k oblikovanju kulturnih programov in k vzpostavitvi boljših pogojev za kulturno snovanje. Interesna združenja naj z merili kvalitete oblikujejo za svoja področja nacionalne programe in jih posredujejo strokovnim odborom v ustreznih državnih in družbenih ustanovah. Za sprotno javno informiranje o predlogih in sprejetih kulturnih programih naj ustrezne službe Republike Slovenije vzpostavijo informativni center in javno glasilo, ki bosta spodbujala, organizirala in oblikovala slovenski kulturni prostor. Posamezne kulturne ustanove, društva in združenja naj sooblikujejo kulturno politiko:

- z javnimi natečaji in tekmovanji
 - s stipendiranjem nadarjenih ustvarjalcev in poustvarjalcev
 - s strokovnim izpopolnjevanjem in srečanji
 - s tiskanjem in predvajanjem najvrednejših del s posameznega področja
 - s pritiskom na založbe in kulturne ustanove, da bodo načrtno gojile neprofitne umetniške in druge kulturne dejavnosti itd.
- Posamezniki in društva naj oblikujejo skupne projekte, ki bodo omogočali ustrezno primerjalno vrednotenje in uveljavljanje. S samoorganizacijo in iz lastnih sredstev naj si zagotovijo lastno odvetniško pisarno, ki bo zastopala interese kulturnih delavcev tako pri oblikovanju zakonskih aktov kot pri zaščiti drugih interesov. Vzpostavimo si menedžersko službo, ki bo delovala na tržišču, saj se kulturni zbor zavzema predvsem za financiranje projektov, ne pa zgolj kulturnih ustanov in njihovih uslužbencev. Samoorganizacija je potrebna tudi za oblikovanje cenikov storitev in njihovo upoštevanje pri sklepanju pogodb.
- To spomenico pošiljamo vsem strankam, vladnim organom, prek množičnih občil pa tudi posameznikom, ustanovam, društvom in združenjem.
- Pooblaščen Odbor za kulturo Skupščine R. Slovenije, da te predloge uvrsti na dnevni red Skupščine in v njej zastopa naše interese.

Prispevek Marte Verginella na področju socialne zgodovine
Nekdanja Dolina skozi družino

Marte Verginella bralcem Primorskega dnevnika ni treba posebej predstavljati: že več let namreč vanj piše recenzije o slovenskih in italijanskih knjigah ter publikacijah. Pred kratkim je izšla v Ljubljani v posebnem zvezku Zgodovinskega časopisa njena razprava Družina v Dolini pri Trstu v 19. stoletju. (Publikacijo prodaja tudi Tržaška knjižarna.) Zanimivo je še, da mlada znanstvenica (rojena leta 1960) objavlja razprave tudi v italijanskih strokovnih revijah.

Slovensko zgodovino pisje je večina tradicionalno, politično. V matični domovini sta novo pot socialne zgodovine utrli Vasilij Melik in Peter Vodopivec. V tukajšnjem kulturnem prostoru je s področja socialne zgodovine »Družina v Dolini« tako rekoč prva publikacija v slovenskem jeziku. (V socialno zgodovino sodijo prizadevanja Sama Pahorja in nemara deloma tudi bančniške publikacije Marka Waltritscha.) V tem je tudi vzrok, da je treba opozoriti javnost na avtoričino študijo, ne samo zato, ker je res novost, temveč tudi zato, ker je po vsebini takšna, da je privlačna za vsakogar, ne le za ljudi, ki so po stroki zgodovinarji. (Poudariti seveda moram, da moj zapis ni recenzija, to delo čaka pač zgodovinarji, prej je izraz čistega veselja ob branju razprave, ki mi je več kot druge tukajšnje zgodovinske knjige povedala o življenju ljudi v okoliških vaseh - oziroma sploh prva izčrpno potešila radovednost o tem.)

Razprava je razdeljena na tri poglavja: v uvodnem razdelku nam prikaže demografski razvoj in mobilnost prebivalstva; v drugem poglavju poda podatke o številčnosti družine, kakor izhajajo iz družinskih knjig, in ponazorí družinsko dinamiko, nato pa raz-

členi še tipe družin v dolinski vasi; v tretjem in zadnjem poglavju pa sledi življenjski poti posameznika od rojstva in krsta do poroke in smrti. Razprava se konča z zaključnimi ugotovitvami, ki jim sledi še kratek povzetek v italijanski. Vsebinsko ponazarjajo tudi tabele in grafikon.

Po branju res lahko rečemo, da je dosežen cilj, ki si ga je zgodovinarica zadala, namreč, da bo z vpogledom v družinski svet v Dolini raziskala tedanje življenje. Pri tem je seveda uporabila predznanje o družbenih, gospodarskih in upravnih spremembah v 19. stoletju. Te spremembe so tako vplivale na vaško življenje, da so se nekoč trdni mali kmetje in obrtniki sproletizirali in tradicionalna kmečka skupnost se je začela ob izteku stoletja razkrajati. Temeljni vir za avtoričino raziskavo so bili župnijski akti in drugi arhivski viri. Avtorica si je pri obdelavi podatkov pomagala z računalnikom, tako da dobimo splošno sliko o obravnavanem pojavu, npr. o umrljivosti otrok. Do zaključka o vzrokih zelo visoke smrtnosti majhnih otrok pa pride s pomočjo opombe, ki jo je duhovnikova roka zapisala v mrliško knjigo, in tudi z »branjem« takratnih časopisov ter z upoštevanjem sprememb ob koncu stoletja. Tako noben pojav ne ostane slučajen, za še tako protislovnim ali čudnim vedenjem tiči razumen vzrok. Dolinska družina je znotraj svoje skupnosti bila podrejena »preživetveni logiki«, ki ji je narekovala svojstveno uravnavanje števila rojstev, izbiro življenjskega partnerja, niti starost neveste ni bila slučajna. Bralec bo v razpravi našel odgovor na vprašanje, zakaj so se vaščani ženili med sabo, zakaj so dolinske krušarice pekle kruh in zakaj so ga nehale peči

Monumentalni koncert slovenskega glasbenika v okviru GM
Bergantovo izvajanje kot poklon
očetu francoskega orglarstva

»Zanimivo, da je šele v novi izdaji Lukaseviga Orgelmusikführerja kot datum Franckove smrti omenjen osmi november 1890 in ne deveti,« opozarja Hubert Bergant, »češ, večkrat so obletnice velikih ljudi skrivnost.« Bergant je ravno prejšnji četrtek, 8. novembra, predstavil v stolnici sv. Justa na tretjem abonmajskem koncertu Glasbene matice monumentalen orgelski večer, posvečen Cesarju Francku.

Ob stoletnici smrti »očeta francoskega orgelstva« smo »glasbeno« preleteli njegovo ustvarjalno pot, saj sodijo prvi štiri skladbe večera (1859/62) med prve orgelske kompozicije našega mojstra, zadnja (1890) pa slovi kot pravi umetniški testament organista, ki je sicer v življenju orgljal na cavailléju majhne cerkve sv. Klotilde.

Pred koncertom »večerno« kramljanje, nakar je Bergantov fis-mol opozoril publiko na začetek.

Grande pièce symphonique je zavzvenela v vseh svojih barvnih kontrastih in različicah, čeprav se je njena

obsežna struktura včasih zamajala, verjetno ker se ni še bil Bergant tako rekoč popolnoma »predal glasbeni misli«. Lepo pa nas je popeljal v Franckov značilni glasbeni svet s Preludijem, fugo in variacijo, ko smo lahko jasno sledili njegovi tipično romantični akceptaciji kontrapunkta, kjer zadobe teme ritmično svobodnejšo spevnost, harmonije pa dramatično valenco. Preludij, ki ohranja pridah poznejših Faurejevih elegij, sega s svojimi melodičnimi elementi tudi v fugo, kjer se oglašča kot nenaden spomin nad obsežnim spletom glasov.

Nato odmor, zopet kramljanje - tokrat E-dur in že je vse tiho. Elegantno je Bergant podal Pastoralo in oblikoval trodelno zasnovo z registri tudi v frazah samih. Franckova notranja logika je bila na dlani (pomislmo, da ga je Liszt primerjal Johannu Sebastianu Bachu), zanimivo pa, da se iz kontrapunkta oglašča podeželje s svojo zvonko pokrajino. In pestrosti v barvah je bilo še in še.

Lirično je Bergant znal uporabiti te svoje instrumentalne veščine v sledeči Prière, v kateri je skladateljeva izpoved segla od začetnih dramatičnih obrisov do sanjajoče sklepne fraze v svojo bogato zakladnico instrumentalnih toposov in jih spojila v globoko, mistično navdahnjeno celoto.

Podobne ekstreme sta dosegli nasprotujoči si temi začetnega Allegra zadnje skladbe, Tretjega korala iz zbirke leta 1890: prva je izrazito motoričnega značaja (grajena melodično), druga statična (grajena harmonsko), njuno prepletanje pa razodeva višek Franckovih kompozicijskih odkritij - kako lahko kontrapunkt služi vsakemu glasbenemu izrazu, kot primer naj služita sledeča Andante in Finale, ki sta potrdila uglašenost Bergantovega podajanja. Njegova inspiracija je bila vedno visoko nad opojnostjo ali dramatičnostjo trenutka.

Dolg aplavz ni dočakal dodatka.

CORRADO ROJAC

Skupina Kresna noč spet na odru

Neprofesionalna gledališka dejavnost doživlja tu pri nas izmenično svetle in temne trenutke. Zelo radi sicer tarnamo, da se nič ne dogaja, od časa do časa pa nas razveselijo res prijetne postavitve, ki zrastejo vedno iz navdušenja pešice ljudi. Ena od skupin, ki nam kar rada postreže s presenečenji je Mladinsko gledališče KRESNA NOČ. Skupina je junija gostovala na mednarodnem festivalu v Heidelbergu s predstavo Sergeja Verčaja Tanzschule. V petek, 16. novembra, ob 21. uri bo premierska uprizoritev iste predstave v kriškem Domu Alberta Sirksa s ponovitvami v soboto, 17. novembra, ob 21. uri in v nedeljo, 18. novembra, ob 18. uri.

Mandragola v očeh in oceni mladih gledalcev

V Kulturnem domu v Trstu gostuje od petka do danes Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice s komedijo-Mandragola Niccolòja Machiavellija, ki jo je režiral Georgij Paro. Petkovne predstave, ki je bila zaradi združitve različnih abonmajev SSG zelo dobro obiskana, se je udeležilo tudi veliko mladega občinstva. Mladi so poudarili, da je bil ta večer res zabaven in sproščujoč, tako zaradi teksta samega, kot tudi zaradi režiserjeve interpretacije Machiavellijeve komedije. Posebno jim je bilo všeč, da so znali igralci vključiti v predstavo tudi publiko.

Po mnenju Aleksandre P. je bila Mandragola v izvedbi PDG iz Nove Gorice nadvse prijetna in lahkotna predstava, čeprav morda ponekod preveč razvlečena, saj se je vse dogajanje sukalo okrog enega samega problema. Tematika je bila prikazana ironično in groteskno. Aleksandri je bil naj-

bolj všeč pristop režiserja, ki je v odrsko dogajanje vključil občinstvo v parterju.

Sandra Ž. je rekla, da se je med predstavo zelo zabavala. Igralci so se odlično živeli v svoje vloge in so s svojim izvajanjem znali pritegniti pozornost publike. Pripomnila pa je, da bi nekatere odlomke lahko nekoliko skrajšali.

Tekst je zelo zabaven in zanimiv, je rekel Igor P. po predstavi. Po njegovem zapažanju pa je bilo v tej igri površno prikazano življenje časa, v katerem je delo nastalo. Igorju je bila všeč predvsem domiselna scenografija.

Walter S. je povedal, da je Machiavellijeva komedija po njegovem mnenju zelo živahna in zabavna. Pohvalil je tudi doprinos režiserja, ki je znal igro izoblikovati tako, da ni napetost na odru niti za trenutek popustila. Podobnega mnenja je bil tudi Rudi S. Všeč sta mu bili predvsem učinkovita scenografija in dobra interpretacija igralcev. (hj)

Pasolini: ovrednotenje
petnajst let po smrti

»Prilagajam se propadanju in sprejemam nesprijemljivo. Delam, da bi ponovno uredil svoje življenje. Skušam pozabiti, kako so bile reči prej.« Tako je pisal Pier Paolo Pasolini med leti 1973 in 1975, ko je razvijal svojo »udarno« tematiko. In sedaj, petnajst let od njegove smrti, skuša italijanski literarni svet, obklopujoč, da pesnika najbrž ni popolnoma razumel in niti ustrezno interpretiral, spet raziskati njegove spise in izjave. S tem se je začela nova refleksija o pisatelju, pesniku, filmskem režiserju, uvodničarju, polemiku, neprilagodljivem moškem, ki je prežet z obupanim realizmom. V noči od 1. na 2. november 1975 je bil avtor del »Ragazzi di vita«, »Le ceneri di Gramsci«, »Il vangelo secondo Matteo« in »Salò« ubit na plaži v predmestju Ostie. Strašna nasilna smrt ga je pobrala, ko je bil na višku slave; in danes, petnajst let od tiste noči, je ime Pier Paola Pasolinija spet v središču časopisnih in revijalnih strani, o njem pišejo znani kritiki, natisnjena so še neobjavljena dela.

Tako je na primer tednik »Epoca« prvič objavil intervju, ki ga je pisatelj dal Evgeniju Wolfowicz za newyorško literarno revijo »Antheaus« prav v času, ko je dokončeval svoj film »Salò« in je sklenil, da se ne bo več posvečal filmografiji, ampak se bo ves vrgel spet v književnost. V tem intervjuju je Pasolini izrekel ves svoj gnus nad potrošniško družbo, ki po njegovem mnenju ubija kreativnost. Pri tem pa ni izrazil nobenega avto-destruktivnega čustva, niti ni nastopil kot človek, ki išče smrt. Po dvanajstih letih, v katerih se je povsem posvetil filmu, čeprav je še vedno pisal pesmi, predvsem pa eseje in kritike, je novinarji zaupal, da se vrača v čisto lite-

raturu. Ob pohodu potrošniške družbe, ki po njegovem mnenju razkraja Italijo, je bila njegova prva reakcija v tem, da bi spet z nostalgijo oživil staro agrarno in proletarsko Italijo v »trilogiji življenja« (Dekameron, Pripovedi iz Canterburyja, Cvet tisoč in ene noči). Potem se je »v vsej njeni grozotnosti prilagodil novi stvarnosti« in »Salò« je bil metafora komercializacije človeškega telesa, redukcije telesa na objekt. Film je tako odlikaval novo in »strašno« italijansko realnost: v družbi, ki ji vlada kultura mase, postane individuum takoj odtujen, pokosi ga kulturni stroj. Zato je Pasolini prišel do misli, da bi napravil komični film o ideologiji.

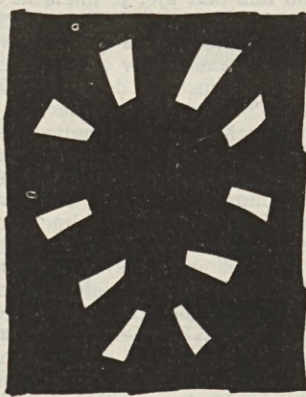
V omenjenem intervjuju iz leta 1975 je pisatelj tudi prvič sporočil, da je začel s pisanjem novega kompleksnega romana, ki naj bi obsegal najmanj dva tisoč strani. Naslov naj bil bil »Petrolej«. V romanu so obravnavani vsi problemi, ki so se nagrmadili skozi dvajset let italijanskega političnega in upravnega življenja, opisana je kriza naše republike: v ozadju je petrolej kot velik protagonist mednarodne delitve dela, sveta kapitala, ki determinira krizo, naša bolečine, nezrelosti, šibkosti in obenem protislovno odvisnost našega meščanstva, našega novega kapitalizma.« Pasolini je napisal že okrog 500 strani, ki jih sedaj hrani ustanova Viesseux v Firencah. Vendar neobjavljenih Pasolinijevih rokopisov je še veliko, začeni so njegove doktorske disertacije o Pascaliu (1945). V zapuščino pa sodijo še mnogi eseji, scenografije in dramski teksti, za katere je zanimanje veliko in pričakovati je, da bodo kmalu objavljeni v knjižni obliki. (mč)

IVANKA HERGOLD

Imamo nov vir energije, ki nas nič ne stane: zdrav razum.

Če bi v svetu vladalo malo več zdravega razuma, bi verjetno živeli bolj mirno, brez kriz in konfliktov. Toda resničnost je taka, kakršna je in zato se je kaže lotiti na čim bolj umirjen način. Naša država je za svoje energetske potrebe za kar 81 odstotkov odvisna od tujine. Toda poskušajmo pogledati malo dlje. Odkrili bomo, da imamo to je njena inteligentna poraba, ki se izogiba zapravljanju. Nasprotno, izboljšuje družinsko bilanco in ščiti okolje, saj dobre volje. Koristna je lahko tudi majhna gesta, kot je naravnavanje termostатов pri grelcih in hladilnikih: vsak pa milijone kilovatnih ur. ENEL vlaga veliko sredstev za energetskih virov. Od svojega nastanka pa ponuja tudi sicer v več kot 600 za javnost odprtih uradih na vsem vsak izmed nas, tudi tako, da le sproži pogovor. Doma, v šoli, v tovarni, na sestankih stanovanjske skupnosti. Če bomo združili energije, ne bomo prisiljeni k odpovedim.

**INTELEKTUALNA
PORABA**

**NOV
VIR
ENERGIJE**

v rokah najbolj ceneno in čisto energijo, kar jih poznamo: energije, ki nas ne stane ne denarja in niti odpovedi. pomaga k omejevanju onesnaženja. Potrebno je le malo ugašanje luči, ko gremo iz sobe, ali primerno od nas lahko tako prihrani tudi 200.000 lir na leto, Italija bolj učinkovite in čiste centrale in za iskanje obnovljivih informacije in nasvete o »inteligentni rabi« energije, in državnem ozemlju. Medtem pa lahko veliko stori tudi

ENEL

Skupnost Alpe-Jadran težko prodira v evropsko stvarnost

MILAN — Mednarodne vloge, ki pritiče delovni skupnosti Alpe-Jadran, ni zmeraj lahko jasno opredeliti: Evropska gospodarska skupnost stopa po lastni poti integracije, obstajajo pa tudi drugačne pobude na področju meddržavnega in medregijskega sodelovanja ter kooperacije tako med Vzhodom in Zahodom kakor med Severom in Jugom, zato raznoliki potencial Alpe-Jadrana ni dovolj upoštevan. Predsednik lombardijske deželne vlade Giuseppe Giovenzana, ki tačas tudi predseduje Skupnosti Alpe-Jadran, je na milanskem zasedanju s temi besedami opozoril mednarodno javnost na bogato delo, ki ga je ta skupnost opravila doslej, ki ga še opravlja in ki ga bo opravljala tudi v sklopu bodoče, povsem obnovljene Evrope. Srž njegovega končnega sporočila - namenjenega rimski vladi in pristojnim oblastem Evropske skupnosti (le-to je zastopal njen podpredsednik Filippo M. Pandolfi) - je torej v tem, naj voditelji dvanajsterice v svojih programih bolj upoštevajo alpejadransko območje oziroma njegova predstavniška telesa.

V Evropi, ki jo označujeta dolgotrajno obdobje miru in gospodarskega razvoja, je posvaril Giovenzana, so še zmerom obrobna, se pravi zanemarljiva območja; tu so še vedno veliki socialni in gospodarski problemi; tu so tudi nekdanje komunistične države, ki si prizadevajo za vsesplošno rast. Toda teh vprašanj ni mogoče učinkovito razreševati na razdaljo; odstranjevati jih je potrebno na de-

želni oziroma medregijski ravni, a prav v tem pogledu postanejo vloge in funkcije Alpe-Jadrana jasne, natanko začrtane. Delovna skupnost A-A lahko pozitivno prispeva tudi k uresničevanju meddržavnih pobud, kakršna je na primer Pentagonala (na zasedanju jo je zastopal predstavnik zunanjega ministrstva Alcisi), in na ta način pomaga zgladiti ali vsaj čimbolj ublažiti neravnovesja med samimi deželami, regijami, pokrajinami in drugimi upravnimi enotami, ki jo sestavljajo in ki so deloma članice Evropske skupnosti, deloma pa ne, a bi rade vstopile vanjo. Alpe-Jadranu naj se omogočijo torej konkretnije operativne možnosti, o čemer so poglobljeno razpravljali že predvčerajšnjim na dveh ločenih podzasedanjih in k čemur je dal včeraj tvoren in temeljit doprinos tudi predsednik posebne komisije za zunanje odnose pri deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine Ugo Poli.

Na zasedanju, med katerim so spregovorili tudi zastopniki iz Slovenije, Hrvaške, Madžarske in Baden-Württemberga, so poudarili med drugim pomen tekočih pogajanj s članicami EFTA za uresničitev enotnega "evropskega gospodarskega prostora", ki naj bi zajemal tako vzhodne in srednje kot zahodne evropske države. Med specifične področja, prek katerih naj bi prišla vloga Alpe-Jadrana v tem okviru še prav posebno do izraza, so uvrstili prevoze, energijo, telekomunikacije, informatiko, znanost, tehnološke raziskave, varstvo okolja in celoviti sklop storitve.

gospodarski dopis iz slovenije

Sachsovo sidro

JOŽE PETROVČIČ

Boljšega predvolilnega golaža, kot ga je ta teden skuhal ameriški ekonomist, ki je sodeloval pri izdelavi Markovičevega protinflacijskega programa, si zvezna vlada ni mogla želeti. Jeffrey Sachs, ki je bil ta teden v Ljubljani na mednarodni konferenci o privatizaciji gospodarstva v Vzhodni Evropi, je namreč Markovičev program ponovno podprl z vsemi močmi. "Nikakršna devalvacija dinarja ne pride v poštev," je dejal harvardski profesor. Reforme, s katerimi je začela Markovičeva vlada, so pravilno usmerjene in je treba z njimi nadaljevati. Zadrževati pa je treba plače, ki so glavni vzrok za ponovno vračanje inflacije. Takoj je treba spremeniti star gospodarski sistem, ki še vedno počiva na družbeni lastnini. Takoj je treba vpeljati zasebno lastnino v gospodarstvo. Takoj je treba očistiti jugoslovanski bančni sistem, takoj je treba...

Prav besedica "takoj" nas pelje spet k volilnemu golažu. Iz teh zahtev, ki bi jih bilo treba opraviti takoj, je namreč razvidno, da je ta predvolilni golaž dokaj začenjen z neprijetnimi ugotovitvami: da namreč vlada ni vseskozi odločno vodila vnaprej začrtane gospodarske politike in da je prav v tem glavni vzrok za počasno ugašanje protinflacijskega programa; da so gospodarskim reformam nasprotovale skoraj vse republike in sicer vsaka na svoj način; da je bilo premalo poguma, ko so se pojavile prve socialne napetosti in se je tako na zvezni, še zlasti pa na republiških ravneh tem socialnim pritiskom močno popuščalo in pa - da je bil političen pritisk iz raznih koncev izjemno močan in se je prav zaradi tega pritiska precejšen del reformno zasnovanih idej zagozdil.

Zvezni vladi, ki je za svojo gospodarsko usmerjenost dobila veliko Sachsovih pohval, bi se moral tako velik loncec volilnega golaža pravzaprav priskutiti. Natančnejše poslušanje Sachsovih napotkov in ugotovitev namreč razkrije, da ta harvardski profesor zlahka nikakor ne zmore oprostiti zvezni vladi tiste napake, ki jih je v gospodarski politiki naredila s tem, da je sprostila restriktivno denarno in posojilno politiko in (posledično) dovolila močno po-

večanje plač. Plačilo za takšne napake bo namreč veliko in ga bo treba poravnati, kajti ekonomija ne pozna odpustčanj.

Kakšno bo to plačilo? Delno se že kaže v inflaciji, ki je septembra poskočila za dobrih sedem, oktobra pa za dobrih osem odstotkov. Kaže se v hitri zamenjavi dinarjev za devize in v siromašenju bančnih posojilnih zmogljivosti. Kaže se tudi v rastočem uvozu in padajočem izvozu oziroma v dokajšnjem trgovinskem primanjkljaju v trgovanju s tujino. Kaže (ali pa se vsaj bo močneje začelo kazati) v kopnečih deviznih rezervah. Kaže se tudi v hitro rastoči javni porabi. Vse to bo težko obrniti nazaj, na tisto pot torej, po kateri je gospodarstvo v prvi polovici letošnjega leta že stopalo in kasneje iz teh kolenskih - izstopilo. A vendar, nekaj je treba storiti.

Ne samo Sachs, tudi nekateri domači ekonomisti v zdajšnjih razmerah nikakor ne priporočajo devalvacije dinarja, ki naj bi omilila nekatere glavne nakaze letošnje gospodarske politike: povečala naj bi namreč zanimanje za prodajo blaga na tujem, realno bi zmanjšala prevelike plače, ublažila bi uvozni pritisk. Ekonomisti devalvacije namreč ne priporočajo zaradi tega, ker v jugoslovanskem gospodarstvu še ni prišlo do bistvenih lastninskih in nekaterih drugih sistemskih sprememb. Devalvacija bi namreč povzročila predvsem to, da bi se (vsaj za toliko, za kolikor bi razvrednotili dinar) inflacija takoj spet povečala in da bi tej inflaciji sledile plače, plačam javni izdatki, javnim izdatkom podjetniški stroški, večjim stroškom bi sledile cene, in tako naprej v krog. Lahko je predvideti, da bi iz tega nastal lep gospodarski kaos, ki bi bil za celotno jugoslovansko gospodarstvo (in s tem seveda tudi za posamezno republiška gospodarstva) izjemno škodljiv.

Markovič torej ne more (nepripravljen?) skočiti v tako mrzlo devalvacijsko vodo, saj bi ga ta voda odplaknila, z njim pa tudi vse njegove gospodarske (in politične) cilje. Tečaj je namreč zdaj eno redkih sider, za katero se še lahko drži. Toda - če ne bo hitro spustil tudi drugih sider, mu tudi to konvertibilno ne bo veliko pomagalo.

Po objavi zadevnih vladnih odlokov v Uradnem listu

Kaj zaslužijo predsedniki državnih ustanov v Italiji

RIM — Med javnimi menedžerji, ki jih imenuje vlada z zakonskim dekretom, je "samo" šest takih, ki imajo več kot 200 milijonov lir letnega kosmatega dohodka. Največ (250 milijonov) dobijo predsedniki IRI Franco Nobili, ENI Gabriele Cagliari in EFIM Gaetano Mancini ter izredni upravitelj državnih železnic Lorenzo Necci. Sledita predsednika IMI Luigi Arcuti (220 milijonov plus 230.000 lir za vsako sejo) in ISVAP Domenico Fortini (200 milijonov). Na lestevici, ki so jo sestavili na podlagi dekretov, objavljenih v Uradnem listu v zadnjih treh letih, dobimo nato 16 mož z letnim dohodkom od 100 do 200 milijonov lir, a med njimi tudi podpredsednike IRI, ENI in EFIM, ki zaslužijo torej več kakor npr. predsednik lombardijskih hranilnic (CARIPLO) Mazzotta. Seveda so tudi taki, ki imajo mnogo manjši zaslužek: na dnu lestvice je tako predsednik konzorcija za plovni prekop Milan-Cremona-Pad, ki prejme 3.750.000 lir na leto plus 50.000 lir sejnine.

Navajamo še dohodke nekaterih drugih predsednikov (v oklepaju je sejnina):

INA L. Palesi 190.000.000;
 ENEA U. Colombo 184.000.000;
 INPS M. Colombo 180.000.000 (50.000);
 BNL G. Cantoni 180.000.000 (230.000);
 INAIL A. Tomassini 170.000.000 (50.000);
 IRI P. Armani (podpredsednik) 150.000.000;
 ENI A. Grotti (podpr.) 150.000.000;
 EFIM M. Leone (podpr.) 150.000.000;
 CARIPLO R. Mazzotta 122.000.000 (230.000);
 IPZS G. Ruggeri 110.000.000;
 RIBS L. Dori 110.000.000;
 CREDIOP P. Baratta 105.000.000 (200.000);
 IST. S. PAOLO G. Zandano (105.000.000 (200.000);
 BANCA DI SICILIA G. Parravicini 105.000.000 (200.000);
 BANCO DI NAPOLI L. Coccioli 105.000.000 (200.000).

ENI zanikal da naskakuje ENIMONT

RIM — Vodstvo ENI je demantiralo pisanje tednika Milano Finanza, češ da namerava javno odkupiti še en del kapitala ENIMONT. V tiskovnem sporočilu je rečeno, da bo ENI še naprej spoštoval določila iz konvencije med Enimontovimi družabniki; ta prepoveduje neposreden ali posreden nakup kapitalnih deležev preko delniškega paketa, ki si ga imel ob ustanovitvi kemijske joint-venture.

Na milanski borzi, ki je ostala, kot vemo, brez Enimontovih delnic, je indeks MIB v zadnjem tednu padel za nadaljnjih 4,09% in zaostaja zdaj za ravni iz dne 2. januarja že za celih 22,6%. To gre pripisati tudi volitvam v Ameriki in seveda zalivski krizi.

Deželni zavod za poklicno izobraževanje Gorica sporoča, da je še nekaj razpoložljivih mest za tečaj fitopatologije (30 ur). Prijave do vključno 23. novembra na sedežu zavoda v Ul. Croce 3 v Gorici, tel. 0481/81826.

Capital gain: davek izterljiv tudi ob zgubi!

MILAN — Davek na zaslužek od borznih kupcij ne bremeni le plusvalenc, ampak tudi minusvalence. Kdor ne dokaže, po kakšni ceni je kupil delnice, se mora za izračun osloniti na "strehu" capital gaina, to je na ceno povprečje junij-julij-avgust 1990: če je cena delnice takrat, ko jo proda, višja od nakupne, je pač dolžan plačati davek. Če si kupil delnice Fondiaria ali Banca agricola milanese po najvišji letošnji ceni in jih zdaj prodaš, boš plačal davek kljub temu da si na zgubi. Enako velja za najpomembnejše blue chip. Za delnice Fiat ord. velja streha nekaj nad 9.000 lir, toda marsikdo jih je kupil po ceni 10.000 lir; če bo borzna kotacija še narasla (in niti ne doslega maksimuma), bo istotako dolžan plačati davek na plusvalenco... ki je ne bo! Razen seveda v primeru, da ne hrani doma kolkovanih dokazil za vsako posamezno borzno operacijo.

Podjetja iščejo zlasti inženirje

MILAN — Anketa poizvedovalnega instituta Hay Italia med triindvajsetimi velepodjetji v Italiji je pokazala, da zaposlitve ne pogojuje več vprašanje, katero fakulteto si dovršil. Ne samo, mlad človek vztraja pri prvi službi kvečjemu dve leti, ker je začetna plača preslaba. Sicer pa je največje povpraševanje po mladih inženirjih, ki jim sledijo brž nato absolventi gospodarskih ved, vendar je začetna plača inženirjev nižja. Letni dohodek inženirja doseže danes okoli 40 milijonov lir - leta 1984 se je vrtil pri 17,7 milijona lir, ustrezni dohodek uslužbenca, ki je doštudiral to ali ono gospodarsko vedo, pa se suče okrog 42,8 milijona lir, medtem ko je znašal pred šestimi leti 17,3 milijona lir.

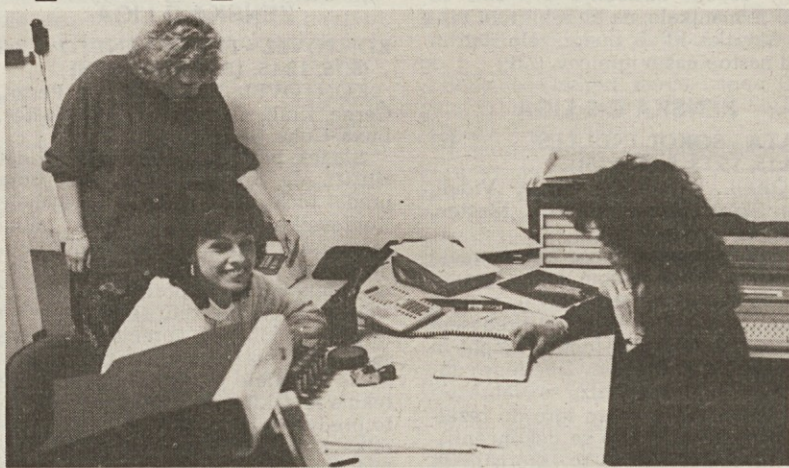
Predsednika Vitaliana Nerija, ki je odšel v pokoj, je nasledil Ivano Sacchetti (Unipol Assicurazioni)

K Noricum pristopila Reale Mutua

V upravnem svetu tržaške zavarovalnice s slovenskim kapitalom Noricum so nastopile novosti. Prvič, predsednik Vitaliano Neri je odšel v pokoj in nasledil ga je Ivano Sacchetti, generalni direktor družbe Unipol Assicurazioni, torej šestega največjega zavarovalca v Italiji. Drugič, h kapitalu Noricuma je pristopila delniška družba Reale Mutua Riassicurazioni, ki je praktično na enaki ravni kot Unipol.

Ob tem pa je bilo v upravnem svetu Noricuma še nekaj osebnih sprememb in izgleda zdaj takole: predsednik je Ivano Sacchetti; podpredsednik je finančni direktor tržaške slovenske delniške družbe za mednarodni promet SAFTI Suadam Kapič; člani so Vincenzo Adamoli, Giancarlo Berti, Maria Bettazzoni, Giancarlo Brunello, Ezio Francia in Mauro Guidotti (vsi iz vrst Unipola Ass.), dalje Vincenzo Cena (generalni direktor zavarovalnice Reale), Nada Klemenčič (predsednica ljubljanske zavarovalnice Triglav), Ivan Lokar (pooblaščen upravitelj tržaške slovenske delniške družbe CO.GE.CO.), Marino Pečenik (javni upravitelj) in Mirko Primožič (upravitelj SAFTI). V nadzornem odboru so Pierluigi Martini, Renzo Calzolari in Sergij Pelozo. Generalni direktor Noricuma je Giorgio Attemi.

Novemu predsedniku Ivanu Sacchettiju, ki se je mudil te dni v Trstu, smo zastavili nekaj vprašanj v zvezi z doslejšnjimi rezultati zavarovalnice. Kot je znano, je bil Noricum ustanovljen s prvenstvenim namenom, da poleg na italijanskem tržišču raztegne zavarovalniško in pozavarovalniško dejavnost v širši srednjeevropski in vzhodnoevropski prostor. Sadovi notranje strategije, to je prodiranja vse globlje na italijansko tržišče - v perspektivi tja do skrajnega juga, so že obrodili ravno s pristopom turinske družbe Reale Mutua Riassicurazioni, ki je prevzela 5% delniškega paketa Noricuma. Ta družba je na svojem področju najpomembnejša v državi, tudi sicer

Detajl iz tržaškega Noricuma

(Foto Davorin Križmančič)

pa zaseda osemnajsto mesto na lestvici največjih zavarovalnic v Italiji s približno 1.000 milijardami posredniških poslov na leto.

Kateri so nadaljnji načrti Noricuma na italijanskem ozemlju? V skladu s tezo, da je treba načrtovanje pogojiti s skrajno previdnostjo, nam je Sacchetti navedel edinole strategijo za leto 1991: Noricum bo skušal tedaj okrepiti, pomnožiti prisotnost, torej predstavništva še predvsem na Tržaškem in v Furlaniji-Juljski krajini sploh, kakor tudi v Venetu, torej na celovitem območju Treh Benečij. Istočasno pa se bo skušal začeti širiti drugim v notranjščino: v Lombardijo, Emilijo-Romagno, Piemont in Toskano. Vse to seveda ob najtesnejšem sodelovanju z še široko razpredeno operativno mrežo matičnega Unipola.

In strategija na tujih tleh, zaenkrat predvsem v slovenskem in avstrijskem zaledju? Ljubljanski Triglav si je zagotovil tako kot Reale 5% glavnice, dogovarjanje glede uresničitve skupnih operativnih instrumentov se razvija ugodno in razmeroma kmalu bi utegnili zastavljene načrte tudi konkretizirati. Stiki s koroškimi oziroma avstrijskimi sobesedniki ravno tako napredujejo.

Kako je s tujko konkurenco? Problem se pravzaprav ne postavlja, je odvrnil Ivano Sacchetti. Zakaj? Zato, ker je celih 35% zavarovalniških dejavnosti v Italiji že itak v rokah tujcev! Česa podobnega ni zaslediti menda nikjer drugje. Spričo tekoče liberalizacije tržišč seveda ni mogoče ustaviti te ofenzive; kako se lahko torej domače zavarovalnice zaščitijo pred njo? Edinole na ta način, je pojasnil Sacchetti, da jim zakonodajalec prizna enake pravice, kakor jim imajo inozemske družbe. Pa smo tam: zavarovalnice že leta zamažajo na korenito reformo, medtem pa zgubljajo ogromno denarja, posebno še na področju avtomobilskega zavarovanja RCA (civilna odgovornost), kjer npr. vlada docela zanemarljivo žgoči problem večanja stroškov za popravila vozil. Tudi sicer je Italija v hudi zamudi, kar zaveda prilagajanje ustreznih predpisov določilom Evropske skupnosti, saj se suče število evropskih navodil, ki jih ne spoštuje, kar okoli 200!

DRAGO GAŠPERLIN

DROBIŽ

■ ČEDAJSKA LJUDSKA BANKA je odprla včeraj v Lauzaccu svojo enajsto podružnico oz. prvo od treh, ki jih je sklenila odpreti v videmskem okolišu. Banca Popolare di Cividale deluje že 105 let in je tesno povezana s teritorijem, saj dejavno prispeva k njegovemu gospodarskemu, socialnemu in kulturnemu razvoju.

■ REŠKA OBČINSKA SKUPŠČINA je sklenila razbremeniti krajevno gospodarstvo s 30-odstotnim znižanjem oddajalnih stopenj, ki so bremenile doslej osebne bruto dohodke v korist nekaterih družbenih dejavnosti. Tako naj bi pridobilo gospodarstvo okrog 37 milijonov svežih dinarjev. Ukrep velja za zdaj le za november in december.

■ DELAVKE V SKLOPU CGIL bodo na vsedržavni skupščini 15. in 16. t. m. v Palermu ob prisotnosti zastopnic CISL in UIL obravnavale pekoče plati ženske stvarnosti v delovnem svetu: enakopravnost med spoloma, demokratsko zastopanje žensk v ustreznih telesih, vedenjski pravilnik sindikata glede spolnega nasilja idr.

■ ZDAJ TUDI "ISTRA-STANDA". Milanska Standa je odprla v Pulju svojo prvo veleblagovnico v Jugoslaviji in to s sodelovanjem trgovskega podjetja Istra. Blagovnica (s sodobno kompiutersko opremo) nudi 90.000 raznovrstnih blagovnih komadov (razen bele tehnike in jestvin). Čez 20 dni bo odprla Standa blagovnico še v Splitu.

■ SVETOVNA BANKA IN SFRJ. V Jugoslaviji se mudi delegacija tehnikov Svetovne banke, da bi ob sodelovanju pristojnih domačih oblasti čez kakšen mesec pripravila študijo o tem, kako naj se s prilagoditvijo pravno-institucionalnih predpisov omogoči izpeljava programa za ponovno zaposlitev, prekvalifikacijo in dokvalifikacijo ljudi, ki so bili (in bodo) ob službo zaradi strukturnih sprememb gospodarstva v tržni smeri. Študija bo pomenila sredstvo za to, da Svetovna banka prouči, kakšno finančno podporo naj ponudi jugoslovanskemu gospodarstvu, da se izvleče iz težav.

V šestem kolu 1. jugoslovanske košarkarske lige Smelt Olimpija premagala zeniški Čelik kar v gosteh

ČELIK - SMELT OLIMPIJA 94:96 (39:59)

ČELIK: Ljoljo 3, Marić 24, Belić, Bajović 4, Cunić 30, Dželvan, Krčmar 16, Bajramović 11, Genjac 4, Medenica 2. SMELT OLIMPIJA: Gorenc, Daneu 8, Bačar 10, Virant, Hauptman 11, Kra-ljević, Trunić 6, Čurčić 33, Kotnik 28, Djurišić.

SODNIKA: Jovančić iz Valjeva in Tošović iz Beograda. PON: Krčmar in Genjac.

ZENICA — Smelt Olimpija je v 6. kolu 1. jugoslovanske zvezne košarkarske lige osvojila drugi par točk. Slavila je kar v gosteh pri zeniškem Čeliku, ki je očitno podcenjeval nasprotnike. Potem ko so Zeničani doma odpravili Crveno zvezdo in Zadar ter zmagali še v Beogradu proti ekipi IMT, so bili verjetno prepričani, da se bodo zlahka znebili Ljubljancanov, ki so po katastrofalnem začetku (štirje porazi v prvih štirih tekmah) prav pretekli teden vknjžili prvi točki.

Namiznoteniška B liga

Krasova dekleta praznih rok

Ženska postava B lige Kras Co-rium je v 3. kolu namiznoteniškega prvenstva utrpela, sicer po pričakovanju, poraz v gosteh proti Recoaru iz Bocna. Povedati pa treba, da v letošnji sezoni z boccensko ekipo igra dvakratna svetovna in štirikratna evropska prvakinja Romunka Aleksandru, kateri pa je naša mlajša tekmovalka Monika Radović odvzela celo set.

Kljub dobri igri tudi Tanji in Biserki ni uspelo boljšim nasprotnicam odvzeti točke in tako se je tekma končala z okroglim 5:0 v korist domače ekipe.

V namiznoteniškem prvenstvu moške B-2 lige je sinoči Kras premagal boccensko postavo Alto Adige z izidom 5:1.

V ženski C ligi pa so namiznoteniške igralke Krasa Activa odpravile tržaški Chiadino s 4:1.

»Zeleno-beli« so odlično začeli: že v 11. minuti so vodili s 15 točkami prednosti, ob koncu polčasa pa so imeli kar 20 točk naskoka.

V drugem polčasu je prišlo do prekreta. Čelik je zaigral tako kot v prejšnjih domačih tekmah in začel manjšati razliko. 8 minut pred koncem je tako zaostajal le še za dve točki, tedaj pa mu je — v veliko veselje gostov — zmanjkalo moči. Med Ljubljancani sta se najbolje izkazala center Čurčić in Kotnik, ki sta skupno dosegla kar 61 točk.

OSTALI IZIDI 6. KOLA: Crvena zvezda - Bosna 87:76, Budućnost - POP 84 75:84, Vojvodina - Partizan 76:90, Cibona - Šibenka 91:87. Tekmo IMT - Zadar bodo odigrali danes.

LESTVICA: POP 84 12 točk, Cibona 10, Partizan 8, Vojvodina, Čelik in Zadar 6, Bosna, Šibenka, Crvena zvezda, Smelt Olimpija in IMT 4, Budućnost 2. IMT in Zadar sta odigrala tekmo manj.

Sinoči v Trstu v 6. kolu košarkarskega prvenstva C lige Jadranu TKB dragoceni točki

JADRAN TKB - ITALMONFALCONE SOLVAY 73:69 (38:32)

JADRAN TKB: Crisma 4 (0:1), Oberdan 4, Čuk 22 (6:7), Pregarc 12 (6:7), Stanisa 1 (1:2), Pertot 2, Merlin 20 (2:3), Paulina 3 (1:2), Škerk, Smotlak 5 (1:2).

ITALMONFALCONE SOLVAY TRŽIČ: Tomasi 23 (7:12), David 2, G. Mazzoli, Oblach 14 (2:5), Zuppel 14 (3:4), Gelussi 10 (6:6), Miani (0:1), Mucelli, Nonino, T. Mazzoli 7 (1:3).

SODNIKA: Baccico (Padova) in Fontana (Videm). ON: Jadran 32; Solvay 26. PON: Oberdan (22), Čuk (34), Gelussi (40), Nonino (40). TRI TOČKE: Merlin 4; Zuppel 1. GLEDALCEV: 400.

Najpomembnejši sta osvojeni točki! To je tudi edina pozitivna nota sinočnje tekme 6. kola. Jadranovci so namreč igrali zelo slabo. To je bila gotovo najslabša domača tekma v tem prvenstvu. Očitno naši se še niso opomogli od visokega poraza v prejšnjem kolu proti Roncadam.

Če dodamo še, da sta tudi sodnika opravila svoje, saj sta dosodila kar 58 osebnih napak, potem je slika o sinočnji predstavi jasna. In zares: pomembni sta le točki. Jadranovci so tako v 6 kolih pospravili kar štiri pare točk, kar je več kot spodbudno v tem uvodnem delu prvenstva.

Že sam začetek gotovo ni obetal lepe košarkarske predstave, saj je bil izid po 3

minutah igre še 2:1 za goste, v 5. minuti pa le 4:4. Našim, ki so začeli s postavo (Oberdan, Stanisa, Merlin, Čuk in Smotlak), pa je nato le uspelo doseči rahlo prednost, najprej za 8 točk (18:11), nakar celo za 11 (23:12). Naše moštvo je končno uspelo izvesti nekaj protinapadov in tudi pri metu so bili jadranovci točnejši, predvsem pa Čuk in Merlin, ki se je kot običajno izkazal z meti za tri točke. Gostitelji pa so močno reagirali, predvsem po zaslugi odličnega playmakerja Tomasi-ja, ki ga naši niso uspeli zaustaviti in tako si je Oberdan že v 15. min. nabral kar 4 osebn napake.

V nadaljevanju so jadranovci dokaj poletavno začeli, saj so takoj povedli za

11 točk (43:32). Že v 22. min. pa je Oberdan napravil svojo peto osebno napako in v vlogi playmakerja ga je zelo solidno zamenjal Marco Crisma. Gostje pa niso popustili in s požrtvovalno igro nižali zaostanek, da bi v 31. min. stanje celo izenačili (55:55) ter v isti minuti tudi prvič in tudi zadnjič povedli za dve točki (57:55). Ko pa je v 34. min. moral zapustiti igrišče zaradi petih osebnih napak najboljši strellec Mauro Čuk, je kazalo, da je Jadranova usoda zapečatena. Naši so vodili le za tri točke, do konca tekme pa je manjkalo še »dolgi« šest minut.

Prav tedaj pa so jadranovci značajno reagirali in po zaslugi Pregarca, ki je igral kljub bolečinam v nogi, Merlina in ostalih mladincev tudi držali majhno prednost ter osvojili predragoceno zmago, ki bo še kako koristna v tem, kot je videti, zelo izenačenem prvenstvu.

V prihodnjem kolu, v soboto, bodo jadranovci spet igrali doma, tokrat proti vodilnemu moštvu Prometheusa iz San Donaja. (B. Laković)

SINOČNJI IZID: Pierobon PD - Latte Carso 68:71.

Bor Elpro Cunja in Sloga Koimpex sta v C-1 ligi dosegla zelo prepričljivi zmagi Na Opčinah in v Vicenzi brez izgubljenega niza

SLOGA KOIMPEX - TREGAROFANI 3:0 (16:14, 15:8, 15:9)

SLOGA KOIMPEX: Grgič, Lupinc, Škerk, Ukmar, Sosić, Mijot, Marucelli, Fabrizi, Milković, Kosmina, Žbogar, Pertot.

Izredna Mira Grgič, veteranika naših odbojcarskih igrišč, je s svojimi podajami popeljala svoje mlajše soigralke do prvega, prepričljivega uspeha v državnem prvenstvu. Zelo ji je pri tem pomagala še Katja Fabrizi, ki je bila v napadu in v bloku prava gonilna sila ekipe.

Pomlajeni Tregarofani iz Padove je bil sicer objektivno slabši nasprotnik, kot je po tekmi priznal sam trener gostinj, toda v prvem nizu (vodil je s 14:13) in dober del drugega, si je na vso moč prizadeval držati korak z visokim ritmom, ki so ga mu vsilile Peterlinove varovanke, a to je Padovanke očitno stalo veliko energij, zlasti psihičnih, tako da so naposled popus-

tile in tretji niz, če ne upoštevamo zapoznele reakcije Tregarofanija v končnici, je bil trdno v rokah slovenskih odbojkaric.

Slogaše so sinoči potrdile, da so dobro pripravljene na prvenstvo. Svojo igro bodo morale še izpiliti, vendar pa vse kaže, da jim ob prestopu v višjo ligo ne bo treba plačati prevelikega davka in da jim bodo izkušnje, ki so si jih nabrale v zadnjih letih nastopanja v vrhu C-2 lige, letos v veliko pomoč pri premagovanju težkih trenutkov, ki jih je bilo sinoči k sreči le nekaj, vrh tega pa naših odbojkaric niso nikoli iztirili. (ak)

VICENZA TRE - BOR ELPRO CUNJA 0:3 (4:15, 6:15, 8:15)

BOR ELPRO CUNJA: Nacinovi, Vitez, Vidali, Fučka, Maver, Foraus, Venier, Stoper, Grbec, Traettino.

Na svojem prvem gostovanju so borovke dosegle pomembno zmago proti

ekipi, ki jo postavljajo celo med favorite. Treba je reči, da Vicenza Tre vseh laskavih ocen in napovedi ni potrdila, toda, če je izgubila tako gladko, imajo pri tem veliko zaslug tudi, rekli bi predvsem, naše odbojkarice, ki so - tako kot že prejšnji teden - igrale zelo zanesljivo in preudarno ter znova dokazale, da v ligi ne mislijo odigrati stranske vloge.

Za uspeh plavih je bil verjetno odločilen že prvi niz, še posebej začetek le-tega, ko so takoj povedle s 6:0. Naše igralke je visoko vodstvo opogumilo, gostiteljice, ki so si obetale veliko boljši začetek, pa so se prestrašile in prave reakcije niso znale pripraviti. Borovke so tako stalno vodile. Zmedle so se le v sredini zadnjega niza, ko se jim je nasprotnik približal od rezultata 10:5 na 10:8, a to je bilo tudi vse.

Plave so na tej tekmi igrale zelo zrelo, borbeno in zbrano od začetka do konca, tako kot od njih zahteva

trener Kalc. Kmalu so odkrile šibke točke v nasprotnikovem sprejemu in Vicenzi preprečile, da bi učinkovito napadala. Le odlična mladinka Maranova je parala Borov blok, ki jo je v vsej tekmi zaustavil le enkrat. Toda ostali napadi so bili lahek plen borovk, ki so brez težav organizirale protinapad. Še zlasti učinkovito so prodirale z desne strani.

V Vicenzi je bilo vse pripravljeno za slavlje ambiciozne domače šesterke, ki pa je zapustila igrišče s sklonjenimi glavami, borovke pa je številno domače občinstvo na koncu športno nagradilo z aplavzom. Bil je povsem zaslužen. (Igor)

NEKAJ OSTALIH IZIDOV 2. KOLA: Kennedy - Montecchio 3:0 (15:8, 15:1, 15:12); Cervignano - Conad 3:1 (10:15, 15:12, 15:10, 15:9); Gamatex - Fincantieri 3:2 (15:7, 15:7, 11:15, 8:15, 15:11).

V deželnih odbojcarskih ligah je bil sinoči uspeh naših polovičen Tokrat bolj uspešni na gostovanjih

MOŠKA C-2 LIGA

POVOLETTO - BOR AGRIMPEX 0:3 (8:15, 11:15, 10:15)

BOR AGRIMPEX: Batič, Aiello, Giacca, Marega, Paganini, Palin, Pernarčić, Rudes, Stančić in Starc.

Odbojkarji Bora Agrimpexa so pospravili drugi zaporedni par točk. Na gostovanju pri novincu iz Povoletta so prišli do prepričljive zmage veliko lažje kot pred tednom na Alturi, ko so gostili boljšega Remenzacca. Vsekakor moramo omeniti, da so Stančić in tovariši igrali bolje, kot na svoji uvodni tekmi. V vseh treh nizih so izbojevali izdatno prednost in končna zmagana ni bila nikoli vprašljiva. Glede prikazane igre Tržačanov smo lahko več kot zadovoljni, saj je vsako gostovanje vedno nevarno, a Friuli ni bil nasprotnik, ki bi lahko pripravil presenečenje z objektivno boljšim nasprotnikom. (G. N.)

FAEDIS - OLYMPIA CDR 3:2 (14:16, 15:11, 11:15, 15:9, 15:12)

OLIMPIA: Simon, Janez in Andrej Terpin, Cotič, Černic, Šfiligoj, Bensa, Komjanc, Breganti, Milocco.

Olympia je stopila na igrišče precej prepričana v svoje sposobnosti, kajti nasprotnik je bil novinec v ligi. V prvem nizu je naglo prišla do desete točke, a nato je popustila in niz dobila z veliko težavo, a že v drugem ni šlo vse tako, kot bi moralo. Spet so si Goričani opomogli v 3. nizu, v katerem so visoko povedli s 14:3. A v četrtem jim je pošla zbranost, ki smo jo pogrešali tudi v končnici tie breaka, ko so tri točkopodarili nasprotniku po nepotrebnem. V ključnih trenutkih se je poznalo pomanjkanje igralca, ki bi si prevzel večji delež odgovornosti pri igri. Slaba sta bila tudi blok in napad. Svoje je prispevala tudi goreča publika, ki je gostiteljem veliko pomagala. (Černic)

TURRIACO - VALPRAPOR IMSA 2:3 (10:15, 3:15, 15:7, 16:14, 15:17)

VAL PRAPOR: Buzzinelli, Prinčić, Vogrič, Aleš in Mitja Feri, Berzacola, Rajko in Diego Petejan, Lutman, Tomšič, Superga, Lavrenčič.

Standreško-briški fantje so se morali pošteno potruditi, preden so strli odpor žilavih, a skromnih domačinov. Tekmo so naši začeli odlično in z lahkoto osvojili prva dva seta. V tej prvi fazi tekme je bil center Buzzinelli iz-

reden, saj se je izkazal v vseh elementih igre, v napadu pa je bil dobesedno neustavljiv. Od 3. seta dalje našim ni šlo več nič od rok. Grešili so kot za stavo, tako da so dovolili nasprotniku, da je osvojil naslednja dva seta in malo je manjkalo, da bi dobil tudi tekmo. Skratka, kljub zmagi, zelo slab in bled nastop naših igralcev. (ZIP)

ŽENSKA C-2 LIGA

PRATA - SOKOL INDULES 1:3 (4:15, 15:13, 6:15, 8:15)

SOKOL INDULES: Pertot, Vidali, Ušaj, Škerk, Brumat, T. in L. Masten, Vižentin, Drasič, Ciocchi.

Sokol Indules se vrača z gostovanja v Prati s prvim parom točk. Igra ni bila na visoki tehnični ravni, vendar je za Nabrežinke veljala predvsem zmaga. Sokolovke so dobro začele in dobesedno nadigrale zmedene nasprotnice. V drugem nizu so Nabrežinke nadaljevale z dobro igro do rezultata 10:2. Tedaj pa so se dekoncentrirale in domačinke so to izkoristili in niz dobile.

Naslednja seta sta si bila podobna. V začetku je bilo izenačeno (6:6 v 3. in 8:8 v 4. setu), nato pa so igralke Sokola Indules strnile vrste in predvsem z dobrimi servisi spravile v težavo nasprotnikov sprejem, tako da domačinke niso mogle graditi igre. Čeprav je bila igra boljša kot v prvi tekmi, lahko trdimo, da zmorejo sokolovke še več. Izboljšati morajo predvsem obrambo in sprejem, ki sta še naprej šibki točki ekipe. Kljub tem pomanjkljivostim pa smo lahko za bodočnost optimisti. (VIP)

AGOREST POSOJILNICA SOVODNJE - LIBERTAS MARTIGNACCO 0:3 (10:15, 10:15, 5:15)

AGOREST POSOJILNICA SOVODNJE: Zavadlav, Vižintin, Fajt, Florenin, Roner, Krašček, Marassi, Cozziero, Orel, Luvisutti.

Neuigrana goriška združena ekipa ni našla pravega protiorožja, da bi zaustavila močno postavio iz Martignacca. V prvem setu je sicer dobro kazalo, saj so domačinke vodile s 5:0, a ko so gostje strnile svoje vrste in urejeno nadaljevale, je bilo jasno, da bo treba še veliko dela, predno bo združena ekipa pokazala svojo pravo moč in potencial. Povedati je treba, da nasprotnice, čeprav je glede na rezultat poraz težak, niso povsem nadigrale naših,

znale pa so izkoristiti prave trenutke tekme. Poraza pa vsekakor ne gre dramatizirati: ko bodo naša dekleta uredila svojo igro, tudi rezultati in zadoščenja ne bodo izostali. (Ivo Rojec)

ŽENSKA D LIGA

KONTOVEL - FIUME VENETO 2:3 (6:15, 12:15, 15:13, 15:10, 9:15)

KONTOVEL: Legiša, Maver, Pertot, Černe, Kralj, Garbini, Štoka, Bogatec, Luxa, Colja, Regent, Bezin.

Gladek poraz v prvem setu je dal slutiti, da bo Kontovel brez boja predal točki. Igra, ki so jo predvajale Kontovelke, je bila negotova, polna začetniških napak. V zaključku drugega seta pa so že pokazale, da so zmognе učinkovitejše in borbenejše igre. V tretjem in četrtek setu se je stanje na igrišču popolnoma spremenilo, plave so se srčno borile za vsako žogo, odlično so napadale in servirale. Žal pa se tekma ni zaključila v njihovo korist in to predvsem po zaslugi zelo dobre igralkе Libertasa Spagnolijeve, ki je v bistvu sama osvojila zadnji set. (T.Č.)

MLADINKE

TORRIANA - OLYMPIA 3:2 (15:11, 14:16, 11:15, 15:11, 15:11)

OLYMPIA: Bevilacqua, Brisco, Bratina, Corsi, Zotti, Komjanc, Principi, Bulfoni.

Mlade igralke Olympie so imele tokrat enkratno priložnost, da bi vknjžile prvi par prvenstvenih točk. Žal pa so po vodstvu 2:1 prepustile domačinkam četrti in peti set, v katerem so zgrešile kar 5 servisov. (EZA)

IZIDI 3. KOLA: Olympia - Soča Gostilna Devetak 1:3, Sanson - Soteco 3:0, Fresco Discount - Pieris 3:0.

LESTVICA: Soča Gostilna Devetak in Olympia 6, Sanson 4, Pieris 2, Olympia in Torriana 0.

MLADINCI

IZIDI 3. KOLA: OK Val - ACLI Ronchi 3:0, Torriana - Mossa 3:0, Turriaco - S. Luigi 3:0, Intrepida - Fincantieri 0:3.

LESTVICA: OK Val 6, Olympia, Fincantieri in Turriaco 4, ACLI Ronchi, Mossa in Torriana 2, S. Luigi in Intrepida 0. (MJ)

Jugoslovanska A-2 liga

SALONIT - 1. PETOLETKA 2:3 (15:6, 9:15, 15:10, 14:16, 11:15)

Košarkarska promocijska liga na Tržaškem in Goriškem

Kontovelci in borovci uspešni domovci pa začeli s porazom

FERROVIARIO - KONTOVEL 79:101 (43:46)

KONTOVEL: Danieli, Grilanc 15 (2:2), Gulič 19 (4:6), Štoka 12 (4:5), Pahor 4, Starc 24 (6:9), Civardi 11 (1:3), Čuk 10 (2:2), Sterni 6 (2:2).

TRI TOČKE: Grilanc 3, Gulič 3, PON: Čuk (38)

Kontovelci so proti neugodnemu nasprotniku pričeli izredno dobro. V 5. minuti so že vodili z 10:4, pet minut kasneje je bil izid 20:12. V nadaljevanju so gostitelji razliko nekoliko znižali, a vodstva niso nikoli prevzeli. V drugem polčasu so slovenski košarkarji z delnim izidom 15:2 dokončno strli odpor nevarnega nasprotnika. (D. Starc)

LIBERTAS - BOR RADENSKA 80:98 (36:49)

BOR RADENSKA: Debeljuh 6 (2:2), Kovačič 5 (1:2), Perčič 8 (2:2), Jogan 4 (2:3), Simonič 2 (0:1), Smotlak 25 (5:6), Korošec 11 (4:5), Semen, Furlan 12 (0:1), Pieri 25 (7:9).

PON: Semen (39), Kovačič (40). SON: 32. 3 TOČKE: Korošec 1. PM: 23:31.

Prvo zmago sezone je Bor Radenska dosegel na račun ekipe, ki je kandidat za izpad. Belo-zeleni so tekmo začeli poletavno, dosegli so rahlo prednost osmih, desetih točk in jo obdržali do odmora. Andrej Pieri in Robi Smotlak sta bila v napadu neustavljiva, občasno so se v napadu izkazali še ostali. Šibka točka borovcev pa ostaja obramba, kjer večkrat vladata sproščeno in neborbenost, zlasti pri zapiranju poti do koša in v skokih. Od posameznikov bi pohvalili še Petra Furlana, ki je dobro igral kljub gripi. (V. Jogan)

CICIBONA - ORIENT EXPRESS 81:87 (37:45)

CICIBONA: G. Bajc, Simonič 3, Cecco, Čebulec 13 (5:8), Berdon 3 (1:2), M. Pertot 3 (3:3), Lippolis 11 (1:5), Cupin 23 (6:10), I. Bajc 14 (1:2), B. Pertot (5:7).

TRI TOČKE: Simonič 1, Cupin 2.

Na samem začetku so košarkarji Cicibone igrali izredno spodbudno. S hitro igro so nasprotnika presenetili in zelo učinkovito zaključevali v napadu. Obenem je bila tudi obramba dokaj čvrsta. Brez večjih težav so si priigrali precejšnjo prednost, ki pa je kmalu skopnela. Še pred koncem polčasa so gostje povedli in vodstva niso več izpustili iz rok. Sodnika tokrat nista najbolje opravila svojega dela, še posebej

sta oškodovala gostitelje in poraz je bil neizbežen. (M. Čebulec)

SOKOL - CUS TRST 76:97 (28:46)

SOKOL: Buzan 14, Terčon 12 (4:4), Klanjšček 7 (1:2), An. Gruden Andrej 2, Caharija 10 (4:6), Pupis 6, Devetak 6, Sedmak, Ušaj 8 (2:4), A. Gruden 10 (4:4).

TRI TOČKE: Busan 2, Pupis 2, Devetak 2, PON: Ušaj (36).

Gostje so bili stalno v vodstvu. V sredini prvega polčasa so povedli z 10 točkami ter prednost do odmora povečali še za osem.

V drugem polčasu so Nabrežinci nadaljevali s slabo obrambo in zmedenim napadom. Nasprotnik pa je z zrelo igro zunanjih igralcev in visokih centrov povsem zaslužen zmagal. (A. Pupis)

DOM GOMETAL - CORRIDONI 74:93 (31:44)

DOM: Battello 8, Košuta 32 (8:10), Kocjančič 4, Bric 5 (1:2), Dornik 12, Orzan 11 (0:2), Prinčić 2, Gruzovin (0:2), Ambrosi, Bordon.

TRI TOČKE: Košuta 4, Orzan 3. Domovci so prvenstvo začeli z nerodnim porazom. Brumnovi varovanci so srečanje sicer pričeli obetavno, saj so v napadu zadevali kot za stavo, a žal je bilo že od vsega začetka opaziti, da je obramba pomanjkljiva.

Naši so v 5. minuti vodili kar z 18:16, nato pa je Corridoni dosegel delni izid 24:5, kar je domovce potrla. Prvi polčas se je tako končal s solidnim vodstvom gostov, ki so v drugem delu strli še zadnje upe domovcev. Poraz je zato povsem zaslužen, vendar smo prepričani, da znajo fantje igrati mnogo bolje. Omeniti je treba tudi odsotnost strelca Puaittija. (af)

Ayrton Senna tarča ugrabiteljev

SAO PAULO — Brazilska policija naj bi razkrila načrt za ugrabitev svetovnega prvaka formule 1 Ayrtona Senne.

Prva varianta je predvidevala ugrabitev takoj po prihodu letala, s katerim se je Senna vračal po končanem tekmovanju letošnjega SP, druga pa naskok na kraj, kjer je Senna na odhodu. Imena domnevnih nosilcev načrta (katere mora policija še najti) so seveda izmišljena: Parazinho, Dani in Betinho.

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 7.00.- din, naročnina za zasebne mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poslani tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povlešek 20%. IVA 19%. Oglaš iz dežele Furlanije-Juliske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglaš: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

nedelja, 11. novembra 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax 040/772418

GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958

CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Na tisoče Neapeljčanov je prisluhnilo jutranjemu govoru Janeza Pavla II. Papež govoril na nogometnem igrišču in povabil mesto, naj se upre nasilju

NEAPELJ — Nogometno igrišče San Paolo je včeraj pritegnilo pravo »nedeljsko« neapeljsko množico. Na igrišču pa tokrat ni bilo priljubljenih nogometašev, pač pa Janez Pavel II., ki je posvetil daljši govor težavam, ki tarejo glavno mesto Kampanije. Papež je dejal, da je Neapelj res »lepo« mesto, vendar je treba pri tem omogočiti Neapeljčanom, da bo tudi njihovo življenje lepo.

Papež bi želel olepšati življenje predvsem tistim slojem prebivalstva, ki so podvrženi najrazličnejšim vrstam vsakdanjega nasilja. Janez Pavel II. jih je sredi nogometnega igrišča naštel nič koliko. Dejal je, da se nasilje seveda izraža v umorih, vendar je to le ena možnih variant. Nasilni so tudi vsi, ki zaničujejo sočloveka. Nasilje je doma tudi tam, kjer ljudi pripravimo do tega, da napadejo koga drugega. Pri tem je seveda mislil na kamoro, ki potrebuje vse več »nedolžne« delovne sile.

Po papeževem mnenju pa se nasilje izraža tudi takrat, ko kdo načrtno onemogoča duševni in kulturni razvoj najšibkejših. V Neaplju je kamora de-

jansko zastupila velik del mladine, posebno tiste, ki ni primerno vključena v družbo. Brezposelnost je mora, ki duši Neapeljčane. Po mnenju sindikalnih organizacij, ki so še posebno pozorno sledile papeževemu govoru, naj bi kakršnakoli mafijska organizacija brez težav privabila v svojo sredo šibkeje subjekte, predvsem take, ki se mentalno pripravljajo na emigracijo.

Javni upravitelji so kajpak podprli papeževe misli, vendar je marsikdo izjavil, da bo papežev obisk prav malo pomagal ljudem v stiski. Papeževa solidarnost z Neapeljčani naj bi torej ostala zapisana le v kroniki dneva, Neapelj pa bo ostal tam kjer je. Papež pa je »črnogledom« odgovoril, da se mora Neapelj otresti tudi globoko zakoreninjenega vitimizma. Janez Pavel II. je skratka sugeriral Neapeljčanom, da se velja zamisliti ob reku »pomagaj si in bog ti bo pomagal«, saj je res težko, da si bo mesto pomagalo iz težav, če si ne bo tudi samo zaviloma rokave. Tega pa se najbolj boji kamora, ki skuša zavirati sleherni »pozitivno« pobudo, predvsem na področju gospodarstva.

Papež Janez Pavel II. z neapeljsko množico

(Telefoto AP)

Makedonci danes volijo V boju za oblast 16 strank

SKOPJE — Prebivalci Makedonije polagajo danes svoj največji izpit iz demokracije v novejši zgodovini. Na prvih večstrankarskih volitvah po osvoboditvi bo namreč 1.371.176 volilcev lahko izbiralo med 1.156 kandidati nove poslance za prihodnji makedonski parlament. Kandidatne liste je predložilo 16 strank, za poslanska mesta pa kandidira tudi 40 neodvisnih kandidatov. Ob parlamentarnih volitvah bodo v Makedoniji istočasno potekale volitve v 33 občinskih skupščin, v Skopju pa še volitve v mestno skupščino. Preko 3.000 volilnih mest bodo odprli ob 7. uri zjutraj, glasovanje pa bo trajalo do 19. ure.

Prve večstrankarske volitve so v Makedonijo privabile tudi številne Makedonce, ki so zaposleni v zahodnoevropskih in tudi prekomorskih državah in skopsko oziroma ohridsko letališče sta v teh zadnjih dneh po prometu skoraj spominjali na tista v mnogo večjih evropskih mestih. Čarterska letala so pristajala v razmaku od treh do petih minut in po neka-

terih ocenah naj bi za današnje volitve iz tujine prišlo več kot deset tisoč Makedoncev.

Za oblast se bo potegoval tako imenovani blok levih sil in stranke z izrazito nacionalnimi programi. Predvolilne raziskave pa so pokazale, da je izid skrajno negotov.

S tem v zvezi je treba tudi povedati, da vseh 16 strank v prvem krogu nastopa samostojno. Izjemo predstavljata le Markovičeva Zveza reformskih sil Makedonije, ki se je pokazala z Demokrasko progresivno strano, in Stranka za demokratični napredek (bivši komunisti), ki ima skupno kandidatno listo z Narodno demokrasko stranko. »Domovinske stranke«, kot so se same poimenovala, pa so že napovedale, da se bodo že v kratkem združile v vsemakedonsko nacionalno demokrasko fronto.

Za današnje volitve pa vlada precejšnje zanimanje tudi v tujini. Regularnost bo nadzorovala skupina tujih opazovalcev, z volitev pa bo poročalo tudi precejšnje število tujih novinarjev.

Tudi Plitvice letos beležijo padec turizma

PLITVICE — Letošnja turistična sezona na področju Plitvičkih jezer je po mnenju turističnih delavcev taka, da bi jo bilo najbolje pozabiti. Narodni park Plitvičkih jezer je običajno obiskalo od 700 do 800 tisoč turistov, letos pa se jih je tu ustavilo le 650 tisoč. Občuten padec so zabeležili tudi v nočitvah, tako v hotelih kot pri zasebnikih, saj so oddali vsaj štirideset tisoč ležišč manj. Nič bolje ni bilo v kampih. Podrobna analiza pretekle turistične sezone je pokazala, da je Plitvice »zatajilo« največ Avstrijcev in Nemcev, medtem ko so zabeležili številnejši obisk Italijanov in Nizozemcev. V primerjavi z lansko sezono si je Plitvički narodni park ogledalo kar 107 odstotkov več Italijanov, število Nizozemskih obiskovalcev pa se je podvojilo. Za negativen rezultat so v večji meri krivi dogodki v Kninu in okolici.

Irska republika izbrala žensko za predsednico

Nova irska predsednica je Mary Robinson. Republika ni še imela ženske na čelu države, gospa Robinson pa je prepričljivo premagala vse antagoniste (Telefoto AP)

V okviru naporov za konec državljanske vojne in za uresničitev sprave

Šiitski oddelki zapuščajo Bejrut

BEJRUT — Oboroženi oddelki sirskega šiitskega Amala so včeraj začeli svoj umik iz Bejruta v okviru naporov libanonske vlade, da doseže konec državljanske vojne in postavi temelje narodni spravi. Umik so nadzorovale sirske enote, ki so dejanski gospodar Libanona.

Šiitov pa niso razorožili, tako da bodo sedaj zasedli položaje v južnem Libanonu, kar bi lahko povzročilo trenja tako s Palestinci kot s hezbollahi Božje stranke. Tak umik pa ni po godu niti Izraelcem, ker so Amalovci sedaj jasno napovedali, da je njihov cilj osvoboditev tamponskega pasu od reke Litani do izraelske meje, ki ga pod pokroviteljstvom izraelske vojske nadzorujejo krščanski oddelki odpadniškega majorja Lahada.

Na sliki (telefoto AP): šiitske enote zapuščajo Bejrut pod nadzorstvom sirske vojske

Lahka dekleta iz ČSFR zelo cenjena v Jugoslaviji

PRAGA — Poceni ženska delovna sila iz Češkoslovaške postaja v Jugoslaviji vse bolj iskana, trdijo v Pragi. Pridobivanje in zaposlovanje deklet v kavarnah, barih in hotelih, kar je najpogostejše povezano tudi s prostitucijo, je postalo nov posel češkoslovaško-jugoslovanskega podzemlja.

Po pisanju češkoslovaškega tiska poteka ta trgovina z dekleti po pravilih mafije, središče za odpošiljanje deklet pa je hotel Lux v Banjski Bistrici v osrednji Slovaški.

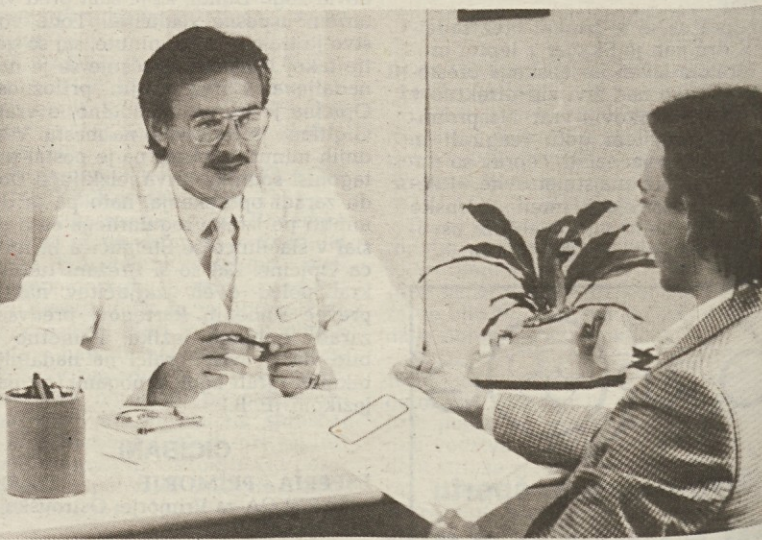
Za vsako dekle dobijo pošiljatelj 400 mark, toliko pa približno zaslužijo tudi dekleta, piše časopis Mlada fronta na temelju poročila iz Beograda. Kvalificiran delavec zasluži na Češkoslovaškem tudi trikrat manj. Mlada fronta še poroča, da delajo dekleta tudi po 12 in več ur na dan in v ponižujočih razmerah, v prostem času pa se ukvarjajo s prostitucijo.

Jugoslovanska podjetja se selijo v Abu Dabi

ABU DABI — Jugoslovanska podjetja zaradi iraške agresije na Kuvajt ne bodo zapustila Zaliva, načrtujejo pa premostitev predstavništva iz Kuvajta v Združene arabske emirate, in sicer v Dubai, ki postaja svetovno trgovinsko središče. Tja se pravkar seli Geneks, do konca leta pa naj bi tja preselili tudi druga podjetja. V Združenih arabskih emiratih je že 12 jugoslovanskih trgovinskih predstavništva, pred kratkim pa so odprli tudi jugoslovansko veleposlaništvo, kar bo pripomoglo k širjenju trgovinskih odnosov med državama. Jugoslovanski izvoz v ZAE je v prvih devetih mesecih tega leta dosegel 29 milijonov dolarjev, kar je za 23 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. (dd)

V STUDIJIH DERMOKAPIL

Brezplačni trikološki posveti o problemih las

V studijih Dermokapil je v teku posebna »operacija lasje«: brez vsake obveznosti za nadaljnje obiske se lahko kdorkoli brezplačno oglasi za popoln trikološki posvet, ki traja okrog 45 minut.

Nedvomno je to priložnost, ki je ne kaže izgubiti. Če jo želite izkoristiti, je dovolj, da telefonirate v studio Dermokapil v Trstu in zaprosite za sestanek.

S pregledom boste prišli do sodbe o vaših laseh. To je izvid, ki

ga je najbolje opraviti takrat, ko je plešavost še omejena, ali še bolje, kadar lasje komaj začnejo izpadati. Prevenција je namreč vedno najboljša, še posebno na področju trikologije, in to tako za moške kot za ženske.

V studijih Dermokapil boste nedvomno našli zadovoljiv odgovor in zelo ažurnirane trikološke nasvete: pohitite, saj so brezplačni in ne zahtevajo nobenih obveznosti od vas.

TRST - Korzo Italia 21 - Tel. (040) 774242